

ƏDALET

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı illin
iyulundan çıxır

№ 14 (6057) 26 aprel 2024-cü il

Qiyməti 40 qəpik

Prezidentlər Füzuli və Ağdamda

Bax:səh-2

Azərbaycan və Ermənistan arasında
delimitasiya prosesi başladı:
İlk sərhəd dirəyi quraşdırıldı

2024-cü il aprelin 23-də Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesi çərçivəsində ilk sərhəd dirəyi quraşdırılıb. İki ölkənin ekspert qruplarının işi davam edir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin xidməti məlumat yayıb.

Elşad Hacıyev: "Kimsə nikaha məcbur edilə bilməz"

"Qız qaçırma adam oğurluğudur, hansısa istisna yoxdur. Kimsə nikaha məcbur edilə bilməz. Qadağandır, məsuliyyət yaradır".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəisi Elşad Hacıyev bildirib.

"Berdə rayonunda adam oğurluğu faktına görə cinayət işi qaldırılıb. Oğurlanan 2001-ci təvəllüdü şəxs polis əməkdaşlarının çevik müdaxiləsi ilə tapılaraq ailəsinə qaytarılıb", - deyə E.Hacıyev qeyd edib.

MEDIA-dan sosial şəbəkə istifadəçilərinə xəbərdarlıq

Media-nın inkişafı Agentliyi sosial şəbəkə istifadəçilərinə xəbərdarlıq edib.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

MEDIA-dan Adalet.az-a verilən məlumata görə, xəbərdarlıqda deyilir:

"Sosial şəbəkə seqmentində cəmiyyətdə tanınmış şəxslər barədə, xüsusən də onların şəxsi həyatına dair dəqiqləşdirilməmiş məlumatların yayılması ictimaiyyət tərəfindən narazılıqla qarşılır və eyni zamanda, birmənalı qəbul olunmur. Sosial şəbəkə fəalları insanların şəxsi həyatına müdaxilə kimi qiymətləndirilə biləcək və ictimaiyyəti çaşdıracaq paylaşımlar etməməli, həmçinin davranışlarını təmsil olunduqları sosial şəbəkənin etik qaydalarına uyğun tənzimləməli, yalan, dezinformasiya xarakterli məlumatların yayılmasından çəkinməlidirlər. Qeyd etməliyik ki, ümumiyyətlə son dövrlər peşəkar media subyektləri və jurnalistlər sosial mediada yayılan bu qəbildən olan məlumatlara jurnalistika prinsipləri baxımından yanaşaraq peşəkar davranış nümayiş etdirməkdədirlər. Qeyri-dəqiq, mənbəyi bilinməyən və ictimai fikri çaşdırmağa yönəlmiş dezinformasiyaların yayılmasının hüquqi məsuliyyət yaratdığını xatırladaraq sosial şəbəkə istifadəçilərini məsuliyyətli olmağa səsləyirik".

Günün Lətifəsi

Qız:
- Bilsəydim kasıbsan, sənə ərə gəlməzdim!
Oğlan:
- Nədi? Sənə deyəndə ki, tək varlığım sənsən, elə bilir-din romantikəm?

**Türkiyə XİN:
1915-ci il hadisələri
ilə bağlı birtərəfli
bəyanatları
rədd edirik**

Türkiyə bəzi radikal dairələrin xoşuna gəlmək üçün 1915-ci il hadisələri ilə bağlı verilən birtərəfli bəyanatları rədd edir.

Adalet.az-ın Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında deyilir.

Qeyd olunub ki, tarixi faktları təhrif edən bu bəyanatlar həm də beynəlxalq hüquqa ziddir.

"Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi 1915-ci il hadisələrinin qanuni müzakirə mövzusu olduğunu açıq şəkildə qeyd edib. Tarixlə bağlı bu qərəzli bəyanatlar iki icma arasında barışıq səylərinə zərər vurmaqla yanaşı, həm də nifrət cinayətləri törətməyə meyilli radikal qrupları təşviq edir. Biz bütün tərəfləri Birgə Tarix Komissiyasının yaradılması təklifimizi və Ermənistanla başlayan normallaşma prosesini dəstəkləməyə çağırırıq", - bəyanatda vurğulanıb.

**Peskov sülhməramlıların
Qarabağdan çıxarılmasının
səbəbini açıqladı**

"Rusiya sülhməramlıları Qarabağı tərk etdilər, çünki onlar üçün regionda artıq heç bir funksiya qalmamışdı".

Bunu Rusiyanın "Birinci Kanal"ının efirində Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov deyib.

O, həmçinin iki ölkə liderlərinin sərhədlərin delimitasiyası ilə bağlı danışıqları davam etdirdiyini qeyd edərək, bəzi məsələlərin artıq razılaşırdığını vurğulayıb. Rusiya prezidentinin mətbuat katibi bəyan edib ki, Rusiya sülhməramlılarının Azərbaycanın Qarabağ bölgəsindən çıxarılması regiondakı mövcud reallıqlara uyğundur.

**Gələn aydan Şuşada elektrik
avtobuslar istifadəyə veriləcək**

Azərbaycanın hər yerində olduğu kimi, işğaldan azad olmuş ərazilərdən ilk dəfə Şuşada elektrik avtobuslar istifadəyə veriləcək.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Aydın Kərimov deyib.

O bildirib ki, bu avtobuslar Gəncədə belaruslu həmkarlarımızla birgə işbirliyi ilə istehsal olunur: "Biz artıq 4 belə avtobus əldə etmişik, onlar landşaft testindən keçirilib".

**Qərbdən
Paşinyana
xəbərdarlıq**

Paşinyan və hökuməti "Fridom Haus"un 2023-cü ildə Ermənistanda demokratik idarəetmə reytinginin 2,50-dən 2,25-ə düşdüyü barədə hesabatını hələ də həzm etməyib. Üstəlik, eyni insan haqları təşkilatı Qərbdən İrəvana növbəti şilləsini vurub, onlar Ermənistanda polis zorakılığı xəbərlərindən narahatlığını ifadə ediblər.

Bu barədə "Past" qəzeti məlumat yayıb. "ABŞ Dövlət Departamenti insan haqları ilə bağlı illik hesabatını açıqlayaraq, İrəvan tərəfindən işgəncə, qəddar, qeyri-insani və ya ləyaqəti alçaldan rəftar, habelə davam edən əsassız həbslər barədə etibarlı hesabatlar aldığını vurğulayıb. Qərbin İrəvanın üzünə şillə vurmağı və birdən-birə həqiqətlə bir az da olsa üz-üzə gəlməyə qərar verəməsinin bir neçə variantı ola bilər.

Məsələn, bu, Paşinyana xəbərdarlıq ola bilər və ya ola bilsin ki, Qərb Paşinyandan əlini üzüb", - məlumatda deyilir.

Prezidentlər Füzuli və Ağdamda

Azərbaycan Respublikasında dövlət səfərində olan Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov dünən Füzuli rayonuna gəlib.

Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarovu Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qarşıladı.

Azərbaycan və Qırğızıstan prezidentləri Füzuli şəhərinin dağıdılmış yerlərinə baxıb, şəhərin Baş planı ilə tanış olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdam şəhərində olublar.

Dövlət başçılara şəhərin Baş planı barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, bir vaxtlar qaynar həyatın olduğu, əməksevər insanların qurub-yaratdıqları abad şəhərdən əsər-ələmət qalmayıb. Erməni işğalçılar xislətlərinə uyğun olaraq, Ağdamın ağ damlarını xarabalığa çevirib, şəhəri yerlə-yeksan ediblər. Buna görə Ağdamı "Qafqazın Xirosiması" adlandırırlar.

Məlumat verildi ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin dağı-daş üstə qoymadığı Ağdam şəhəri Azərbaycan dövləti tərəfindən yenidən salınır. Müasir şəhərsalma həlləri əsas götürülməklə yeni şəhər inşa olunur. Ağdamın bərpası konsepsiyasında şəhərin turizm potensialı da nəzərə alınaraq, ona uyğun infrastruktur yaradılır. Bu məqsədlə "Ağdam City Hotel" və "Hilton Garden Inn" layihələri icra edilir. Şəhərdə işğal və Zəfər muzeyləri kompleksi də yaradılır. Kompleks işğal muzeyindən başlayacaq və Zəfər muzeyi ilə başa çatacaq.

Onların arasında isə Xatirə bağı yerləşəcək. Ərazidə dağıntılar olduğu kimi saxlanılacaq. Muzey erməni vandalizminin və işğal tarixinin şahidi olaraq gələcək nəsillərə Ağdamın 30 illik acı taleyini çatdıracaq, tarixi həqiqətləri unutmağa imkan verməyəcək.

Həmçinin qeyd olundu ki, şəhərin mərkəzi hissəsində 960 yerlik ümumtəhsil məktəbi də tikiləcək. Muğam Mərkəzi isə birmərtəbəli və ikimərtəbəli bloklardan ibarət olacaq.

Bildirildi ki, şəhərdə salınacaq Mərkəzi park üçün 5 hektar ərazi ayrılıb. Parkın ərazisi 4 zonaya bölünüb və insanların asudə vaxtlarının səmərəli keçirmələri üçün lazımi şərait yaradılacaq.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdamda Pənahəli xanın sarayı və İmarət kompleksində görülən işlərlə tanış olublar.

İlham Əliyev və Prezident Sadır Japarov Ağdam Cümə məscidinin bərpadan sonra açılışında iştirak ediblər

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdam Cümə məscidinin bərpadan sonra açılışında iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdam Konfrans Mərkəzi ilə tanış olublar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdam rayonunun Xıdırılı kənd tam orta məktəbinin birgə təməlqoyma mərasimində iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdamda Şahbulaq qalasında olublar.

"Azərbaycan tərəfi İlham Əliyevin Rusiyaya səfərinin nəticələrini çox müsbət qiymətləndirir"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev aprelin 22-də Rusiyada işgüzar səfərdə olub.

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Azərbaycan Prezidentinin Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev səfərin nəticələrini qiymətləndirilməsi ilə bağlı APA-nın sualını cavablandırır.

- Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasına işgüzar səfəri oldu. Səfərin nəticələrini necə qiymətləndirirsiniz?

- Azərbaycan tərəfi bu səfərin nəticələrini çox müsbət qiymətləndirir. Qeyd edim ki, səfər Azərbaycanla Rusiya arasında strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətlərinin ruhunda keçdi. Səfər çərçivəsində dövlət başçıları ikitərəfli gündəliyə aid olan məsələləri geniş müzakirə etdi-

lər. Bura Azərbaycanla Rusiya arasında siyasi, iqtisadi-ticarəti əlaqələri, qarşılıqlı sərəmayələrin qoyuluşu, humanitar və digər məsələlər aiddir. Ticarət dövriyyəsinin artması müsbət məqam kimi xüsusi vurğulandı. Demək olar ki, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin hər bir istiqaməti üzrə müsbət dinamika olduğu məmnuniyyətlə qeyd edilib.

Görüş zamanı "Şimal-Cənub" beynəlxalq neqliyyat dəhlizi müzakirə edildi və bu layihənin icrası istiqamətində lazımi addımların atılması üçün dövlət başçıları tərəfindən aidiyyəti hökumət nümayəndələrinə tapşırıqlar verildi. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, Azərbaycanla Rusiyalı birlişdirən dəmiryolu xətti var, ancaq gözlənilən 15 milyon ton yük həcmi üçün daşınması üçün mövcud infrastruktur müvafiq qayda-da genişləndirilməlidir.

Həmçinin, Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi ilə bağlı danışıqlar da müzakirə edildi. Prezident İlham Əliyev Rusiyanın bu sahədə rolunun və səylərinin yüksək qiymətləndirildiyini bildirdi.

Prezident İlham Əliyevin və Prezident Vladimir Putinin Baykal-Amur Magistralının (BAM) 50 illik yubileyi münasibətilə dəmir yolu sahəsinin veteranları və işçiləri

ilə birgə görüşü xüsusi əhəmiyyət daşıyan tədbir oldu. Səmimi şəraitdə keçirilən görüşdə SSRİ rəhbərliyində çalışarkən Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin bu nəhəng layihənin həyata keçirilməsində rolu və verdiyi mühüm töhfələr xüsusi qeyd edildi. Bildirildi ki, hazırda Rusiya və global iqtisadiyyat üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən BAM-ın tikintisi prosesində qarşıya çıxan texnoloji və təbii çətinliklərin aradan qaldırılmasında Heydər Əliyevin səyləri və qətiyyətli iradəsi mühüm rol oynayıb. Ulu öndərlə birlikdə çalışmış veteranlar onunla bağlı öz xoş xatirələrini bölüşdülər.

Ümumiyyətlə, Prezident İlham Əliyevin Rusiyaya səfəri ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlıq və müttəfiqlik münasibətlərinin inkişafına növbəti müsbət töhfə oldu.

Hikmət Mirzəyevə və 40 məmura sanksiya təklif edilir

Azərbaycan Rusiya sülhməramlılarını ölkədən çıxarırkən, Ermənistanla sülh müzakirələrində irəliləyiş əldə edilərkən ABŞ Konqresinə 40 Azərbaycan rəsmisi haqqında sanksiya qərarı üçün layihə təqdim edilib.

Adalet.az Axar.az-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə QAFSAM-ın sədr müavini, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Nazim Cəfərsoy qeyd edib. O bildirib ki, layihənin qəbul edilib-edilməməsi ayrı mövzudur: "Ancaq təqdim edilən siyahıda əsasən hərbiçilərdir. Bu ölkədə hazırda xalq arasında ən sevilmən qurumların başında

Azərbaycan Ordusu gəlir. Onun da ən sevilmən zabiti - general Hikmət Mirzəyevin adını da yazıblar siyahının başına.

İndi bu addım Azərbaycan xalqının ABŞ-a yanaşmasında növbəti ciddi neqativ de-

məkdir! Üstəlik, general Hikmət Mirzəyev müdafiə nazirinin müavini.

ABŞ ilə NATO-nun Azərbaycanla müdafiə sahəsində əməkdaşlıq etmək istədiyini bilən şeydir.

Bir yandan Azərbaycan ilə əməkdaşlıq istəyib, digər tərəfdən Azərbaycan Ordusunun xalq arasında ən çox sevilmən və ordunu NATO standartlarına çatdırmaq üçün ən çox cəhd göstərən generallarından birini və Ordunu faktiki idarə edən müxtəlif yüksək rütbəli zabitləri qara siyahıya almaq cəhdi nə deməkdir axı?!

Siyahıda adı olan bir digər mühüm şəxs DTX rəhbə-

ri general Əli Nağıyevdir. General Nağıyev isə Azərbaycanda Rusiya və İran agentura şəbəkələrinə qarşı uğurlu əməliyyatları ilə bilinən milli təhlükəsizlik qurumunun rəhbəridir. Onu bu siyahıya salmaq həm də ABŞ ilə Azərbaycan arasında təhlükəsizlik əməkdaşlığı imkanlarına ciddi zərbə vurmaq deməkdir!

Qısaca, ABŞ Azərbaycan siyasətində öz ayağına güllə sıxmağa davam edir".

Qeyd edək ki, bu layihə erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı 24 aprel öncəsi uğursuz cəhdidir və layihənin Konqresdə dəstəklənmə ehtimalı çox azdır.

"Son 5 ayda Azərbaycanla iki böyük razılaşma əldə etmişik"

"Bizim Rusiya Federasiyası ilə birbaşa sərhədimiz yoxdur, lakin təbii ki, Rusiya Federasiyası Cənubi Qafqaz regionunda çox əhəmiyyətli və ciddi oyunçudur".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan Britaniya mediasına müsahibəsində deyib.

Baş nazir hesab edir ki, sülhyaratma beynəlxalq ictimaiyyətin, həmçinin investorların maraqlarına uyğundur.

"Amma təbii ki, qeyd etmək istəyirəm ki, sülhdən ilk faydalananlar Ermənistan və Azərbaycandır. Və təbii ki, çox nəzəri səslənən bu tezis addım-addım obyektiv ifadə ala bilər.

Xüsusilə vacibdir ki, son 5 ayda Azərbaycanla iki böyük razılaşma əldə etmişik. Və onun ifadəsidir ki, son nəti-

cədə sülhdən bəhrələnen Ermənistan və Azərbaycan xalqlarıdır.

Bu məntiqlə düşünürəm ki, biz işimizi davam etdirməliyik və ötən cümə günü iki ölkənin demarkasiya komissiyalarının əldə etdiyi razılaşma, belə razılaşmaların özləri sabitliyə töhfə verə bilər".

Paşinyan qeyd edib ki, İrəvan demarkasiya prosesində verilən qərarlarla artıq səmimiyyətini göstərib:

"Biz səmimiyyətimizi göstərmişik, çünki biz aşağıdakıları da etmişik: qeyd etmişik ki, Ermənistan Respublikası hökuməti öz yurisdiksiyasında addımlar atmağa hazırdır.

Azərbaycan kəndlərində, konkret olaraq 4-ə yaxın kənd: Qızıl Hacılı, Xeyrimli, Aşağı Əskipara, Bağanıs-Ayırım kəndlərində insanların yaşaması mümkün olur.

Amma onu da qeyd edirik ki, eyni proses nəticəsində Ermənistan Respublikasının Bağanıs, Voskepar, Kirants, Berkaber kəndlərində insanların stressiz həmin özlərində yaşaması mümkün olmalıdır.

Burada Ermənistan və Azərbaycan hökumətləri nəzəri sülh gündəmini konkret sülh reallığına çevirə bilmədilər. Və doğrudur ki, biz bu sahədə lokal məsələ ilə bağlı razılığa gəlmişik. İnanıram

ki, bu, həm Ermənistan ictimaiyyəti, həm də Azərbaycan ictimaiyyəti arasında sülhə inamı artıracaq və sonunda həm də müəyyən qədər inam toplayacaq.

Etiraf edək ki, dərin inamsızlıq var. Həm də demarkasiya komissiyalarının üzvlərinin və molekullarla etimad molekulu yaratmağa çalışan iki həmsədrin gördüyü işlərə görə minnətdarlıq etmək istəyirəm.

Həmin komissiyalara Ermənistanın baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan, Azərbaycandan baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev rəhbərlik edir.

Mən Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh gündəliyinin üç fundamental prinsipi ətrafında sülhün qurulmasına qayıtmaqla bütün məsələlərin həllini nəzərdə tuturam".

Hə, əziz oxucularımız, söz verdim kimi, Ağdamda bu dəfəki səfərimin təəssüratlarını sizinlə bölüşmək istəyirəm.

Milət vəkili, naşir, kinossenarist, jurnalist, nəhayət yazıçı Aqil Abbasın Ağdamda oxucuları ilə keçirilən görüşünü sizə ətraflı şəkildə danışmaq istəyirəm.

Ağdamlıların, yüz statusu olsa belə "bizim sadə Aqil Abbas" dedi-yi, "Ağdam boyda adam" adı verdi-yi yazıçının yaradıcılıq gecesinə həsr olunacaq tədbirin afişalarına elə beləcə də yazıblar: "Ağdam boyda adam".

Ona görə də, zal ağzına qədər dolu idi.

Xüsusi olaraq dəvət aldığım bu tədbir 44 günlük müharibədən sonra Ağdam rayonunda ikinci tədbir idi. 2021-ci ilin 20 yanvarında Ağdamda nə qədər kədər yüklü, ağırlı-açılı idikse, 20 aprel -cümə günü ikinci tədbirdə bir o qədər sevincli, fərəli, şən idik.

Bu hissələrin səbəbini tədbirin təşəbbüsçüsü və təşkilatçısı Ağdam rayon icra hakimiyyətinin başçısı

"Bir il sonra "Azərbaycan" jurnalında "Şəbədə Nazim" hekayəsi çıxıb və beləcə, yazıçı 1983-cü ildən bu günə qədər oxucuların ixtiyarına verilən bəlli sayda kitabı ərsəyə gətirib.

"Evləri köndələn yar", "Günah", "Batmanqılınc", "Ən xoşbəxt adam", "Çadırdə Üzeyir Hacıbəyov doğula bilməz", "Qiyamət gecəsi", "Qarda açan qan çiçəyi", "Qapqara uzun saçlar", "Ölümlər", "Allahı qatıl

çıxdı, yazıçı Aqil Abbası gözəl ifası ilə təbrik etdi, yanıqlı, şirin səsi ilə Ağdamlıların ürəyinə su səpdi!

Desəm ki, məclisin duzu da, balı da həm də yazıçı, şair, nasir, tərcüməçi, hamımızın sevimlisi Seyran Səxavət idi, inanın. Seyran müəllim təxminən 15-20 dəqiqə çıxış elədi.

Özü dedi-yi kimi, "imkan versələr bir neçə gün ancaq Aqil Abbasın yaradıcılığından, eyni zamanda dostluqlarından danışar. Bilirsiniz

Görüş yeri, sevgi elanı və "Ağdam boyda adam"

Vaqif Həsənov tədbir iştirakçılarında "xoşgəldin" edəndən sonra aydın şəkildə izah etdi: "Vətən üçün canından keçən bütün vətən oğullarının ruhu şad olsun, Allah qazilərimize can sağlığı versin! Artıq həsrətlə Qarabağa tərəf baxıb köks ötürmürük!

Artıq Qarabağımız azaddır! Bu gün igidlərimizin canları bahasına alınan torpaqlarda geniş tikinti-quruculuq işləri gedir. Tezliklə hər kəs öz elinə-obasına qovuşacaq!"

Tədbirin səbəbkarı -Aqil Abbas və tədbirin aparıcısı, bədii qiraətçi, Azərbaycanın əməkdar artisti, professor Azad Şükürovun hamını salamladıqdan sonra "Əziz ağdamlılar, əziz qonaqlarımız, gəlin bütün şəhidlərimizi 1 dəqiqəlik sükulla

edənlər", "Dolu", "Çay qırağında bitib, susuz qalan ağacların sağlığına" və digər əsərləri geniş oxucu auditoriyasına sahibdir.

Adı çəkilən roman və povestlərdən ibarət daha beş kitabı, deyildiyi kimi, Türkiyə və Cənubi Azərbaycanda nəşr edilib. "Dolu" romanı əsasən XXI əsr milli kinematoqrafiyanın ən baxımlı filmlərindən biri çəkilib.

O, sovet illərində komsomol mükafatının (öz zamanında yaradıcı gənclər üçün ən yüksək ödü), müstəqillik zamanı Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin "Qızıl kəlmə" mükafatının laureatı olub. "Qızıl qələm", "Məmməd Araz", "Dan ulduzu", "Humay", "Yaddaş", "Zeynəlabdin Tağıyev", "İlyas Əfəndiyev"

də, Aqil Abbasla 53 illik dostdurlar, qardaşdan ötdülər. Bu 15-20 dəqiqədə sidq ürəklə, 53 illik dostuna ehtiramını o qədər səmimiyyətlə biruzə verir ki... Bunu ancaq Seyran Səxavət edə bilərdi. Aqil Abbasla aralarındakı zarafatlardan danışanda isə zaldakıların qəhqəhəsi zalı silkələdi:

"Aqil azad adamdır, Aqil heç vaxt nə göstərişlə danışmadı, nə sifarişlə yazmadı, nə də sifarişlə hərəkət etmədi. Ürəyi necə istədi elə danışdı, həqiqət nədir onu dedi. Gəncliyində hələ "gənc jurnalist" ikən necə sadəydise, elə sadə də qalıb. Baxmayaraq ki, indi artıq o Milli Məclisin deputatıdır, rəsmi şəxsdir. Bayaq Muğam Evinə gəlirik. Gəlib, gəlib, oturma pilləkənlərdə... Ay rəhmətliyin oğlu, yadımdan çıxıb? Sən deputatsan ee..."

Zal dübarə gülüşə qərğ olur.

Yeri gəlmişkən, kim mənim fikirlərimlə razılaşırsa, özü bilər, amma, Allah haqqı bu iki yazıçı sanki mənəvi cəhətdən eyni insandır. İstedadları, danışq tərz, yazı üslubu, emosionalıq, ironiya və yumor, xəlqçilik, sadəlik, təəssübkeşlik, səmimiyyət... Həm də üzəndən, boy-buxundan bir-birinə bənzəyirlər...

Azad Şükürov - aparıcı əməkdar artist Feyruz Səxavəti səhnəyə dəvət edəndə zaldan gurultulu bir alqış qaldı. Feyruz müəllim həm fiziki oxşarlığı, həm də ifası ilə məclisə sanki bir Səxavət gətirmişdi. "Boğazlar", zəngülələr sanki "Səxavət mendedir" deyirdi. İştirakçılar. Həm Feyruza, həm Səxavətə sürəkli alqışlarla məhəbbətini ifadə etdi.

Belə qızgın, səmimi tədbirdə qiraət ustası sakit dayana biləmi? Bilməz! Azad müəllim, həm səmimi ortamdən, həm zalı dolduran işıqlı insanların simasından, həm də istedadlı xanəndələrin ifasından elə vəcdə gəldi ki, ən çox sevdiyi şair-Bəxtiyar Vahabzadənin "Baş" şeiri ilə məclisə bir rəng qatdı:

Vallah Bəxtiyar Vahabzadənin bütün külliyyatı bir gözəllikdir, amma bu gözəllik həm də gözəl qırıqla söylənirsə, bu ikiqat gözəl alınır, desəm, sözümlü qazibliyə salmayın! Həmişəki kimi Azad Şükürov diksiyası ilə yenə qəlbimizi fəht elədi.

Yəqin ki, oxucuları Aqil Abbasın Abdal-Güləblü Şakirin xatirəsinə yazdığı "ÇAY QIRAĞINDA BİTİB, SUSUZ QALAN AĞAACLARIN SAĞLIĞINA" əsəri ilə tanışdılar. Ötən il həmin əsər kitab şəklində oxucu-

lara təqdim olundu. Ağdam Dram Teatrının aktyorları həmin əsərdən kiçik bir hissəni səhnələşdirmişdilər.

Vallah, əyələt aktyorları rola girməkdə, obrazı olduğu kimi tamaşaçıya çatdırmaqda heç də Bakıdakı "akademik teatrlar"dakı aktyorlardan əskik deyil. Hətta yüksəkdi, desəm yanılmaram.

Doğrudan tədbir, tədbirliyindən lap başdan əlin üzümüzdü. Bu artıq ədəbi-musiqili məclisə çevrilmişdi. Tədbirlərdə adətən "səbəkə" son-da söz alar, fikirlərin söyləyər, dü-şüncələrin deyər. Yox e, bu tədbirlərdə belədir! Məclis, məclisdəki səmimiyyət, şeğiriyət, musiqi Aqil Abbası elə ağuşuna almışdı ki, dayana bilmədi, mikrafonu Azad müəlliməndən alıb.

Bayaqdan ürəyini deşən, amma demək imkanı olmayan sözləri asta-ca-astaca deməyə başlayır: "Mən Ağcabədidə doğulmuşam, amma Ağdama o qədər vurğun olmuşam, o qədər sevmişəm ki... Ağdam Qarabağın paytaxtıydı və yenə paytaxtı olacaq.

şəhəri bitdə-bitdə gəzməmişəm və görmüşəm ki, Ağdamın ölüsü də gəzəldi. Nə mutlu AĞDAMLIYAM deyənə!"

Bu monoloqdan sonra kim Aqil Abbası gurultu ilə alqışlamaz ki?

Elə həmin gurultulu alqışların sədası altında Aqil Abbas qarşısındakı stola düzdüyü kitabları qucağına yığıb, pilləkənlərlə aşağıya, zaldakıların yanına endi. Kitablarını böyük məmnuniyyət hissi ilə ön cərgədə eyləmiş Qarabağ qazilərində, şəhid ailələrinə təqdim etdi. Aqil Abbasın bu qəfiladdımı da Seyran müəllim demiş "ürəyi istəyən kimi hərəkət etməsi də zaldakıların ürəyincə oldu. Yazıçının ən həssas zümrəyə məhribanlılığı yenidən alqışlandı.

Növbəti dəfə Respublikanın Əməkdar Artisti Təyyar Bayramov səhnədə yer alır. Musiqi səslənən ilk andaca zal nəfəsini içinə çəkib Təyyar Bayramovun ifasına qulaq kəsilir.

Zaldakılardan uzaq olsun, elə bil "qurbağa gölünə dağ atılıb".

Musiqinin bitməsi ilə ağdamlıların fikirlərini sevimli yazıçıya bildir-

Qarabağın ətraf rayonlarından yüz il bundan əvvəl Ağdama köçmüş qeyri-ağdamlılar Ağdamın Ağdam vaxtında ağdamlı olmaqları ilə fürs edərildilər. Şəhər işğal olunandan sonra onlardan çoxu ağdamlı olduqlarını dandılar:

- **Əşi, mənim babam filan rayondan köçmüşdü Ağdama... Mənim babam bəhmən rayondan gəlmişdi - Atamın nənəsi filan rayondandı - Əşi, bizim əslimiz Sisyandandı. Ötən əsrin əvvəllərində gəlmişik buralara Və sair və ilaxır.**

Və bunu deyən adamların hamısını demək olar ki, tanıyırdım. Vaxtilə "ağdamlıyam" deyib şeşələndiklərinin də şahidi olmuşdum.

İndi Ağdam azad olunub, Möhtərəm Prezident İlham Əliyev yüz minlik qeyri-adi bir Ağdam şəhəri tikir. Baxıram, həmin adamlar yenidən "ağdamlı" olublar.

Seçkilər vaxtı görüşlərdə tez-tez belə bir sualla rastlaşırdım:

- **Məllim, baxırıq televiziya da ki, çıxışlarında da, yazılarında da deyirsən ki, mən ağdamlıyam. Amma tərcümeyi-halında yazılıb ki, Ağcabədinin Bayat kəndində doğulmuşam, on yaşında köçmüşünüz Ağdama. Nəyin xətrinə deyirsən ağdamlıyam, axı sən ağcabədiyəndir! Mən də adətən belə cavab verirəm:**

- **Bəli, mən Bayatdanam. Nə qədər Ağdam işğal altındadı, özümü ağdamlı sayıram. İnşallah, Ağdam azad edərək, ondan sonra deyərəm ağcabədiyəm.**

Bu cavabdan sonra suala görə mənəndən üzr istəyənlər də olurdu.

İndi Ağdam azad olub. Ağdam azad olunandan sonra bir neçə dəfə bu dağılmış şəhəri, o viran olmuş

mək həvəsi cuşə gəldi. Yaşlı bir ana, 17 yaşlı gənc, orta nəslin nümayəndələri yazıçının həm ədəbi, həm dö-nə-dönə söylədilər. Vətən müharibəsi dövründə Aqil müəllimin Ağdama gəlməsini, raket yağmurunun altında camaatı ilə həmrəy olmasını, şəhid dəfnlərində iştirak etməsini, ağır günlərdə xalqın yanında olmasını yüksək qiymətləndirdiklərini bildirdilər! Hətta 44 günlük müharibədə oğlu şəhidlik zirvəsinə ucalmış Maya anım Quliyeva titrək səslə bildirdi ki, Aqil müəllim, biz sizi doğmamız kimi sevirik. Çünki nə doğmamız, nə də siz ən çətin anda bizi tək qoymadınız!

Xalq artisti Mənsüm İbrahimovun ifası məclisin "son zəngi" oldu. Zaldakılar yığıldı Aqil Abbasın başına hər kəs ürək sözünü demək, yazıçıdan avtoqrafı kitab götürmək istəyirdi. Oxucular, soruşa bilər: Bəs yazıçı sonunda öz fikir və düşüncələrini iştirakçılarla bölüşmədi?

-Yox?

-Niyə?

- Çünki Aqil Abbas 1970-ci ildən bu günə qədər əlində qələm sözünü deyib. Heç vaxt qələmdən, kağızdan, sözdən uzaq olmayıb. Bu gün isə onu dəyərləndirən, sevən, görüşünə gələn oxucuların sözü - söhbətinə dinləmək lazım idi! Dinlədik, gördük, bəyəndik! Bütün yazıçılara, şairlərə, jurnalistlərə, publisistlərə oxucu məhəbbəti arzu edirik! Elə Aqil Abbasa olan oxucu sevgisi qədər el-oba sevgisinə layiq olmağı arzulayırdıq!

Xəbəri yerli-yataqlı sizə çatdıran isə Aqil Abbasın oxucusu, xüsusilə "Batmanqılınc"ın vurğunu Əntiqə Rəşid

yad edək!"təklifini hamı bir nəfər kimi ayağa qalxıb, icra etdi, arxasınca da Azərbaycan Himni oxudu! Artıq məclisimizə start verilmişdi.

Əvvəlcə, oxucuları yazıçının həyat və yaradıcılığını əhatə edən qısametrajlı filmə tamaşa etdilər. Film Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev adına Ağdam Dövlət Dram Teatrının təşəbbüsü idi.

Beləliklə, nəinki, Qarabağda, eləcə də bütün Azərbaycanda, bütün türk dünyasında "məmə yeyəndən pəpə yeyənə" qədər hamının tanıdığı Aqil Abbas haqqında, daha dəqiq onun yaradıcılığı haqqında danışmaq üçün söz verilir şairi, tərcüməçi, publisist Vaqif Bəhməniyə. Hörmətli publisistimiz yazıçının "Şirinlik" adlı ilk hekayəsindən tutmuş ən son "Çay qırağında bitib, susuz qalan ağacların sağlığına" adlı əsərinə qədər hamısından biraz danışdı. Dedi ki, "Şirinlik" adlı ilk hekayəsi 1976-cı ildə "Ədəbiyyat və incəsənət" qəzetində çap olunub:

və s. Aqilin ədəbi-ictimai xidmətlərinə görə layiq görüldüyü dəyərlər sırasındadır. Azərbaycan Respublikasının Əməkdar jurnalistidir. Möhtərəm prezident İlham Əliyev tərəfindən "Şöhrət" və "Birin-ci dərəcəli Vətənə xidmət" ordenləri ilə təltif edilmişdir.

Vaqif Bəhməni onu da dedi ki, yazıçı dostumun doyulmaz zövq və təşəbbüslə mütaliə elədiyi ən qüdrətli, zəngin "roman", "dilogiya", "trilogiya" heç şübhəsiz ki, yazılan və yazılmayan Qarabağ kitabəsidir! Milli nəsrimizdə Aqil Abbas canlı, yazıları əbədiyyən solmayan Qarabağ kitabəsinin müqəddəs sətirlərinə üz söykəmiş, onu dərinəndən oxumuş və dərinəndən heyretlənmiş azsaylı ədiblərdən biridir."

Bir sözlə, Vaqif müəllim çıxışı ilə bir daha sübut elədi ki, Aqil Abbas həqiqətən Qarabağın qələmidir!

Elə bu maraqlı söhbətdən sonra sevdiiyimiz muğam ustası, Əməkdar artist Səbuhi İbayev səhnəyə

Mir Şahin Ağayev

QUBAD İBADOĞLUNU ÖZÜNDƏN NECƏ AZAD ETMƏLİ??

Qubad ibadoğlu ev dustaqlığına buraxıldı. Səhhəti ilə əlaqədar olaraq. Sosial mediada, xüsusilə onun qaragüruha məxsus və mövqecə ona yaxın seqmentində-vəkil-lərin müttəhimin səhhəti ilə bağlı qaldırdığı təkidlə vəsa-tətlərə baxaraq qərar verən məhkəmənin humanizm ba-xımından atdığı bu addım yanlış təqdim və şərh edilir. Populist düşürgədə məhkəmənin qərarı elə izah edilir ki,

-guya əsas işi təzyiqlər bahasına bu toplu görüb.
-ev dustaqlığına buraxılmaq qərarı müstəqil Azərbaycan dövlətinin məhkəməsinin yox, xaricin basqılarının, tələblərinin hansısa sanksiya təhdidlərinin nəticəsidir.
Baxmayaraq ki, sadəcə ədalətli olmaq, qərara görə minnətdarlıq etməyi bacarmaq, günahını cəmiyyətə etiraf edə bilmək və gələcəkdə belə bir xəyata yol verməyə-cəyinə dövlətə, xalqı əmin etmək qədər səmimi, mərdanə davranmaq daha asan və daha doğru yol olardı. Qubad İbadoğlu artıq ilk müsahibələrində köhnə bayatısını oxu-yur. Yəni də həmin dalğa, həmin koordinat!

Axi niyə?
Bu addımı mən şəxsən- Ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş dövlətdə indi də Əhali bütövlüyünün bərpa edilməsi istiqamətində çox böyük bir addım kimi qiymətləndirirəm. Qalib dövlətin-ağır ittihamlarla həbs edilmiş vətəndaşına belə özünü təmizləmək, saflaşdırmaq, tarixinin ən qürurlu zamanını yaşayan Azərbaycana layiq olmaq fürsəti verməsi tək qəbul edirəm. Bu faktı həm də Azərbaycanca aparılan məhkəmə islahatlarının real nəticəsi hesab edirəm. Ərazi bütövlüyünü və dövlət suverenliyini bərpa etmiş, Qarabağda müvəqqəti yerləşdirilmiş sülh-məramlı qüvvələri vaxtından xeyli əvvəl, sakit bir şəkildə Azərbaycandan çıxararaq tarixinin ən uca məqamını yaşayan dövlət özünün yeni formatına, yeni məzmununa uyğun da vətəndaş cəmiyyəti hazırlayır. Q. İbadoğlunun ev dustaqlığına buraxılması isə yəqin ki, bu qəbildən atılmış addımlardan biridir. Həm də testdir. Alicənablığa, şükranlığa, minnətdarlığa TEST. Dövlətə güc göstərmək, yersiz hikkə nümayiş etdirmək, qıciq yaratmaq əvəzinə indi sadəcə sakit dayanmaq, ya da layiqincə davranmaq, 9 aydan sonra "yenidən doğulmuş" (hər halda mən bunu gözləyirəm), "azad olunmuş", ev dustağını rahat buraxmaq lazımdır.İlmkan verək müalicəsi ilə məşğul olsun! Ona pislilik etməyə. Emosiyalarının "isti-isti"liyindən istifadə edib danışdırmaqla səhvlərə təhrik etməyə. Qubad İbadoğluya isə obyektiv, minnətdar ola biləcək qədər səmimiyyət arzulaıyram.

"İran nə qədər tez düz yola qayıtsa, o qədər yaxşıdır"

"Parlament tribunasından növbəti dəfə Ermənistanla mü-raciət etməliyəm ki, onlar Azərbaycana qarşı düşmənçilik si-yasətinə son qoymalıdır. Naxçıvana maneəsiz gediş-gə-lişi təmin etməlidirlər. Bu ölkənin gələcəyi Azərbaycanla və qardaş Türkiyə ilə dostluqdan keçir".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin iclasında deputat Qüdrət Həsənzadə deyib. O bildirib ki, Ermənistanın bir dövlət kimi mövcudluğu, əminəmənlilik içərisində yaşamsı qon-şuları ilə normal münasibətlər qurmasından keçir: "Ermənistan xalqı, onların siyasi rəhbərliyi bunu nə qədər tez başa düşsə, bu bölgənin inkişafına bir o qədər böyük təkan verəcək. Həm-çinin, İran da Azərbaycana münasibətdə öz siyasətini dəyiş-məlidir. Onların rəsmiləri, səfirləri Azərbaycan xalqını qıciqlan-dıran, münasibətlərə zərər verən açıqlamalardan çəkinməlidirl-ler. Necə ki, Ermənistanın Azərbaycana münasibətdə yürütdü-yü düşmənçilik siyasəti heç bir nəticə vermədi, İranın da Azər-baycana münasibətdə yürütdüyü bezi hallarda təzyiq, gözəndə salma, daxilə ayrı-ayrı qrupları istifadə etmək məqsədilə müəyyən təxribatlar törətmək cəhdləri heç bir nəticə verməyə-cək. İran da nə qədər tez düz yola qayıtsa, o qədər yaxşıdır".

Putindən "Crocus" terroru ilə bağlı açıqlama

"Crocus City Hall" kompleksində törədilən terror aktının bütün günahkarları, sponsorları və təşkilatçıları müəyyən edilmiş və cəzalandırılmalıdır.

Adalet.az Rusiya mətbuatına istinadən xəbər verir ki, bu barədə Rusiya prezidenti Vladimir Putin beynəlxalq təhlükəsizlik toplantısının iştirakçılarına videomüraciətində bildirib.

"Rusiyanın xüsusi xidmət orqanları və hüquq-mühafizə or-qanları bu iyrenc cinayətin bütün təfərrüatlarını, o cümlədən təşkilatçıları, sponsorları və təşkilatçıları tapmaq və araşdır-maqda davam edir", - Rusiya lideri bildirib.

Qeyd edək ki, martın 22-də axşam saatlarında Moskva ya-xınlığındakı Krasnoqorsk şəhərində "Crocus City Hall" komp-leksində terror aktı törədilib. Hadisədə 144 nəfər ölüb, 551 nə-fər yaralanıb.

Sovet hökumətinin sirr kimi saxladığı təyyarə qəzası: Binədən ölümə "uçan" 33 nəfərin aqibəti

Sovet dönməndə sovet hakimiyyətinin bir siyasəti vardı. Xalqların imperiyasını dünyaya xoşbəxt göstər-mək siyasəti! Odur ki, ölkə-də, eləcə də Azərbaycanda olan dəhşətli hadisələrin bir çoxunu xalqdan gizli saxlayır, mediaya ötürmür-dülər. Elə hadisələrdən biri də 1966-cı ildə baş verib.

23 aprelə Binə hava li-manından havaya qalxan İl-14P orta tutumlu sərnişin təyyarəsi Mahaçqalaya səfər edərək qəzaya uğrayır. Ge-cə yarısı -uçuşdan 12 dəqiqə sonra (artıq ayın 24) Xəzər dənizi üzərində olarkən təy-yarə ilə əlaqə kəsilir. Onun 23 aprel günü Xəzər dənizində müşahidə olunan çətin hava şəraitində qəzaya uğra-ması ehtimal olunur. Belə ki, aparılan axtarış-xilasetmə iş-ləri heç bir nəticə verməmiş və göyertəsində 5 heyət üz-vü və 28 sərnişin olan İl-14P təyyarəsi bu günə qədər ta-pılmayıb. Heç sovet hökümə-ti də axtarışları uzatmadı. Ai-lələr ölənlərini cəsədlərini belə istəməyə cəsərdət et-mədilər. Beləliklə, 33 nəfərin ölümünü yaxınlarından baş-qa kimsə bilmədi.

Qeyd edək ki, bu hadisə-dən bir il əvvəl isə Azər-bay-canda başqa bir təyyarə qə-zası baş vermişdi. 1965-ci ilin 25 yanvarında SSRİ Hər-bi Hava Qüvvələrinə məxsus An-8 hərbi-nəqliyyat təyyarə-si Goran aerodromundan qalxaraq Gəncə aerodromu-na eniş edərək qəzaya uğ-rayır. An-8 Gəncə Yağ-piy kombinatının anbarlarına çı-rpılaraq yanır. Nəticədə 6 he-yət üzvünü hamısı həlak olur. Soruşsanız ki, "o dönəm-lərdə -sovet vaxtında Azər-bay-canda ən dəhşətli təyya-rə qəzası nə vaxt olub?", ona da cavab verək: Deməli, 1973-cü il, 18 avqustda Bakı-Aktau-Bakı reysi ilə hərəkət edən AN-24B tipli sərnişin

təyyarəsi Binə hava limanın-dan havaya qalxdıqdan bir neçə dəqiqə sonra qəzaya uğrayır. Təyyarənin göyertəsində 60 sərnişin və 4 heyət üz-vü olub (64 nəfər). Qəzadan sağ qurtulan olmayıb. Bu təyyarə qəzası nəticəsində soydaş-la-rımızın ən çox həlak oldu-ğu hadisədir. Bu hadisəni də sovet hökuməti xalqdan giz-lətsə də, xarici kəşfiyyat öz mətbuatında bu haqda mə-lumat yaydı və faciə gizlilikdən çıxdı. Amma qəsdən partladıl-mış və erməni terroruna mə-ruz qalmış başqa bir təyyarə isə miqyasına görə bu faciə-dən daha dəhşətli oldu. So-vet dönməndə qəsdə, ter-

rorla təyyarəmizin vurulması isə indiyənə qədər, Azər-bay-can hava sahəsində olan ən böyük faciəmiz kimi dəyər-ləndirilir.

Dekabrın 7-də 1988-cü il-də Ermənistanla 25 min nə-fərin həyatına son qoyan da-ğıcıcılıq zəlzələyə görə, ehti-yatda olan zabitlər Bakıdan Leninskə kömək göndəril-məsi üçün səfərbər olunur! 12 dekabr 1988-ci ildə Azər-baycandan İl-76 təyyarəsi Ermənistanla göndərilir. Təy-yarə Spitak rayonunun Qu-qark şəhərinin yaxınlığında ermənilər tərəfindən raketlə vurulur.

Nəticədə təyyarədə olan 77 azərbaycanlıdan 76-sı hə-lak olur, cəmi 1 nəfər - Bala-yev Fəxrəddin təsadüf nəti-cəsində sağ qalır.

Beləliklə, 68 nəfər azər-baycanlı sərnişin və 9 nəfər ekipaj üz-vü bu terror aktının qurbanı olur.

Müstəqillik dönməndə də, təssüf ki, təyyarə qəza-ları bizdən yan keçmədi. Bu haqda məlumatlar başqa bir yazımda öz əksini tapıb.

Əgər maraqlanırsınızsa, aşağıdakı linkdən oxuya bi-lərsiniz.

Əntiqə Rəşid

Xankəndidə ilk körpə doğuldu

İşğaldan azad edil-dikdən sonra Xankən-di şəhərindəki tibb müəssisəsində 1997-ci il təvəllüdü Səadət Namazlının ilk körpəsi dünyaya gəlib.

Bu barədə Adale.az-a TƏBİB-dən bildirilib. Məlumatla götə, do-ğulan körpənin cinsi kişi, çəkisi 3 000,0 qr., boyu 49 sm. olub. Doğuş həkim-mama-gi-nekoloq Günel İsmayıl, həkim-anestezioloq-reanimatoloq Səbinə Mehdiyeva, assistent Tünzələ Bəşirova tərəfindən uğurla icra olunub.

Hazırda anayə və körpəyə zəruri tibbi xidmətlərin göstə-rilməsi davam etdirilir, vəziyyətləri qənaətbəxşdir.

Qeyd edək ki, Səadət Namazlının hamiləlik müddətində zəruri müayinələr aparılıb və onun vəziyyəti daimi diqqətdə saxlanılıb.

"Azərbaycan ordusu bir güllə atmadan Tavuşa bu səbəbdən girdi"

"Azərbaycan qoşunları Tavuş-da onilliklər boyu tikilmiş və alın-maz vəziyyətdə saxlanılan mövqe-lərimizdə bir güllə belə atmadan artıq məskunlaşır..."

Adalet.az xəbər verir ki, bu sözləri hərbi ekspert Karen Vrtanesyan öz sosial şəbəkə hesabında yazıb: "Ko-bud desək, bizim sərhədçilər mühafizə xidməti kimi bir şeydi. Azər-bay-canın sərhəd mühafizə xidməti ma-hiyyətə onların 2-ci ordusudur. Hələ 2018-ci ildə 15 minə yaxın şəxsi heyət, ağır artilleriya, zirehli texnika, hücum helikopterləri, hücum pilotsuz təyyarələri, irimiqyaslı hərbi təlimlərin keçirilməsi və s.

2018-ci ildən Azərbaycanın sərhəd mühafizə xidməti yal-nız güclənib və genişləndi. Onların sərhədçiləri həm dörd günlük müharibədə, həm 44 günlük müharibədə, həm də on-dan sonrakı digər əməliyyatlarda iştirak ediblər.

Ermənistanın sərhəd xidmətində isə bir ildən artıqdır ki, komandiri belə yoxdur" -deyə hərbi ekspert bildirib.

Qeyd edək ki, artıq Azərbaycan-Ermənistan sərhədində yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq koordinatların dəqiqləşdirilməsi prosesinə başlanılıb...

Əntiqə Rəşid

"Türkiyədə yeni konstitusiyaya ilə bağlı proses başlayır"

"Türkiyədə yeni konstitusiyaya ilə ba-ğlı proses başlayır".

Bunu Türkiyə Bö-yük Məclisinin (TBMM) sədri Numan Kurtulmuş Milli Suve-renlik və Uşaqlar Günü münasibətilə parla-mentdə çıxışı zama-nı deyib.

O bildirib ki, parla-mentin əsas vəzifələrindən biri yeni konstitusiyanın qəbul edilməsidir. Kurtulmuş yaxın günlərdə müzakirələrin başla-yacağını bildirib. TBMM sədri vətəndaş cəmiyyətini və uni-versitetləri prosesə töhfə verməyə çağırıb.

Tapdığı silah-sursatları polisə təhvil verməyən şəxs tutuldu

Xankəndi şəhərində odlu döyüş silahı, sün-gü-bıçaq və sursatlar gizlədən şəxs polis əməkdaşları tərəfindən müəyyən olunaraq tu-tulub.

DİN-in Mətbuat Xid-mətindən Adale.az-a ve-rilən məlumata görə, şe-hər polis şöbəsinin əmək-daşlarının keçirdiyi tədbirlər-lə 1960-cı il təvəllüdü Cavid Əliyev bir müddət bundan ön-cə müxtəlif ünvanlardan tapdığı AK-74 tipli avtomat, 1 ədəd içərisində 7,62 mm çaplı 30 ədəd güllə olan avtomat darağı, 1 ədəd həmin avtomata aid olan sün-gü-bıçaq, 250 ədəd "Toz-8" tüfənginə aid sursat və digər sursat -gillzələrinin giz-ləndiyi ünvanlardan aşkar olunaraq götürülüb. Müəyyən olunub ki, həmişə şəxs silah-sursatları və onun hissələrini ai-diyəti üzrə təhvil vermədən özündə saxlayıb.

Faktla bağlı Xankəndi Şəhər Polis Şöbəsinə Cinayət Məcəlləsinin qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissə-lərini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə et-mə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gözdirmə maddəsi ilə cinayət işi qaldırılıb. C.Əliyev şübhəli şəxs qis-mində tutulub.

Cinayət işi üzrə istintaq tədbirləri davam etdirilir.

DTX-nin xaricdəki nümayəndələrinin gəlirləri vergidən azad edilir

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinin əldə etdiyi gəlirlər məcburi dövlət sosial sığorta haqqı və gəlir vergisindən azad edilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə məsələ Milli Məclisin iclasında müzakirəyə çıxarılan "Sosial sığorta haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda və Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsində əksini tapıb.

Qanun layihəsi "Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinin təyin edilməsi və onların fəaliyyətinin təmin olunması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2022-ci il 28 dekabr tarixli 1936 nömrəli Fərmanının 3.3-cü bəndinə uyğun olaraq hazırlanıb.

"Sosial sığorta haqqında" Qanunun 15-ci maddəsində məcburi dövlət sosial sığorta haqqı hesablanmayan gəlir növlərinin siyahısı, Vergi Məcəlləsinin 102-ci maddəsində isə gəlir vergisindən azad olunan normalarda Azərbaycan Respublikasının diplomatik nüma-

yəndəliyində və ya konsulluğunda işləyən diplomatik xidmət əməkdaşlarına, diplomatik xidmət orqanlarının inzibati-texniki xidmətini həyata keçirən şəxslərə ödənilən müavinətlər, kompensasiyalar və aylıq əlavə, həmçinin mühafizəsi zəruri hesab edilən Azərbaycan Respublikasının xarici ölkələrdə və beynəlxalq təşkilatlarda fəaliyyət göstərən diplomatik nümayəndəliklərinin və konsulluqlarının mühafizəsini həyata keçirən hərbi qulluqçuların xarici ölkədə aldığı əməkhaqqı sosial sığorta haqqından və gəlir vergisindən azad edilən gəlirlər kimi təsbit olunub.

Beləliklə, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinin də he-

min güzəştlərdən istifadə hüququnun təmin edilməsi ilə əlaqədar qeyd olunan normativ hüquqi aktlarda dəyişiklik edilməsi zəruri hesab edilib.

Qanun layihəsi DTX-nin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinə Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 25 iyun tarixli 219 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinin saxlanma xərclərinin (o cümlədən təmsilçilik xərclərinin) norma və ödəniş Qaydaları"na uyğun olaraq ödənilən bütün növ ödənişlərin (dövlət məvacibi istisna olmaqla) məcburi dövlət sosial sığorta haqqı və gəlir vergisindən azad edilməsini nəzərdə tutur. Layihə qəbul edildiyi təqdirdə, DTX-nin xarici dövlətlərdə və beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndələrinin əldə etdiyi gəlirlərindən yalnız dövlət məvacibi məcburi dövlət sosial sığorta haqqına və gəlir vergisinə cəlb ediləcək. Müzakirələrdən sonra dəyişiklik səsverməyə qoyularaq III oxunuşda qəbul edilib.

Rüstəm Hacıyev

Macarıstanın baş naziri də falçılar kimi "proqnoz" verir

Orban: "Ukrayna müharibəsi 2025-ci ildə bitə bilər..."

Artıq falçıların, oncəgörücülərin, ekstrasenslərin Ukrayna savaşının nə vaxt bitəcəyi ilə bağlı verdikləri proqnozların özünü doğrulmadığını görən Macarıstanın baş naziri Viktor Orban da, "nə olar, nə olmaz" deyib, müharibənin nə vaxt bitəcəyi ilə bağlı bir tarix də o söyləyib.

"Əgər Avroparlamentinə və ABŞ-da prezident seçkilərində, münaqişənin sülh yolu ilə həll olunmasının təfərdarı qalib gələrsə, Ukrayna müharibəsi 2025-ci ilin sonunadək həll oluna bilər"- deyərək Macarıstanın baş naziri bildirib.

Orban, avropanın hazırkı siyasi liderlərini və ABŞ prezidenti administrasiyasını, münaqişənin aqressiv fazasında Ukraynaya maliyyə və hərbi köməklik göstərməkdə günahlandırılıb.

"Beləliklə, gələcəkdə keçiriləcək iki mühüm seçkilərdə, Allahın da köməkliliyi ilə həm Avropada, həm də Birləşmiş Ştatlarda sülhpərvər liderlər qalib gələrsə, biz 2025-ci ilin sonunadək münaqişələri sülh yolu ilə həll edə bilirik"-deyərək Orban Facebook səhifəsində yazıb.

"Brüssel hazırda özünü elə aparır ki, guya kart oyununda uduzur və ona görə də "stavkanı" daima qaldırmaqda davam edir ki, uduzduqlarını geri qaytarsın. Düşümlər ki, onlar bununla bütün Avropanı müharibəyə sürükləyirlər"- deyərək bildiren baş nazir, qeyd edir ki, Vaşinqton da bu məsələdə analoji məntiqlə çıxış edir.

"ABŞ-da növbəti prezident seçkilərində müharibə təfərdarı namizədlə, sülh təfərdarı namizəd mübarizə aparacaqlar. Əgər bu seçkilərdə sülh partiyası qalib gələrsə, biz Amerikadan da sülh yolunda dəstək ala biləcəyik"- deyərək Orban əlavə edib.

Macarıstanın baş naziri postunda əyləşən bir adamın bu qədər xəyalpərəst proqnozlar verməsi təəcüb doğurur. Orbanı başa düşmək olmur.

Avropanın göbündə oturub, Avroparlamentə düşməyə can atan "müharibə allahına" sitayiş edənləri görməməzlikdən gəlmək və yaxud ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkilərində iki namizəddən hansısa birini "sülhpərvər" namuzəd andlandımaqla, baş nazirin nəyə ümid etdiyi də anlaşılmır.

ABŞ başda olmaqla, Ukraynanı sözün əsl mənasında "zibilə" salan Qərbin aparıcı dövlətləri, heç bir halda müharibənin sülh yolu ilə bitməsinə istəmir. Bu dövlətlərin liderləri mütəmadi olaraq verdikləri bəyənətlərində bunu açıq şəkildə nümayiş etdirirlər.

Elə son günlərdə, həm Avropa İttifaqlının, həm də ABŞ-ın Ukraynaya hərbi yardım məqsədiylə on milyardlara dollar əlavə maliyyə ayırmaları da göstərir ki, bu müharibə heç bir halda yaxın illərdə bitməyəcək.

"Bu faktiki olaraq üçüncü dünya müharibəsidir"

ABŞ hakimiyyəti Ukraynaya külli miqdarda maliyyə paketi ayırmaqla, faktiki olaraq Rusiya ilə münaqişəni üçüncü dünya müharibəsi hesab edir. Bu barədə The New York Times mətbu orqanının keçmiş politoloqu Con Varoli bəyan edib.

"Onlar çox dərinə gediblər və dayanmayacaqlar... Bu üçüncü dünya müharibəsidir. Onlar bunu Rusiya, İran və Çinə qarşı üçüncü dünya müharibəsi kimi görürlər. Siz nəyə istəyirsiniz inanın, lakin amerikalı hakimiyyət sinfinin düşüncəsində bu üçüncü dünya müharibəsidir"-deyərək politoloq bildirir. Varoli qeyd edir ki, Kiyev rejiminə göstərilən maliyyə paketinin miqdarı hələ konkret müəyyənləşməsə də, yəqin ki, aksent Rusiyanın mülki obyektlərinin infrastrukturalarının vurulması məqsədiylə ballistik raketlərin və pilotsuz uçuş aparatlarının üzərində qurulacaq. Ekspert bildirir ki, Ağ Ev Rusiyanı məhv etməyə çalışır, ona görə də, artıq qırmızı xətləri tapdalayaraq, Ukraynaya silah göndərilməsi məsələsini genişləndirir və bütün bunlar amerikalıların etirazına baxmayaraq oliqarxlar tərəfindən həyata keçirilir. Varoli qeyd edib ki, amerikalı hakimiyyətini vətəndaşlarının fikri maraqlandırmır. Politoloqun fikrincə, oliqarxlar vəziyyətin dəyişməsi üçün, noyabrda keçiriləcək prezident seçkilərində, hətta eks-prezident Donald Trampın yenidən hakimiyyətə qayıtmasının da qarşısını almağa çalışacaqlar.

Rüstəm Hacıyev "İzvestiya" qəzetinin materiallarından istifadə olunub.

Bu gün xəyanətin cəzalandığı gündür: Əliheydər Qarayevin əməl dəftəri

Azərbaycan hər zaman qəhrəmanlar diyarı olub. Tarix boyu namusu -qeyrəti ANA VƏTƏN bilən oğulları ilə öyünmüşük! Amma çox təəssüf ki, torpağımız bəzən əlaqə otu da, yararsız övladlar da cücərdib ki, belələri hər zaman xalqımıza, dövlətçiliyimizə zərər üzərindən zərər vurub. Belələrindən biri də 20 iyun 1896-cı ildə Şamaxıda anadan olan, Azərbaycan SSR və Sovet siyasi və dövlət xadimi, jurnalist, Gürcüstan Demokratik Respublikası və Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti parlamentlərinin deputatı seçilən, rus işğalçıları Azərbaycana göz dikib, Cümhuriyyətimizi məhv etməyə çalışdığı dönmədə xaincəsinə yurdu muza, azadlığımıza, müstəqilliyimizə, cümhuriyyətimizə xəyanət edən, bir xalqın qan bahasına qurduğu hakimiyyəti heç neçəyə düşməyə satan Əliheydər Qarayev olub.

Beləki, o cümhuriyyətçilərə xəyanət edərək bolşeviklərin tərəfinə keçdikdən sonra Rusiya bunu "əla" qiymətləndirib.

O, Bakı Müvəqqəti İnqilab Komitəsinin sədri (1920), Azərbaycan SSR xalq ədliyyə və əmək komissarı (1920), Bakı Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri (1920), Azərbaycan SSR xalq hərbi dəniz işləri komissarı (1920-1923) və sair yüksək məqamlara ucalıb.

Jurnalist Qəranfil Dün-yaminqızı yazır:

"Cümhuriyyətin bir nömrəli düşməni" adlandırılan Əliheydər Qarayev haqqında yazıçı Manaf Süleymanov yazırdı: "Digər böyük vəzifə sahibləri arasında Əliheydər Qarayev yeganə adam idi ki, bolşeviklər ona ən yüksək

hərbi rütbə vermişdilər. Hərbi libasının boyunluğunda hər tərəfdə dörd romb vardı, bu da, general rütbəsinə bərabər idi". Eyni zamanda Həmidə xanım Cavanşir də xatirələrində diqqətləri Əliheydər Qarayevin üzərinə çəkir: "Əliheydər Qarayev kommunist partiyasının Azərbaycan xalqının mənafə-

yinə zidd olan bütün tapşırıqlarını danışıqsız yerinə yetirməsi, milli duyğulara nifrət bəsləməsi, Azərbaycanda rus və erməni nüfuzunun möhkəmlənməsinə əlindən gələni edərək, bu yolda ən şəərəfsiz işlərdən belə çəkinməməsi ilə seçilən nümayəndəsi".

Bu araşdırma isə tarixçi alim Firdovsiyyə Əhmədovaya məxsusdur: "1920-ci il aprelin 27-də Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətini təsəlim etmək barədə bolşevik deputat Həmid Sultanovun ultimatumu parlamentdə müzakirə olunanda qalmaqal düşür. Digər bolşevik deputat Əliheydər Qarayev Cümhuriyyətin rəhbəri Məmmədmin Rəsulzadənin üstünə çımxırır:

- Razılışmasan, gözlelərin çıxartdıraram!

M.Rəsulzadə təəssüflə cavab verir:

- Sən bütün millətin gözlelərin çıxartdır!

Ə.Qarayev salona üz tutur:

- Səsinizi çıxardanı gülləbaran edəcəyəm!

M.Rəsulzadə:

- Sən bir güllə atmadan milləti məhv etdin, Əliheydər, "tovarişlər" səni güllələyəndə məni xatırlayarsan!"

Bəli əziz oxucular, bu gün o gündür!il 1938 olsa da, gün elə həmin gündür: 24 aprel!

Xalqından, dövlətindən, canından çox sevdiyi sovet hökuməti, dolayısı ilə ruslar bu əqidəsizliyi niyə güllələdi?

Deməli, Qarayev, Moskvada Ali Partiya Məktəbində işlədiyi vaxtlarda, qardaşı Ələvsətə, Beriyanın Zaqafqaziyada, Bağırovun isə Azərbaycanda rəhbər vəzifəsinə seçilməsinə təhlükəli adlandırmış və bu hadisənin, Azərbaycanda repressiyaların güclənməsinə təkən verəcəyini bildirərək demişdi: "Çünki bu avantaürçilər İ.V.Stalinin hədsiz etimadını qazanıblar".

Ə.Qarayev qardaşına danışırdı ki, o, Müsavat Parlamentinin deputatı olduğu vaxtlarda L.P.Beriyanın müsavat keşfiyyatında işləməsi barədə məlumatı vardı. Ə.Qarayev 1926-cı ildə Azərbaycan K(b)P MK-nin katibi təyin olunduqda, həmin faktı təsdiqləyən sənədləri axtarıb tapmağa bir neçə dəfə cəhd göstərmiş, lakin onun bütün cəhdləri uğursuzluqla başa çatmışdı, çünki L.P.Beriyanı ifşa edən materiallar çox ciddi surətdə ləğv edilmişdi. Sonralar 1953-cü ildə Beriyanın öz məhkəməsində etiraf etmişdi: "deməliyəm ki, mənim ən ağır cinayətlərimdən biri mənim müsavat əks keşfiyyatında iştirakımdır. Bu

günahımı mən tamamilə boynuma alıram.

1937-ci il iyunun 1-də Azərbaycan SSR Xalq Daxili İşlər Komissarlığının ayrıca tələbi ilə Ə.Qarayev və onun həyat yoldaşı - həkim Xəvər Qarayeva-Şabanova Moskvada "xalq düşmənləri" kimi həbs edilərək Bakıya göndərildilər.

Qarayev 1918-19-cu illərdə Hümət Menşevik təşkilatına üzv olmaqla və Müsavat parlamentində iştirak etməkdə günahlandırılıb.

Yorucu istintaqlar başlayır, işgəncənin və ağır həbsxana şəraitinin gücü ilə, əsassız böhtanları öz boynuna götürməsi üçün Qarayevə təzyiq göstərilir.

Qarayev parlamentdə iştirak etməkdən başqa, qalan bütün ittihamları rədd etdi, parlamentdə isə partiyanın göstərişi ilə çalışıb, yalnız fəhlə sinfinin mənafeyini müdafiə etdiyini söyləyərək günahsız olduğunu elan etdi.

1938-ci ildə "əksinqilabçı millətçi mərkəzin işi" ilə əlaqədar olaraq güllələndi.

1955-ci il dekabrın 7-də, SSRİ Ali Məhkəməsinin Hərbi Kollegiyası, SSRİ Baş Prokuroru tərəfindən aparılmış işin materiallarını nəzərdən keçirərək, Əliheydər Qarayevə qarşı irəli sürülən əsassız ittihamları ləğv etdi və cinayət tərkibi olmadığını görə işin icraatını dayandırdı.

Baxın tarixin səhifələrini! Xəyanət, oğurluq, düşmənçilik, satqıncılıq, ümumiyyətlə heç bir pis əməl heç vaxt cavabsız, cəzasız qalmır!

P.S. Təəssüf ki, hələ də Bakıda Əliheydər Qarayev küçəsi qalmaqdadır!

Əntiqə Rəşid

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

İnsanlığın uca zirvəsi

...Aprelin 17-i səhər saatlarında mənim mobil telefonuma bir zəng gəldi. Bu, mənim müəllimim və atamın yaxın dostu İsgəndər Quliyevin oğlu İlham idi. Biz bu ailə ilə düz 50 ilə yaxındır ki, çörək kəsirik, dostluq edirik və xeyir-şərimiz bir yerdə olub. İlham kövrələ-kövrələ dedi: "Faiq müəllim, atam dünyasını dəyişdi. Dedim ki, bilirsiniz". Sözün düzü bu bəd xəbəri eşidən kimi çaşıb qaldım. Əgər kimsə İsgəndər müəllimin ölüm xəbərini mənə desəydi inanmazdım. Çünki o, çox mübariz, çox güclü və çox da inamlı ziyalı idi. Və Novruz bayramında zəng edib, təbrik eləmişdim, hal-əhval tutmuşduq. Onda səsindən hiss elədim ki, vəziyyəti bir qədər narahat edirdi. Ancaq buna baxmayaraq, həyat yoldaşı, bacım qədər çox istədiyim Əzizə xanım zəng edən mən olduğumu bilən kimi İsgəndər müəllim dəstəyi götürüb danışdı. Ümumiyyətlə, bayramlarda ya o mənə zəng edir, ya da mən ona zəng edirdim. Ən azından ona görə ki, atamdan sonra bizim ailənin ən çətin günündə, sıxıntımız olanda arxamızda durub və "qorxma" deyib. Universitetdə bütün tələbələr, o cümlədən, yetim-yesirlərin və imkansız adamların hamısına təmənnaş olaraq kömək edib. Belə insanlar dünyada çox az olurlar. Elə az olduqlarına görə də hamı tərəfindən sevilirlər.

İsgəndər Həsən oğlu Quliyev Astara rayonunda dünyaya göz açmışdı. Atası Həsən kişi ikinci Dünya Müharibəsində həlak olmuşdu. Sonradan o gedib atasının məzarını axtarıb tapmışdı. Amma İsgəndər müəllim yetimçiliyin, çətinliyin və kimsəsizliyin hər üzünü görmüşdü. Bütün sıxıntıları, ağrılarını, acını rəhmətlik anası ilə bir dəfə eləmişdilər. Anasını da görmüşdüm, çox nurlu, çox ismətlilə və abırılı azərbaycanlı xanımı idi. Elə İsgəndər müəllim də bu namuslu və ismətlilə xanımdan təbriyə alıb, böyümüşdü. Bakı Dövlət Universitetində (Azərbaycan Dövlət Universitetində) aspiranturaya qəbul olmuş, oxumuş və tarix elmləri namizədi adını qazanmışdı. "Sov.İKP tarixi" kafedrasının ən hörmətli müəllimlərindən idi. Heç kim deyə bilməz ki, o, savadlı, bilikli və istedadlı tələbələr incidib. Çox ciddi və tələbkər müəllim olduğuna görə hamıdan oxumağı istəyib. Və həmişə də haqqın, ədalətin tərəfində olub. Ona görə də Bakı Dövlət Universitetində sayılıb, seçilən və xüsusi yerini alan müəllimlərdən biri kimi tanınıb.

İsgəndər Quliyev dostluğa, yoldaşlığa və kəsdiyi çörəyə çox sədaqətli insan olub. Və o cümlədən dövlətə və dövlətçiliyə, Ulu Öndər Heydər Əliyevə böyük məhəbbəti ilə fərqlənib. Belə ki, ölkənin ən ağır günündə Heydər Əliyevi hakimiyyətə gətirən məşhur "91-lər"dən biri də İsgəndər Quliyevdir. Hansı ki, həmin dövrdə bu, əməlinə görə onu mövcud hakimiyyət ölümlə hədələyib, həyatına sui-qəsd etməklə qorxudurdular. Amma İsgəndər Quliyev haqq-ədalət yolunda nə hədə-qorxu, nə də ölüm qorxuda bilirdi. O, bir şeyin həqiqət olduğunu hiss edəndən sonra başına silah sıxsan da, dediyindən geri dönməz deyildi. İsgəndər Quliyevi həm dövlət, həm

də xalq çox istəyirdi. Çünki dövlətin və xalqın ən ağır günündə onun yanında olmuşdu. Ona görə də İsgəndər Quliyevi Astaradan, yəni öz vətəninə millət vəkili seçdilər. Millət vəkili olanda da, sözün həqiqi mənasında seçildiyi rayonun insanlarının əsl vəkili oldu. Onların hüquqlarını qorudu, haqq səsinə yüksək qurumlara çatdırdı və problemlərini yoluna qoydu. Onun təşəbbüsü ilə həmin dövrdə

Astarada bir neçə məktəb binası inşa edildi. Bütün bunlar İsgəndər müəllimin el-oba arasında hörmətini daha da artırdı.

O, Bakı Dövlət Universitetinin professoru idi. Və bu müqəddəs ali təhsil ocağında ömrünün sonuna qədər çox vicdanla, namusla, şəərəflə çalışdı. Hamıya yaxşılıq elədi, əl tutdu və arxa durdu. İsgəndər Quliyev sabiq millət vəkili olmaqla yanaşı, Prezidentin sərəncamı ilə "Şöhrət" ordeni, "Prezidentin Fəxri diplomu", "Heydər Əliyevin 100 illiyi" medalı ilə təltif edildi. Yəni onun dövlət və xalq qarşısında zəhməti yüksək qiymətləndirilib.

Aprelin 19-da Heydər məscidində İsgəndər Quliyevin 40 məclisi keçirildi. Onu sevənlərin hamısı o məclisdə iştirak edirdi. Ölkənin tanınmış ictimai-siyasi xadimləri, deputatlar, sabiq millət vəkilləri, ziyalılar və onun tələbələri bu məclisdə idilər. Hamısı da İsgəndər müəllim haqqında xoş sözlər səsləndirirdi. Onun uzun illər qonşusu olmuş, Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətində və sovet dönəmində rayon sovetində məsul vəzifədə işləmiş Camal Əliyev dedi ki, İsgəndər Quliyev insanlığın ən uca zirvəsində idi. Çünki bu adam hamıya yaxşılıq etməyi və arxa durmağı özünə borc bilirdi.

Biz yazımızın əvvəlində qeyd etdiyimiz kimi İsgəndər müəllimin ailəsi ilə çox yaxın olmuşuq. Onun iki oğlu - İlham və Həsən, qardaşı oğlu Mehman, bacısı oğlu Yadigar bu nəslin davamçılarıdır. İnanın, onların İsgəndər müəllimi nə qədər çox istədiklərini görmək elə də çətin deyildi. Sadəcə olaraq, İsgəndər müəllim elə bir iz qoyub getdi ki, o izi davam etdirmək də özü bir mərdlikdir.

İnsanlığın uca zirvəsində olan İsgəndər müəllimi nə onun doğmaları, nə də dostları, tələbələri unudacaq. Çünki İsgəndər müəllim bir yaxşılıq edəndə təmənnaşız eləyib və onun əvəzini gözləməyib. Yazımızı Xalq şairi Musa Yaqubun bu misraları ilə bitirmək istəyirik:

Hardasız, hardasız, çiçək adamlar,
Hardasız, hardasız, mələk adamlar?
Bu şeytan adamlar, böhtan adamlar,
Bu tikan adamlar öldürür bizi...

8 il əvvəl səfirin ermənilərə

«soyqırımçısı» cavabı: Tokayevin İrəvandakı addımı

Deməli, 2016-cı il idi. Azərbaycan 4 günlük müharibədən yenəcə çıxmışdı. İtkilərimiz çox idi, yaralarımız ağır idi... Dünya Ermənistanı dəstəkləyirdi, dünya işğalçının arxasında idi. 2-3 ölkədən başqa Azərbaycan "sən haqlısan, sən öz torpaqların uğrunda döyüşürsən deyənin yox idi". Deyənlər isə çox asta səsle deyirdilər. Bizdən başqa səslərini eşidən olmazdı. Nəisə...

Keçək əsas məsələyə... Həmin vaxt- yəni 2016-cı ilin iyun ayı idi. Qazaxıstanın Ermənistanı səfiri Timur Urazayev Yerevanda təşkil etdiyi mətbuat konfransında erməniləri şoka saldı. Erməni jurnalistin "Qazaxıstan niyə "erməni soyqırımı"ni tanıdır" sualına Urazayev erməni soyqırımı ilə bağlı "problem hələ təsdiq olunmayıb" açıqlaması Ermənistanı "soyuq duş" effekti yaratdı.

Hətta səfir çəkinmədən, mətnaltı olaraq ermənilərin özünü soyqırım törətməkdə ittiham etdi: "1915-ci il hadisələrində vəfat etmiş insanlar üçün təəssüf edirik. Bunun sizin üçün nə qədər həssas mövzu olduğunu bilirik. "Erməni soyqırımı"nın olduğunu və bunun Qazaxıstan tərəfindən tanınması hələki doğru deyil. Çünki hər şeydən əvvəl problem doğru həll edilməli və bura nə qədər insanın təsirləndiyini tapmaq lazımdır.

1920-1930-cı illərdə ölkəmizdə soyqırım törədildi. Hazırda bu məsələ ətrafında müzakirələr davam edir. Ancaq bunu hökumətimiz si-

zin hökumətlə birlikdə aparmır. Biz bu məsələlərin dərininə getmirik. Bəs buna görə kim günahkardır?

Çünki soyqırım və qınamaq məsələlərində hər zaman bunun nədən ibarət olduğu və kim tərəfindən edildiyi sualı ortaya çıxır".

Səfir bu sözlərlə həmin vaxt Qazaxıstana rəhbərlik etmiş erməni Levon Mirzoyana eyham vuraraq dolayısı ilə erməniləri soyqırımında ittiham edib.

Qeyd edək ki, 1920-1930-cu illərdə Qazaxıstana erməni Levon Mirzoyan rəhbərlik edib. Həmin illər ərzində aclıq səbəbi ilə əhalinin 40 faizi ölüb, heyvanların 90 faizi tələf olub.

O zaman Qazaxıstana rəhbərlik edən bu şəxsin əmri ilə əhalinin taxıl və mal-qaraları əllərindən alınaraq mərkəzə göndərilirdi. Məhz bu səbəbdən 2 milyon 230 min qazax acından ölmüşdü. Daha dəqiq, "Kontinent-A" Regional

Problemlərin Öyrənilməsi Mərkəzinin tədqiqatlarında deyilir ki, 1930-cu illərdə 5 milyon qazax məhv edilib və ya aclıqdan ölüb ki, bu da o zaman bu ölkədə yaşayan qazaxların yarısından çoxunu təşkil edir. L.Mirzoyan tanınmış qazax ədəbləri Saken Seyfullin, Maqjan Jumabaev, Axmet Bayturişnov və digər bu kimi minlərlə insanı məhv edib. 1936-1938-ci illərdə 110 min qazax sürgün edilib, 25 min insan isə güllələndi.

O vaxt bu məlumatı oxuyarkən qazax xalqına qəlbimdə təşəkkür də etmişdim. Bu gün isə qarşıma çıxan bir məlumat bu qardaş xalqa sevgimi daha da kövrəkledi.

Ermənistan mətbuatı məlumat yayıb ki, Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayevin İrəvana səfəri zamanı qondarma "erməni soyqırımı" qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış Tsitsernakaberd memorialını ziyarət etməyib. Ermənistan XİN-i Tokayevin bu abidəni ziyarət etməməsinə belə şərh edib.

"Bu, protokolun istəyə bağlı hissəsidir".

Mediada qeyd olunur ki, əvvəllər "xatirə"ni ziyarət etmək bütün dövlət səfərləri üçün məcburi idi.

Bax belə ermənilərin türkkalqalarına qarşı atdığı iftira və böhtanlara birlik olub bir yerdə cavab vermək məcburiyyətindəyik! Bu məcburiyyəti isə islamofobiya, türköfobiya yetişdirib!

Əntiqə Rəşid

ABŞ ermənilərinin "Ərdoğanın iti" adlandırdığı Karo Paylanın "günahı"

2015-2023-cü illərdə Türkiyə parlamentində təmsil olunan və kürdlərin partiyası kimi tanınan HDP -dan deputat, erməni əsilli Türkiyə vətəndaşı Karo Paylan ermənilərin qəzəbinə tuş gəlib.

Beləki, Erməni icmasının nümayəndələri Türkiyə parlamentinin üzvü Karo Paylanı Los-Ancelesin Burbank şəhərindəki Müqəddəs Qevondats kilsəsindən qovublar.

Paylan kilsəni tərk etdikdən dərhal sonra izdiham başlayır. Los-Ancelesin erməni icmasının nümayəndələri Paylanı əclaf, türk, satqın, Ərdoğanın iti adlandırırlar. Erməni icmasının nümayəndəsi, şahidlərdən biri hadisəni mediaya belə çatdırıb: "Kilsədəkilər onu təhqir etməkdən çəkinirdilər, lakin o, kilsədən çıxanda onu türk, Ərdoğanın iti, əclaf və s adlandırmağa başladılar. Hətta Paylana qarşı etiraz dalğası izdihamla nəticələndi. Paylan ona qarşı qəzəb hissini gördükdə yenidən arxa qapıdan çıxaraq oranı tərk etdi"

Qeyd edək ki, uzun illər Türkiyə Parlamentində saxta "erməni soyqırımı" və "erməni haqları"ni müdafiə edərək ermənilərin sevimlisi olan Karo Paylana qarşı bu təhqirlər, "əsassız" deyilmiş. Çünki, həmin vaxt Los-Ancelesdə Paylanı Nikol Paşinyanın yaxın dəstəçilərlərindən olan Sosial-Demokrat Hnçak Partiyasından Mihran Xaçaturyanın müşayiət etdiyi deyilir.

P.S. Karo Paylan hər zaman Türkiyə parlamentində özünü Ermənistanın deputatı kimi aparıb. O, 24 apreldə Türkiyə BMM-nə qanun layihəsi təqdim etmişdi ki, Türkiyə qondarma "soyqırımı" tanınsın. Hətta Karo İstanbulda Tələt paşanın adına olan küçəni lağv etməyi tələb etmişdi.

Əntiqə Aslan

Özəl klinikalar endirim etsə...

Bu gün demək olar ki, Bakıda və bölgələrdə fəaliyyət göstərən özəl klinikalarda müayinə və müalicə çox bahadır.

Ona görə də əksər pasiyentlər onların xidmətlərindən yararlanı bilmirlər. Təbii ki, bu da aztəminatlı ailələrin və imkansız insanların narazılıqlarına gətirib çıxarır. Elə həkimlər var ki, onların qəbulu 100 manatdan artıqdır. Amma kimliyindən asılı olmayaraq özəl klinikalara yolumuz düşür! Bir klinikanın adını çəkib reklam etmək istəmirəm. Adını çəkmək istəmədiyimiz klinikanın məşhur həkiminin- Nicat həkiminin qəbulu 30 manat idi. Və birinci dəfə idi ki, ucuz qəbul gördükdük! Bununla yanaşı, Nicat həkim çox sadə və səmimi bir insandır! Elə buna görə də pasiyentlər ondan çox razılıq edir. Deməli, özəl klinikalar endirim edə bilərlər.

Sadəcə olaraq bunun üçün bir mərhəmət və millət sevgisi lazımdır!

EMİL FAİQOĞLU

Bu yay üçün rekord istilik gözlənilir

Berkli Kaliforniya Universitetinin iqlimşünasları qarşidan gələn yayın temperatur və rütubət rekordlarını qıra biləcəyini proqnozlaşdırırlar. Araşdırmanın nəticələri "Geophysical Research Letters" jurnalında dərc olunub.

Proqnoz Hindistan və Afrikanın çox hissəsi, Mərkəzi və Cənubi Amerika və Avstraliya da daxil olmaqla dünyanın bir çox bölgəsinə aiddir, eyni zamanda Florida və Texas da əhatə edir.

Qeyd edək ki, sağlam insanların əksəriyyəti quru istiliyə döze bilər, lakin yüksək temperatur və yüksək rütubətin birləşməsi bədən üçün ciddi stress yaradır. Rütubət nə qədər yüksək olarsa, təbii qədər az buxarlanır, soyutma təsiri azaldır və bədən istiliyini normal hədlər daxilində tənzimləməyi çətinləşdirir.

Bu gün Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbinin keçmiş rəisi, kontr-admiral (Quru qoşunları və Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrindəki ekvivalent rütbə general-mayor) Eduard Hüseyinovun xaincəsinə sui-qəsdlə öldürüldüyü gündür.

Adalet.az xəbər verir ki, Hüseyinov Eduard Gəzənfer oğlu 14 mart 1938-ci ildə Bakıda ziyalı ailəsində anadan olub.

Atası, Qəzənfer Hüseyin oğlu Hüseyinov (1914-1994), Şuşa əsilli, dövlət qulluqçusu, iqtisadçı, müəllim olub.

Anası P.N. Hüseyinova (1915-2004 illərdə yaşayıb) Böyük Vətən Müharibəsi illərində Azərbaycan SSR-də Staxanov hərəkatının liderlərindən biri olub. Valideynləri onu İngiltərə kralı I Eduardın şərəfinə adlandırdılar. (Düzünü deyim, anasının adının bütöv verilməməsi mənə şübhə yaratdı. Və üstəgəl 1938-ci illərdə SSRİ də ağır repressiya dövründə anadan olan uşağa "mən uşağıma İngiltərə kralı I Eduardın adını verirəm" deməsi nə qədər doğru addım olduğunu anlama bilmədim)

1954-cü ildə Bakının Səbail rayonundakı 6 sayılı məktəbi gümüş me-

dəstəsinin və bir neçə qrupların ilk məzununu hazırlamağa imkan verdi.

Hüseyinovun bir xidmətini də xatırladaq: 1992-ci il fevralın 26-da Xocalı şəhərində baş vermiş hadisələrdən bəhs edən video yazını o, rusiyalı jurnalist A.Nevzorova verib. Səs yazısının həqiqiliyi yoxlanıldıqdan sonra film mərkəzi televiziyada "600 saniyə" proqramında nümayiş etdirilib. Yəqin ki, xatırlayırsınız o vaxtı ermənilərin törətdiyi o soyqırım Rusiyanın mötəbər dairələrində, eləcə də Azərbaycandakı 5 kolon vasitəsi ilə

can Respublikası Prezidentinin müşaviri vəzifələrində çalışıb. 1994-cü ildə Bakıda yaşadığı binanın blokunda sui-qəsd nəticəsində qətlə yetirilib. Onun 1994-cü il oktyabrın 4-də dövlət çevrilişinə cəhd göstərən XTPD-çilər tərəfindən qətlə yetirildiyi bildirilir. Bu işdə ittiham olunaraq azadlıqdan məhrum edilmiş Dəyanət Kərimovsa günahsız olduğunu bildirir.

5. Şahmərđan Cəfərov - Milli Məclisin deputatı, Sərhəd Qoşunları İdarəsi 1 sayılı Naxçıvan Sərhəd Dəs-

Amma sifarişçinin kimliyini açıqlamamışdı.

11. Elmar Hüseyinov - jurnalist, baş redaktor. 2005-ci ilin martın 2-də Bakıda - yaşadığı evin blokunda odlu silahla qətlə yetirilib. Hacı Məmmədov məhkəmədə deyib ki, redaktoru sabiq nazir Fərhad Əliyevin sifarişiyə onun dəstə üzvləri öldürüb. MTN bu versiyayı araşdırsa da, hələlik rəsmi açıqlama yoxdur.

12. Rail Rzayev - Müdafiə nazirinin müavini, Hərbi Hava Qüvvələrinin və Hava Hücümündən Müdafiə Qoşunlarının komandanı, general-leytenant. 2009-cu il fevral ayının 11-də naməlum qatil tərəfindən öldürüldü. Azərbaycan təhlükəsizlik orqanının əks-kəşfiyyat idarəsinin keçmiş əməkdaşı, təhlükəsizlik məsələləri üzrə ekspert Ərəstun Oruçlu deyib ki, "general-leytenant Rail Rzayevin qətlindən tutmuş 2019-cu ilin yayında MIQ-29 qırıcı təyyarəsinin "qəzaya uğramasınadək" baş verənlərdə Nəcməddin Sadıqovun birbaşa iştirakı var".

13. Etibar Elkin - Bakı Parapsixologiya və Teologiya İnstitutunun rektoru 14 yanvar 1999-cu ildə öldürüldü. (Etibar Elkin iki oğlulla birgə öldürül-

Bakının ortasında güllələnən 4 generaldan biri:

Eduard Hüseyinovun qətl günü

dalla bitirib. 1955-ci ildə Leninqradda F.E.Dzerjinski adına Ali Dəniz Mühəndisleri Məktəbinə daxil olur və 1960-cı ildə oranı fərqlənmə diplomu bitirdikdən sonra gəmi qaz turbinlərinin quraşdırılması üzrə mühəndis-mexanik ixtisası alır. O, Şimal Donanmasına döyüş hazırlıqlı hərbi hissə -5 (BÇ-5) komandiri kimi göndərilib, burada bir il leytenant mühəndis rütbəsində xidmət edib. 1961-ci ildə Xəzər donanması üçün yeni gəmi almaq üçün Qara dəniz donanmasına göndərilir. 1962-ci ildə evdar qadın olan Tatyana ilə evləndikdən sonra onların üç uşağı dünyaya gəlir.

E.Hüseyinov 1974-cü ildə Bakıya qayıdıb, burada 3-cü dərəcəli kapitan rütbəsi ilə müəllim, sonra isə 2-ci dərəcəli kapitan rütbəsi ilə S. Kirov adına Xəzər Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbində xidmət edib. 1976-cı ildən məktəbdə baş müəllim işləyir.

Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra -1992-ci ildə S. M. Kirov adına Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbinin adı dəyişdirilərək Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbi olur. Eduard Hüseyinov yeni yaradılmış Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbinin ilk rəisi təyin edilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 oktyabr 1992-ci il tarixli fərmanı ilə ona Azərbaycan Respublikası Hərbi Dəniz Qüvvələrinin kontr-admiral rütbəsi verilir.

Həmin vaxt söz -söhbət yayılır ki, sovet dönəmində məktəbə verilən təltif və fərqlənmə nişanları Rusiyaya qaytarılıb. Həmin vaxt E.Hüseyinov artıq rəsmi dairələrdə məsələ qaldırdı. O bildirdi ki, məktəbi fərqlənmə nişanlarından, təltiflərdən məhrum etmək onun tarixindən, keçmişindən məhrum etməkdir və keçmişsiz gələcək də ola bilməz". Bu məntiqdən sonra həmin söz-söhbət yığışdırıldı.

Qarabağda gedən müharibənin fəal mərhələsində o, hərbi təlim keçmiş bir qrup siyasi işçi ilə birlikdə cəbhəboyu zonaya (Ağdərə rayonu, indi Tərtər rayonunun ərazisi) göndərilib. Onun tərəfindən, bundan sonra o, təhsil prosesinə müvafiq düzəlişlər etdi ki, bu da miçmanlar və zabitlər məktəbinin, üç zenit atıcı dəstəsinin, "Kaspiyflot üçün kapitanların bir

azərbaycanlıların üzərinə atılırdı, bu faciənin törənməsində onlar suçlanırdı.

1993-cü il aprelin 23-də Eduard Qəzənfer oğlu Hüseyinov Bakıda yaşadığı evin girişində qətlə yetirilib. Bu hadisə yerli mətbuatda geniş işıqlandırıldı. Hüseyinovun qətlində Xüsusi Təyinatlı Polis Bölməsinin keçmiş hərbiçiləri günahlandırılırsa da el arasında bu fikir qəbul edilmirdi. O vaxt yayılan məlumatlarda deyilirdi ki, Xocalı soyqırımını azərbaycanlıların öz əməli olduğunu dünyaya sırımaq istəyən ermənipərəst qüvvələrin qarşısında böyük maneə olan general bu səbəbdən ortadan götürüldü. İl Fəxri Xiyabanda dəfn edilib.

Yeri gəlmişkən Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra öldürülən 4 generaldan biri olub. Rail Rzayev, Vahid Musayev, Şuşanın sabiq komendantı Ələkbər Əsgərov da var.

Bu olay müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanda ilk sui-qəsd deyildi.

Sui-qəsdlə qətl edilən ictimai, siyasi və dövlət xadimləri

1. Eldar Bağirov - Azərbaycan SSR Ali Sovetinin XI çağırış deputatı idi. 1991-ci ildə Bakıda-Ali Sovetin iclasından qayıdarkən yaşadığı evin qarşısında odlu silahdan açılan atəşlə qətlə yetirilib. Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Allahverdi Bağirovun qardaşdır. Eldarın aradan götürülməsi o vaxtkı hakimiyyətə sərfəli idi.

2. Vaqif Vəliyev - Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı olub. Hacı Vaqif kimi tanınan Əliyev, 1993-cü ildə - Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin iş otağında güllələnərək qətlə yetirilib.

3. Azər İsmayilov - DİN-in Narkotiklərlə Mübarizə İdarəsinin şöbə rəisi . 2000-ci il iyunun 21-də gündüz şəxsi avtomobili ilə "Ramstor" ticarət mərkəzinə gedərkən yoxa çıxıb. Yalnız bir neçə il sonra ifşa olunan Hacı Məmmədov bu qətlə də özünün törətdiyini və bundan peşman olmadığını etiraf edib.

4. Afiyeddin Cəlilov - Azərbaycan dövlət və siyasi xadimi, Azərbay-

təsinin komandanı olub. 1995-ci il mayın 30-da deputat səlahiyyətləri alınıb. Kələkidən qayıdarkən yolda güllələnib. Məlumatlarda deyilir ki, Ş.Cəfərov polise silahlı müqavimət göstərərək qətlə yetirilib. Lakin Ali hesabatında bildirilir ki, ağır yaralanmış Ş.Cəfərovu Naxçıvan xəstəxanasına polis deyil, yerli sakinlər çatdırıblar. Onun Naxçıvandan Bakıya niyə gətirilməsi və Şüvəlan həbsxanasında ölməsi faktına da aydınlıq gətirilməyib.

6. Şəmsi Rəhimov - Azərbaycanın dövlət xadimi, polkovnik, Prezident yanında Xüsusi İdarənin rəisi olub. 29 sentyabr 1994-cü ildə sui-qəsd nəticəsində qətlə yetirilib.

7. Əli Ansuxski - Azərbaycan SSR Ali Sovetinin (1990-1995) xalq deputatı, Milli Məclisinin üzvü (1995-1996) olub. 1996-cı ildə Bakıda evinin qarşısında silahla qətlə yetirilib.

8. Ziya Bünyadov - şərqsünas, tarixçi, Sovet İttifaqı Qəhrəmanı, Dövlət Mükafatı Laureatı və əməkdar elm xadimi. 1997-ci il fevral ayının 21-də yaşadığı binanın qarşısında cinayət qrup tərəfindən vəhşicəsinə qətlə yetirilib. Bünyadovun ölümü ilə bağlı bir çox iddialar gündəmə gəlib. Qətlin hansısa terror təşkilatları ilə yanaşı, ermənilər tərəfindən törədiləcəyi də istisna edilməyib. Ancaq alimin qətlində ilk dəfə olaraq "Hizbullah" təşkilatının adı hallanıb.

9. Rövşən Əliyev - Baş Prokurorluqda Ağır cinayətlərə dair istintaq idarəsinin kriminalistika şöbəsinin rəisi və idarə rəisinin müavini olub. 2002-ci il, martın 13-də Hacı Məmmədovun dəstəsi tərəfindən qətlə yetirildiyi qeyd olunub. Hacı Məmmədov Rövşən Əliyevi bəndanın izinə düşdüyü üçün öldürdüyünü desə də, qətlin "siyasi sifariş" olduğunu, sifarişçinin Daxili İşlər Nazirliyinin idarə rəisi Zakir Nəsirov olduğunu da söyləyib.

10. Fətulla Hüseyinov - polkovnik, Daxili İşlər Nazirliyi polis polkunun komandiri olub. 2004-cü il 14 iyunda yaşadığı binanın qarşısında öldürüldü. Onu Hacı Məmmədovun dəstə üzvlərinin qətlə yetirdiyi deyilir. Hacı Məmmədov məhkəmədə bu qətlin də "siyasi sifariş" olduğunu bildirmişdi.

müşdü.) Qətl "Ceyşullah" adlı təşkilatın üzvlərinin törəməsi haqda məhkəmə hökmü olsa da, tərəfdarları buna inanmırlar.

14. Gülşad Zərbəliyev - Prezidentin köməkçisi, beş dövlət başçısının köməkçisi işləyib.

15. Sabir İsmayilov - Daxili İşlər nazirinin sabiq müavini olub . Telefon naqiliyyə boğulmuş şəkildə tapılıb.

16. Rafiq Tağı - tanınmış həkim-yazıçı, 2011-ci il noyabrın 19-da Bakıda işdən evə gələrkən naməlum şəxs tərəfindən bıçaqlanıb. O, xəstəxanada müalicə edilərsə də, həyatını qurtarmaq mümkün olmayıb. Rafiq Tağının qətlinə görə heç kim məsuliyyəti öz boynuna götürməmiş, lakin qoxları belə düşünür ki, Rafiq Tağı İslamı tənqid etdiyinə görə hədəfə alınıb.

17. Əjdər Xanbabayev - Azərbaycan jurnalisti. O, Azərbaycan SSR Mətbuat İşləri üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin müavini, "Azərneşr" nəşriyyatının və "Yazıçı" nəşriyyatının direktoru olub. Bakıda, Azərbaycan Rus Dram Teatrının binası yaxınlığında şəxsi avtomobilində güllələnmişdi. Xanbabayev SSRİ dövründə Heydər Əliyevi dəstəklədiyinə görə 1990-cı ildə Azərbaycan SSR DTK əməkdaşları tərəfindən öldürüldü.

Qeyd edək ki, evinin qarşısında güllələnən sonuncu şəxs Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı Fazil Mustafa olub. Şükür ki bu terror hadisə faciə ilə bitməyib.

P.S. Səhər təxminən 8 radələrindən Google Axtarış sistemində Eduard Hüseyinov haqqında məlumat axtardım... Düz 1 saat ərzində bir generalımız haqqında qətlə bağlı ölümündən başqa bir məlumat tapa bilmədim. Çox axtarışdan sonra nəhayət ki, Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbinin rus dilində olan saytında Eduard Hüseyinov haqqında məlumata rastladım. Bu çox üzücü bir haldır. Axi, o həm də müstəqil Azərbaycanın "ilk"lərindən olub, Bakı Ali Hərbi Dənizçilik Məktəbinin ilk rəisi idi. Allah terrorçulara lənət etsin, Eduard Hüseyinova rəhmət eləsin!

Əntiqə Rəşid

Senat Ukrayna, İsrail və Tayvana pul verəcəkmi?

Aprelin 23-də ABŞ senatda, Ukraynaya, İsrailə və Tayvana hərbi yardım göstərilməsi, Rusiyanın dondurulmuş aktivlərinin Kiyevə verilməsi, həmçinin Koreya Xalq Respublikasına qarşı əlavə sanksiyaların tətbiq olunması ilə bağlı qanun layihələrinin prosedür səsverməsi keçirilib.

Associated Press agentliyi səsvermə prosedürünü birbaşa yayımlayıb.

ABŞ -in Milli təhlükəsizlik şurasının kordinatoru Con Kirbi bununla bağlı bəyan edib ki, Ağ Ev ümid edir ki, senat Ukraynaya yardım paketi ilə bağlı qanun layihəsini qəbul edəcək və elə bu həftə imzalanması üçün prezident Co Baydenə təqdim edəcək. "Sizi inandıraram ki, sənəd prezidentə təqdim olunan kimi, Bayden onu ən qısa zamanda imzalayacaq. Mən həmçinin əmin edirəm ki, sizlər bundan sonra Ukraynaya ilkin hərbi yardım paketinin göndərilməsinin şahidi olacaqsınız"- deyər Kirbi bildirib.

Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov qeyd edib ki, Ukraynaya göndəriləcək yeni hərbi yardım paketi, prinsipcə döyüş meydanında vəziyyəti dəyişməyəcək. Federasiya Şurasının spikeri Valentina Matviyenko isə bildirib ki, "ABŞ-ın Kiyevə krediti ukraynalıların qanı ilə ödənilir". Hərbi-siyasi analiz bürosunun rəhbəri Aleksandr Mixaylov hesab edir ki, amerikanın 61 milyard dollarlıq yardımı Qərbin Kiyevə verdiyi son şansdır. Çünki Ukraynanın son aylar ərzində aldığı 200 milyard dollar, onun ordusuna kömək etmədi.

Rüstəm Hacıyev

Alimlər Günəşdə partlayış qeydə alıblar

Astronomlar aprelin 23-nə keçən gecə olduqca nadir günəş püskürməsinə qeydə alıblar.

Qeyd olunub ki, ulduzda eyni vaxtda dörd yerdə partlayış baş verib. Yaxın günlərdə Yer kürəsində güclü maqnit qarışması başlaya bilər. Milli Aeronavtika və Kosmos Administrasiyasının (NASA) Günəş Dinamikası Rəsədxanasının məlumatlarına görə, partlayış Günəş səthinin Yerə baxan hissəsində baş verib. Alimlərin fikrincə, ləkələrin maqnit sahəsi xətləri ilə birləşdiyi üçün bu tip hadisə simpatik püskürmə adlanır. Onlardan biri püskürəndə digərlərində püskürmə baş verir. Demək olar ki, bütün qeydə alınmış hallarda simpatik püskürmələr eyni vaxtda iki partlayışla məhdudlaşır, onların gücü zəif partlayışdan maksimum "X" sinfinə qədər dəyişə bilər. Bu halda söhbət super-simpatik püskürmədən gedir. Astronomlar hələ partlayışın ümumi gücünü təyin etməyiblər, lakin günəş plazmasının və radiasiyanın bir hissəsinin bir neçə gündən sonra Yerə çatması ehtimalı var.

Göyərçin ABİDQIZI
f.ü.f.d. dosent

"Tənha, unudulmuş, soyulub talan edilmiş" - professor M. Rəfilinin zamanında şair haqqında dediyi haqlı kəlmələr. Torpaqlarımız, yeraltı-yerüstü sərvətlərimiz kimi, Mirzə Şəfinin zəngin irsi də soyqırma məruz qalmışdır.

Mirzə Şəfi Vazeh yaradıcılığı ilə bütün dünyada sevilib Azərbaycan xalqını Avropada, xüsusən də Almaniyada tanıdan, hər kəs kimi dövrün əzab-əziyyətini öz çiyinlərində daşıyan şairlərimizdən olmuşdur. Şairin əsrarəngiz irsi də xalqın tarixi sərvəti kimi Qərbin, yeni xaçpərəst ölkələrinin ikiüzlü siyasətinin qurbanı olur. Tarix yaranandan Türk xalqına, ən başlıca Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş hər yönlü soyqırım, talançılıq bitib tükənməyən nifrət və qışqıncılıq zamanımıza qədər davam edir və görünən o ki, davam da edəcək. Dürüslüyü və dəqiqliyi ilə tanınan alman xalqının nümayəndəsi, talançılıq siyasətini davam etdirənlərdən biri də Fridrix fon Bodenştedtdir.

Fridrix fon Bodenştedt haqqında qısa məlumat verək. 1819-cu ildə Hannover yaxınlığında doğulan Fridrix fon Bodenştedt alman yazıçısı, tərcüməçisi, Höttinxen və Münhendə fəlsəfə, tarix, xarici dillər üzrə təhsil alıb. Moskvada knyaz Qolitsinin uşaqlarının ev müəllimi qismində (1841-43) çalışmışdır, bir çox rus yazıçıları ilə yaxından tanış idi. 1844-cü ildə Tiflisə yollanmış, şərqi dilləri üzrə Azərbaycan şairi Mirzə Şəfi Vazehdən dərs almışdır. Rum diyarını və Qafqazı gəzərək Almaniyaya qayıtmışdır (1846). Münhen Universitetinin prof. (1854), Mayingen Teatrının direktoru (1866-69) olaraq çalışmışdır. Bodenştedtin Şərq təəssüratları "Qafqaz xalqları və onların ruslara qarşı azadlıq mübarizəsi" ("Die Völker des Kaukasus und ihre Freiheitskämpfe gegen die Russen", 1848), "Şərqdə min bir gün" ("Tausend und ein Tag im Orient") xatirələri, Bd 1-2 (1949-50), "Ləzginka Ada" poeması ("Ada die Lesgyerim", 1853) əsərlərində öz əksini tapmışdır. Onun ən böyük uğuru Şərq poeziyasından tərcümə və uyğunlaşdırmalardan ibarət "Mirzə Şəfinin nəğmələri" ("Lieder des Mirza Schafy", 1851) kitabı oldu. O, rus tarixi mövzuları əsasında "Dmitri" ("Demetrius", 1856), "İmperator Pavel" ("Kaiser Paul", 1876) dramlarını yazmış, K. N. Batyuşkovun, G. R. Derjavinin, M. Y. Lermontovun, A. S. Puşkinin, İ. S. Turgenevin, Hafizin, V. Şekspirin əsərlərini alman dilinə tərcümə etmişdir. "Şekspirin müasirləri" ("Şekspir Zeitgenossen", Bd 1-3, 1858-60), "Şekspirdə qadın personajları" ("Şekspir Frauencharaktere", 1874) araşdırmalarının müəllifidir. Bodenştedtin yaradıcılıq yolunu iki cildlik "Həyatımdan xatirələr" ("Erinnerungen aus meinem Leben", 1888-90) təmamlaşdır. Bütün bu işləri görən şəxs, Şərqdə öyrəndiklə-

rinin müəllimi və ustadı kimi tanıdığı Mirzə Şəfi Vazeh irsi sayəsində məşhurlaşaraq Qərbdə şöhrət qazanır. Onun məşhurlaşmasının əsas səbəbi Şərqdən Qərbə apardığı və həyasızcasına öz adına çıxdığı, Mirzə Şəfinin ona hədiyyə etdiyi, irsi toplanmış dəftəri olur.

Bodenştedt yazır ki, mən Ərmenistan səyahətindən qayıdandan sonra birlikdə keçirmiş olduğumuz vaxtların dostluq xatirəsi olaraq Mirzə Şəfi mənə öz əsərlərindən yazılmış bir şeir məcmuəsi bağışladı və ona bir müqəddimə dəxi yazdı. Bodenştedt tərəfindən bütün mətni almanca tərcüməsində qostərilən bu müqəddimədə isə yazılır ki: "... öz müəllimim və dostum olan Bonşten əfəndinin muqərrər q?sa və iltimaslarına görə mən Mirzə Şəfi ona kəsində, qəzəl, mürəbbəat, mukəttəat və məsnəvilərdən ibarət olan öz məcmuəyi-əşarını hədiyyə edirəm!".

Bodenştedt özü, bu kitabın üzərində nə qədər və necə çalışmış olduğunu da, heç bir şübhə?y? yer buraxmayacaq qədər açıqcasına söyləyir: "Mirzə Şəfinin əsərlərindən seçilən və mündəricə etibarilə heç bir dəyişikliyə uğratmayaraq almancaya tərcümə edilməsi mümkün olanlarını, mən olduqları kimi tərcümə etdim: bu şeirlərin ən çoxusu mənim gözümdən qabağında dünyaya gəldikləri üçün onlardan mən xatirimdə qalanlarının - hətta yazılış tarix və səbəblərini də burada ayrıca qeyd edirəm!"

F. Bodenştedt öz müəllimi ilə keçirdiyi vaxtdan səmərəli istifadə edir. 1845-ci ildə Almaniyaya qayıdan F. Bodenştedt Tiflisdə keçirdiyi illərin yekunu kimi, "Şərqdə min bir gün" adlı kitab yazır. O, Mirzə Şəfi Vazehdən tərcümə etdiyi şeirləri də həmin kitaba salır. F. Bodenştedt o zaman hələ tam səmimi bir tərdə Mirzə Şəfiyə müraciət edirdi: "Ey gəncəli müdrik Mirzə Şəfi! Yənə xəyalımda sürətin canlanır. Sənin sözlərin həqiqət oldu, bizə vəd etdiklərinin hamısı həyata keçdi. Sənin nəğmələrin bizim qız - gəlinlərimizin ürəklərində özünə yuva tapdı. Sənin adın Qərb dünyasında şəərəflə səsləndi. Mənə bağışladığın çiçəklərdən çələnglər hördüm, qarşımda səpdiyin mirvariləri sənin şəərəfinə sapa düzdüm, insanlara sevinc bəxş etdim".

Bu kitabda F. Bodenştedt digər Azərbaycan və fars şairlərindən etdiyi tərcümələri də toplamışdır. O, hər bir şeirin nəinki Mirzə Şəfi də daxil olmaqla müəllifini dəqiq göstərir, hətta həmin əsərləri hansı şəraitdə və haçan qeyd aldığını da ətraflı təsvir edir. Beləliklə, qərib qonağın və sevimli şagirdin söyləri sayəsində bütün Avropa XIX əsrin ən görkəmli Azərbaycan şairlərindən biri ilə tanış olur. Və "Mirzə Şəfinin nəğmələri" kitabı F. Bodenştedtdə şöhrət gətirir. "Nəğmələri"nin müəllifi və tərcüməçisi cəmi bir neçə ilin içərisində bütün dünyada ad-san qazanır. Kitab fransız, ingilis, isveç, holland, ispan, portuqal, rus, çex, macar, yəhudi dillərində nəşr olunur. "Nəğmələr"dən bir nəçəsini hətta qədim yəhudi dilinə tərcümə edirlər. Yalnız Al-

maniyada həmin kitab 1922-ci ilə qədər 169 dəfə nəşr olunur. Kitabın uğuru o qədər böyük idi ki, bəzən onu bir il ərzində bir neçə dəfə (1868-ci ildə 6 dəfə, 1876-cı ildə 12 dəfə) nəşr etmişlər. Məşhur şair haqqında hətta "Die lideq des Miqza Sshaffu" adlı operetta da yazılır ki, onun da premyerası 1887-ci ildə baş tutur. Təkcə Ömər Xəyyamın F.S. Fiscerald tərəfindən edilmiş gözəl tərcümələrini istisna etsək, belə gözlənilməz və geniş şöhrət gətirən heç bir tərcümə əsərinin adını çəkmək mümkün deyil.

M. Rəfilinin yazdığına görə, oxucular Mirzə Şəfinin müəllifliyinə o qədər əmin olmasadular ki, bir çoxları Bodenştedtdə bu cazibədar nəğmələrin orijinallarını göstərmək xahişi ilə müraciət edirdilər. Bu və digər səbəblərdən F. Bodenştedtdə müvəffəqiyyətdən "baş gicəllənmiş xəstəliyi" yaranır. O, bəyan edir ki, indiye qədər Mirzə Şəfidən tərcümələr kimi verilən nəğmələr kitabının iki nəşrində çap olunmuş şeirlərin hamısı bir müəllifin qələminə-Fridrix Bodenştedtdə məxsusdur! Guya müəllif şərqli obrazına o qədər yaxınlaşmış ki, öz şeirlərini belə Mirzə Şəfi adı ilə imzalayıb. Onu kinayə ilə "Hannoverli türk, yaxud da Gəncəli alman" adlandırırıblar. Əlbəttə, həqiqətdən xəbərsiz olan alman və qərbi Avropa ədəbiyyatşünasları F. Bodenştedtin bu bəyanatını qeyd-şərtsiz qəbul edirlər. Bir çox tədqiqatçılar hətta Mirzə Şəfi adlı bir şəxsiyyətin varlığını da şübhə altına alırlar. F. Bodenştedtin ölümündən sonra onun arxivində Mirzə Şəfinin "Divan"ı da tapılmışdır. Əlbəttə, bu mübahisəli məsələnin üzərinə Mirzə Şəfinin şeirləri yazılmış həmin dəftər işi sala bilərdi. Lakin onun da alman dəqiqliyi ilə "itirilməsi" çox şeydən xəbər verir.

Mirzə Şəfi xürafatın, qaragüruhun, din xadimlərinin "at oynatdığı" bir cəmiyyətdə yaşayaraq elm və mədəniyyətlə məşğul olmuşdur. Ədib dolanışığı üçün hücrələrin birində kitabların üzünü köçürməklə, eləcə də ərəb-fars dillərindən fərdi dərs deməklə həyatda qalmağa çalışmışdır. Mirzə Şəfinin yaradıcılığına dərin bələd olan Mikayıl Rəfilii yazır:

"Həyatın sınaqları və ruhanilərin təzyiqləri altında tənha və kimsəsiz qalmış şair şərəbin və məşuqənin gözəlliklərini tərennün etməklə təsəlli alırdı. Bu şeirlər isə çox zaman Hafiz və Xəyyamdan, XVI əsrin böyük Azərbaycan şairi Füzulidən gələn uzun bir yolu davam etdirir, mistik səciyyə daşıyırdı"

Tiflisə gələn və mollaların hücumundan uzaq olan şair, burada dövrün qabaqcıl ziyalıları ilə tanış olmağa imkan tapır. Gəncədə yaratdığı "Divani-hikmət" ədəbi məclisi Tiflisdə fəaliyyətini davam etdirir. Ömrünün Tiflis dövründə onun bəxtinə Abbasqulu ağa Bakıxanov, Mirzə Fətəli Axundzadə, şairlərdən Nəcmi, Nəseh, Şölə, Mirzə Həsən, Molla Abdulla, Hacı Abdulla, Mirzə Yusif Vidadi, Hacı Yusif Qane və başqaları ilə ünsiyyətdə olmaq şəərəfi düşür. Onların hamısı "Divani-hikmət" in üzvlə-

riydilər. Məclisin əhatə dairəsinə Azərbaycan və fars dillərini bilən, rus, gürcü ədib və şərqişünasları da daxil olurlar. O zaman Tiflisdə yaşayan çoxsaylı Avropa alim və şairləri də Mirzə Şəfinin məclislərində fəal iştirak edirdilər. Görkəmli ziyalıları dostluq edən ədib gələcəkdə "Mirzə Şəfi adına və irsinə" qarşı talançılıq edən alman səyyahı Fridrix fon Bodenştedtdə də elə bu məclislərdə tanış olur.

"Qafqazın hərbi qubernatoru general A. Neydqardın dəvəti ilə 1843-cü ilin sonlarında Tiflisə gələn F. Bodenştedt Zadəgan Gimnaziyasında fransız, Rayevskinin şəxsi pansionatında isə latın dilindən dərs deməyə başlayır. 24 yaşlı Fridrix həftədə üç dəfə Mirzə Şəfidən tatar dilini öyrənir, Mirzə Şəfinin müəllim kimi işə düzəlməsinə də köməklik göstərir. Bodenştedt nəinki tatar, fars dillərini öyrənir, eyni zamanda Qafqaz xalqlarının xalq mahnılarını və əfsanələrini toplayır, həmçinin Tiflisdə Mirzə Şəfinin dərslərində tanış olduğu Şərq poeziyasından etdiyi gözəl tərcümələrlə alman ədəbiyyatını zənginləşdirir. Mirzə Şəfi həftədə üç dəfə F. Bodenştedtdə və digər tələbələrə dərs keçir. Əzəmətli müəllim öz qərib qonağı ilə o qədər yaxınlaşır ki, F. Bodenştedt Mirzə Şəfinin "Divan"ına tam hüquqlu üzv olur. "Divani-hikmət" ədəbi məclisinin yığıncaqları canlı fəlsəfi diskussiyalar şəklində keçirdi. Onun şeirləri dünyanı ən yaxşı tərcüməyətinə varlığını da şübhə altına alırdı. F. Bodenştedtin ölümündən sonra onun arxivində Mirzə Şəfinin "Divan"ı da tapılmışdır. Əlbəttə, bu mübahisəli məsələnin üzərinə Mirzə Şəfinin şeirləri yazılmış həmin dəftər işi sala bilərdi. Lakin onun da alman dəqiqliyi ilə "itirilməsi" çox şeydən xəbər verir.

F. Bodenştedt özü haqqında "Xatirələr"ində yazırdı ki: "O zaman mən Tiflisdə yaşayan yeganə alman idim ki, Şərq dillərini öyrənmək istəyirdim. Mən tatar (türk) dilindən başladım, çünki bu dil Qafqazda müxtəlif millətlərdən olan insanlarla ünsiyyət saxlamaq üçün vacib sayılırdı. Bu dili bilən hər kəs rus dilini bilmədən də hər yerdə baş çıxara bilərdi".

Burada Mirzə Şəfi demiş-kən "Bonşen əfəndi" yalan məlumat verir. Cənubi Qafqazda o zaman hərbi əməliyyatlar gedirdi və Qafqazdakı qoşunların o vaxtkı komandanı general-mayor A.P. Ermolov alman köçkünlərin qəbulu və məskunlaşmasına cavabdeh idi. 1818-ci ilin baharında çarın icazəsinə gözləmədən yola çıxan 500 alman ailəsinin böyük əksəriyyəti Tiflisdən kənar yerdə yerləşdirilir. Sonralar alman koloniyaları adlandırılacaq və almanların yığcam yaşadığı bir neçə ərazi - Didubədə - Aleksandrordda, Asuretədə - Yelizavetaldə, Bolnisiyə - Yekaterinensfelddə və Sartical yaxınlığında Marienfeld və Petersdorf koloniyaları meydana gəldi. İlk vaxtlar onlar yalnız ekinçilik, maldarlıq və xirdə ticarətlə məşğul olurdular, daha sonrakı zamanda isə bu məşğuliyə sənaye müəssisələri, əczaxanalar, tikili evləri, dərzilər, ayaqqabı, pivo-şərab və konyak istehsalı müəssisələrinin açılmasına qədər inkişaf etmişdi.

Nə ağırmış sənsizlik...

Xoşbəxtlər üçün ən uzun ömür də bir gün qədər qısa, bədbəxtlər üçün isə bir gecə də əzablı ömür qədər uzundur. Haqqında söz açdığım Nazilə Nəriman o xoşbəxtlərdən idi ki, ömrünün hər gününü dolğun, mənalı və düzgün yaşadı. Hər kəs ömür adlı yolda öz yükünü daşıyır. Nazilə xanımın da tale yükü insanpərvərlik, xeyirxahlıq və düzgün amal uğrunda getdiyi məqsəd idi.

Əziz dost, rəfiqə, qayğıkeş, sədaqətli və mehriban insan, hər gün xatırladığım və Uca Allahdan qəni-qəni rəhmət dilədiyim, incəqəlbli, heç vaxt kimsə haqqına girməyən, daim ədalət hissi ilə yaşayan əsl insan haqqında keçmiş zamanda danışmaq mənə çox ağır gəlir. Qələmi qızılın qiymətli yazır. Azərbaycan Jurnalistlər Birliyinin üzvü, tanınmış jurnalist Nazilə Nəriman martın 19-da xərçəng xəstəliyindən d?nyasını dəyişməsi mətbuatımıza üz vermiş ağır itki kimi qəbul edilir. Onu da qeyd edim ki, Nazilə xanım həkimlərdən çox razı idi. Baş həkimdən, digər həkim və tibb bacılarından ağız dolusu razılığını bildirirdi. Amma neyləyə ki, bəzən Allahın yazısına heç kəsin gücü çatmır... Nazilə Nəriman qızı Atakişiyeva Bakının Qobu qəsəbəsində dünyaya göz açdı. Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunu (indiki Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti) bitirdikdən sonra mənalı ömrünü jurnalistikaya bağlamışdı. Nazilə Nəriman minlərlə publisistik məqalələrin müəllifi, yüzlərlə kitabın redaktoru, "SPACE" televiziyaının əməkdaşı, "Ana Vətən", "İki Sahil", "Məmləkət", "Qarabağ", "Yeni Nəbz" və başqa xeyli sayda qəzetin redaktoru, müxbiri, şöbə müdiri vəzifələrində yorulmadan çalışmışdır. Bir çox fəxri diplom və mükafatlarla təltif olunmuşdu. 2016-cı ildən m?staqil jurnalist kimi fəaliyyət göstərmişdir. İşlədiyi kollektivlərdə çox sevilən, mehriban, səmimi və şəərəfli ömür yaşamış Nazilə Nərimanın əziz xatirəsi oxucularının və həmkarlarının qəlbindən heç vaxt silinməyəcək. Səmimiyyəti, məhrabanlığı, sadəliyi, vəfası, ədaləti ilə çoxlarından seçilirdi. Çox gözəl diksiyası da var idi. Heç yadımdan çıxmır. Həmkarlarımızla bir araya yığışmışdıq. C. Cabbarlının "Ana" şeirini söylədi. Hamımız kövrəldik. Qızı Lalə də şeirləri çox təsirli deyir, anasının davamçısıdır desək, yanlışdır. O da özünəməxsus şəkildə "Ana" şeirini deyir. Anasının vəfatından o, şeir demək istəsə də, bacarmadı. Kövrəlib hönkürtü ilə ağlayır. Mənim ağıllı Laləm, bilirəm, sən ailənin sevimlisən, həm də ağıllısan. Uşaqlıqdan səni çox istəyirəm, bir yerdə tədbirlərə də gedərdik, özünü çox ağlayıb üzmə. Axı anan ailəni - atanı, Anarı, Günəli sənə tapşırırdı, mənim balam. Sənin övladların var. Onlar üçün sağlamlıq yaşayasan. Onların təhsil almağına yardımçı olmalısən. N. Gəncəvi demişkən, "Ağlamaqla insanları vüsala çat saydı, onda bütün kainatın peşəsi ağlamaq olardı..." Eh, mənim hörmətli, xanımlığı, şirin zarafatları ilə seçilən, yazılarını, şeirlərini sevsə-sevə oxuduğum nur üzülü Nazilə, niyə tez getdin? Bu gün səni yuxuda gördüm. Üzün həmişəki kimi, güllərüz çöhrəndə təbəssüm var idi. Axı niyə bizi belə tez tərk etdin? Nə oldu axı? Çoxmu incitdik səni, mənim vəfasız Naziləm? Hər zaman səninlə məsləhətləşirdim, dərsləşirdik. Sənin dəyərli tövsiyələrin, ümidverici sözlərinə necə unudum? Sən axı dözmüldün, mübariz qadın idin. Niyə xəstəliyinə qalib gəlmədin? Səni hamı çox istəyirdi. Gəlinin Vüsələ, bacılarının, qardaşlarının, Məleykə baldızın, qohumlarının Təranə xanım, Səfayət xanım, nəvələrin Məhəmmədin, Nəciyənin, Nərgizin sual dolu baxışlarına nə cavab verək? Bizə tərk qoydun. Sən gedəni mən evinə də gedə bilmirəm. Səni orda görməyəcəm, sənin kimi mənə qarşılayan da olmayacaq, gözümləni axtaracaq... Yoxluğuna inana bilmirəm, əzizim. Qəhərdən boğuluram, mənim gül üzüm. Qırx gündür ki sənsizəm. Səninlə bağlı xatirələrimi qələmə ala bilmirəm, kövrəlirəm. Hər dəfə haqqında yazmağa başlayanda göz yaşlarımı saxlaya bilmirəm. Nə ağırmış sənsizlik!.. Yaxşı həmsöhbət idin. Hər sözə tələm-tələsik münasibət bildirməz, bir qədər düşüner, mükəmməl cavab verərdin. Hər şeyin yerini, qədrini bilirdin. Çünki, həyatın hər üzünü - acısını, şirini görmüşdün. Bizləri tərk edərkə aramızdan getməyin qəlbimizdə yeri sağalmayan yaralar açdı. Təsəllimiz isə sənin haqqa qovuşmağına əminliyimizdir. Güneşsiz kainat, dalğasız dəniz, qanadsız quş, dərdsiz insan olmadığı kimi, ölümsüz də həyat yoxdur. Nə etmək olar, şirinin acısı olduğu kimi, həyatın da sonu vardır.

Dünyaya gələn hər bir kəs sevincle qarşılanırsa da, əbədi gedəni heç kim saxlaya bilmir. Bu, həyatın pozulmaz qanunudur. Əbədi yaddaşlarda qalan isə hər kəsin qəzandığı savablar, özündən sonra qoyub getdiyi əməllərdir. O əməllər ki, sönmüş ocaq kimi tüstüsü olmasa da, hər zaman qəlbə qıyılıcı kimi közərəcək. Sənin də savab dolu xeyirxah əməllərin dostlarının, tanışlarının, doğma və əzizlərinin qəlbində daim yaşadacaqdır. Ölmək deyil, sağ olub yaşamaq qorxuludur. Nazilə Nəriman sağlığında dostlarının, yaxınlarının sevimlisi, öldükdən sonra isə onu tanıyanların qəlbini bəzəyi, şirin xatirəsi oldu. Qoy ulu Tanrı onun məzarını nurla doldursun, ruhunu şad etsin!

Hüsniyyə Zülfüqarqızı

TURAL QƏLBİNUR İŞİĞİ

**“Ədalət” qəzetinin baş redaktoru
İradə xanım Tuncaya**

Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Aşıq-Alı küçəsi 12, 12a, 18, 14a, 22 nömrəli binalarının sakinləri adından

ŞİKAYƏT MƏKTUBU

Hörmətli İradə xanım

2023-cü ilin avqust ayında bizim yuxarıda adı çəkilən ünvanların yerləşdiyi yere, “Memarlıq Şəhərciyi 2021” MMC və onun rəhbəri Elnur Mustafayev adlı biri gələrək, buradakı insanlara və təbii sərvətlərimizə, ekologiyaya qan uddurmağa başladı. İnsanlara buranı satın aldığı (amma sonradan oyrənirik ki, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin 15.07.2022-ci il tarixli Sərəncamı ilə ərazidə qeydə alınmış daşınmaz əmlakların istifadəçiləri (mulkiyyətçiləri) ilə mulki münasibətlərin müvafiq qanunvericiliyin tələblərinə uyğun qarşılıqlı razılıq əsasında bu şirkətə verildiyini öyrəndik), sakinlərin onun qoyduğu şərtlər daxilində evlərini, mənzillərini ona təhvil verib çıxmalı olduğunu bildirərək, alqaldıcı tələblər irəli sürməyə başladı. Sonra isə bu tələblərdən artıq 1 kvadrat metr belə artıq verməyəcəyini, razılaşmayacağımızı təhdidlərlə zorla çıxaracağını, “MƏHKƏMƏYƏ PUL VERİB, UDACAĞAM, AMMA SİZİ HEÇ NƏSİZ QOYACAĞAM”, “BURA AZƏRBAYCANDIR, PUL VER, BAŞ KƏS” kimi təhdidlərlə biz sakinləri qorxutmağa başladı. Biz “bu ölkə heç də dərəcəyə deyil, bu ölkə qanunlarla idarə olunur, bu ölkənin qanunları var, Prezidenti var, onun rəyində səlahiyyətli şəxsi, etibarlı şəxsi kimi rayon icra hakimi var, bizi darda qoymaz” dedikdə, tam ciddi və çox sərt şəkildə İcra başçısına, onun da vasitəsilə düşündürük ki, onu bura təyin edən MÖHTƏRƏM və ƏDALƏTLİ, XALQININ YARDIMÇISI və XİLASKARI, düşmənlər üzərində Demokl qılıncı olan DƏMİR YUMRUQ sahibi PREZİDENTİMİZ İLHAM ƏLİYEV cənablarına hörmətsizlik ifadə edən “İCRA BAŞÇISI KİMDİR Kİ, GƏLİB BURDA NƏSƏ DESİN?” sözlərini heç kimdən söyləməkdən çəkinmir. Amma bu şirkət rəhbəri nədənsə həmin bu İcra başçısının ərazidə, rayonda Möhtərəm Prezidentimizin etibarlı və səlahiyyətli şəxsi, necə deyərler, sağ əli, onun Fərman və Sərəncamlarını yerlərdə həyata keçirən İcra orqanının rəhbər şəxsi və ən nəhayətdə elə şəxsən ona 15.07.2022-ci il tarixdə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən verilmiş olan Sərəncamın 5-ci maddəsi üzrə məhz bu Sərəncamın icrasına nəzarət etməli orqanın ali rəhbər şəxsi olduğunu qsdən “unudur”, öz puluna-malına arxalanaraq (bunu da açıq söyləməkdən çəkinmir) beləcə AÇIQ-AŞKAR VƏ NÜMAYİŞKARANƏ ŞƏKİLDƏ Prezidentimizin etibarlı və səlahiyyətli şəxsinə qarşı ən azı saymamazlıq və hörmətsizlik nümayiş etdirir. Və bu cür rəftar nə səbəbdənsə bu şirkətin çoxlu qanunsuzluqlarına (ağac EKOTERRORU; sakinlər yaşadığı halda binaların dam örtüyünün məhv edilməsi; soyuq payız-qış aylarında biz yaşayan binaların istilik sisteminin məhv edilərək, sakinlərin soyuq və şaxta ilə baş-baş buraxılması; yaşayış getdiyi halda binaların dəmir hasarlarla alınıb, sakinlərin, onların nəqliyyat vasitələrinin və ehtiyac olduğu təqdirdə təcili yardım və ya yanğınsöndürmə texnikalarının binalara giriş-çixışının məhdudlaşdırılması və s.) göz yumub, görməzdən gələn yerli İcra Hakimiyyəti orqanı, onun başçısı tərəfindən sükutla qarşılaraq ki, bu tip halların cəzasız qalması isə zənnimizcə virus kimi yayıla, kütləvi hal alıb, çoxlu zərərli ünsürlər arasında “ona neyləyə bildilər ki, mənə də nə sə edələr” fikirlərini formalaşdırmaqla, son nəticədə İcra Hakimiyyətinə qarşı etimadsızlıq və təhqirlərə, hörmətsizliklərə yol açar və bu da çox təhlükəli bir istiqamətə yönəldə bilər. Bu da sonda neqativ hallarla, nəticələrə sonlanar bilər.

Məhz bu səbəbdən də biz, Vətəni, Xalqını, Dövlətini və onun Prezidentini sevən, etimad edən, patriot insanlar və vətəndaşlar olaraq istəmirik və arzulamazdıq, ancaq təəssüflər olsun ki, bu hal-bu azğınlaşmış, qanunazidd, hüquqazidd əməlləri törədən (təkcə bu deyil Elnur Mustafayevin qanunazidd əməlləri, 26 dekabr 2023-cü il tarixində kütləvi EKOTERROR-AĞAC SOYQIRIMI TÖRƏDİB ki, çox orqanlar bu barədə məlumatlansa da, bu əməli hələ də cəzasız qalır) şirkət rəhbəri barədə ciddi tədbirlər görülməməsi, yuxarıda vurğuladığımız ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər.

Yuxarıda adı çəkilən binaların sakinləri (200-dən çox sakin) adından kollektiv şəkildə bu məktubu yazmaqla gələcəkdə yuxarıda deyilən (və ağla gəlməyən digər) fəsadlara gətirib çıxarmaması üçün həmin bu şirkət rəhbərinə yerini göstərib, rəsmi dövlət orqanına və onun başçısına və onun vasitəsilə də dövlətimizə və onun rəhbəri Möhtərəm və Ədalətli Prezidentimizə hörmətsizlik göstərilməsi faktı barədə CİDDİ ÖLÇÜ GÖTÜRÜLMƏSİNİ VƏ BU BARƏDƏ müvafiq orqanların ciddi nəzarət etməsini xahiş edirik.

Qoşma:
1. Ölkə Prezidentinin burada səlahiyyətli və etibarlı şəxsi-İcra başçısı Adil Vəliyev hörmətsizlik və zənnimizcə hətta təhqir edən “İCRA BAŞÇISI KİMDİR Kİ, MƏNƏ BURDA GƏLİB NƏSƏ DESİN” sözləri yazılmış disk;
2. 30-dan çox qocaman ağac EKOTERRORU əks etdirən fotosəkilər və bu barədə videoyazıların olduğu bir disk;
3. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən 15.07.2022-ci il tarixli Sərəncamın (Elnur Mustafayev tərəfindən pozulan maddələr qörməz işarələnməklə) surəti.

SIZLƏRƏ DƏRİN HÖRMƏT VƏ EHTİRAMLA:
Bakı şəhəri, Sabunçu rayonu, Bakıxanov qəsəbəsi, Aşıq-Alı küçəsi 12, 12a, 18, 14a, 22 nömrəli binalarının sakinləri:
Abbasov Orxan, Hüsüznadə Elnur və daha 42 nəfər sakin

Körpə ilk işıq axtarar. Gözlərini işığa zilləyər niyəsinə bilmədən. Hər dəndən düşünürəm ki, bəlkə də bilir... Axı həmişə işıq axtarır insan. Ömrümüzün işığı ömrümüzden keçən insanların işığıdır həm də..Və insan sandığımız bu işığı görmək üçün mənəvi sağlamlığımızı qoruyur. Bir də fiziki sağlamlığımız var. Ən gözəli fiziki və mənəvi sağlamlığımızın güvəni olanlardı. Onu taniyanlar bu güvəni tapmış olur.

İşıqlı ailədə dünyaya gəlib. Özü ilə də işıq gətirib. Təkcə doğmalarınin həyatına deyil, hamımızın həyatına.

Mən gözümüzün işığını düşünmədən etibar edə biləcəyimiz və varlığı ilə qəlbimizə rahatlıq gətirən Tural Qəlbınurdan bəhs edərim. Haqqında çox danışılır, yazılır, çoxlarına tanışdı bu ad:oftalmoloq Tural Qəlbınur.

13 yaşında orta məktəbi bitirib. Sonra Tibb universitetində təhsil alıb. Özünün dediyi kimi məktəb və tələbə yoldaşları ondan böyük olub. Əslində yaşca böyük olublar. O, öz zəhməti, savadı, istedadı ilə çoxundan böyük olmağı bacarıb.

Haqqında bu məlumatları öyrəndim:

1995- ci ildən 2001-ci ilə qədər, yeni 13 yaşından Azərbaycan Tibb Universitetinin Müalicə-profilaktika fakültəsində oxuyub.

2002-2005-ci illərdə Türkiyənin İstanbul şəhərində Vəqif Gureba Tədris xəstəxanasının (Bezmi Alem Vəqif Universiteti) Göz xəstəlikləri kafedrasında oftalmologiya ixtisası üzrə;

2006-2008-ci illərdə İsrailin Yeruşəlim şəhərində dünyanın ən aparıcı Tibb Universitetlərindən biri olan Hadassah-Hebriv Universitetinin Oftalmologiya kafedrasında VitreoRetinal xəstəliklər və cərrahiyyə üzrə klinik fellowship-yüksək ixtisas artırma təhsili alıb.

2009-2010-cu illərdə Kanadanın Toronto şəhərində dünyanın ən aparıcı Tibb Universitetlərindən biri olan Toronto Universitetinin Oftalmologiya kafedrasında Vitreo-Retinal cərrahiyyə üzrə klinik fellowship təhsili alan və göz cərrahı kimi çalışan ilk Azərbaycanlıdır.

2009-cu ildə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin imzaladığı Xaricdə təhsil üzrə Dövlət Proqramının qalibi olub.

2005-ci ildə mövzusu: “Neovaskulyar Qlaukoma xəstələrin yeni kompleks müalicə üsulu”olan dissertasiya işinin müdafiəsindən sonra tibb elmləri namizədi alimlik dərəcəsinə alıb.

2016-cı ildə, 34 yaşında Azərbaycanın tibb sahəsində ən gənc elmlər doktoru alimlik dərəcəsinə alan ilk oftalmoloq-həkimdir. Dissertasiya mövzusu: “Tor qişanın irsi distrofiyalarının profilaktika və

müalicəsinə yeni yanaşmalar sistemi (eksperimental-klinik tədqiqat)”. Onu anadan olandan-1982-ci ildən qiyabi tanıyırdım. O vaxtdan dünyaca məşhur hörmətli professorumuz oftalmoloq-şair Paşa Musayevi tanışışam. Otən əsrin 80-ci illərində onunla şair Paşa Qəlbınur kimi tanış olmuşdum. O illərdə alim kimi xeyli uğurları vardı, amma o qədər sadə, təvazökar idi ki, bu haqda heç danışmazdı, forslanmazdı yəni. Sadəcə nurlu biri kimi sevdim onu. Ömrümüzdən çox insanlar keçir. Amma itirmək istəmədiklərimiz çox olmur Paşa Qəlbınur kimi. Bu illərdə xanımı ilə tanış ol-

rum, 34 yaşında Azərbaycanda tibb elmində ən gənc elmlər doktorundan danışırım. Yazını oxuyanlar arasında “o qədər savadsız professor, ya həkim var ki.”-deyə düşünənlər olacaq. Mən də yazarkən bunu düşündüm. O qədər elmi dərəcəsi olmayan, amma çox savadlı həkim olanlar da var.

Gözümüzü götürüb yanına getdiyimiz, saatlarla qəbuluna düşməyi gözlədiyimiz, bizə işıq verən, vitreoretinal xəstəliklər və cərrahiyyəsi üzrə uzman olan Tural Qəlbınur isə məhz öz sənətinin ləyaqətini, qüdrətini uca tutan, sevdirən həkimdir. Onu görəndə, ünsiyyətdə olanda, əllərinin seyrini hiss edəndə həkimləri, hətta xəstəliyini də sevirən. Haqqında məlumat çoxdur. Mən öz gördüyümü, şahidi olduğumu yazıram.

Amerika Oftalmologiya Akademiyasının, Görmə və Oftalmologiya üzrə Araşdırmalar Assosiasiyasının, Amerika Retina Mütəxəssisləri Cəmiyyətinin, Avropa Retina Cəmiyyətinin, Avropa Katarakta və Refraktiv Cərrahiyyə Cəmiyyətinin, İsrail Görmə və Göz

araşdırmaları Cəmiyyətinin, Türk Cümhuriyyətləri Oftalmologiya Cəmiyyətinin, Türk Cümhuriyyətləri Oftalmologiya Cəmiyyəti-Gənc Oftalmoloqlar Bölümünün İdarə Heyətinin və Azərbaycan Tibb Assosiasiyası Jurnalının Redaksiya heyətinin üzvüdür. Tural Qəlbınur bir müddət Moskvada, S.Fedorov adına çoxsahəli tibb mərkəzində çalışıb. 2016-cı ildən Azərbaycan Tibb Universitetinin Oftalmologiya kafedrasında işləyir.

Bu məlumatları vikipedidən götürdüm.

O, həm də ölkəmizdə tor qişaretina cərrahiyyəsini ən müasir üsulla edən ilk oftalmoloq cərrahdır. “Sarı ləkə”, “Şəkərin gözə fəsadları”, “toyuq korluğu” kimi xəstəliklərin müalicəsində eksperimental-kliniki çalışmaları olan və bu çalışmaları dünyanın ən reytingli elmi jurnallarında çap olunan yeganə Azərbaycan alimidir.

Həkim ilk ünsiyyətdən inam yaratmadısa, çətin olur. Həkimə inamsızlıq varsa, sağalmazsan. Həkimin təbəssümü də məlhəmdir. Laqeyd, soyuq baxışla xəstənin müalicəsindən öncə, işin maddi tərəfini görəndə həkimin müalicəsi nəticəsiz olar, əksinə mənəvi ağrı verər. Nə yaxşı ki, Tural Qəlbınur kimi öz xalqına xidmət edən, fiziki və mənəvi sağlamlığımızı qoruyan savadlı cavanlarımız var. Məhz sərvətimiz olan onun kimi savadlı cavanlar işığımızı qoruyur. Biz də onları qoruyaq. Qoruyaq ki, vətənimizin işığı çox olsun!

Müəyyən səbəblərdən xarici ölkələrə üz tutanlara uğur arzulasam da, onların ölkədən getməsinə çox üzülürəm. Onların arasında haşırılığa məruz qalanlar da var. Çox istərdim ki, məsul, səlahiyyətli şəxslər savadlı gənclərimizin ölkədən getməsinə diqqətli olsunlar, onlara öz dövlətinin inkişafında çalışmaq üçün şərait yaratsınlar.

Mən sizə öz işinin peşəkari olanlardan birindən, yalnız xəstələrinin deyil, ölkəsinin də işığını qo-

tələb və təklif əsasında tərəflərin qarşılıqlı razılığı ilə müəyyən olunur.

Hazırda qiymət fəaliyyət göstərən taksi operatorları tərəfindən rəqabət şəraitində formalaşır”, - deyər T.Orucov bildirib.

Qeyd edək ki, son günlər taksilərin qiymətində 20%-dən çox artım müşahidə edilir.

Taksilərin qiymətinin artmasının səbəbi nədir?

Hazırda qiymət taksi operatorları tərəfindən rəqabət şəraitində formalaşır.

Bu sözləri açıqlamasında son günlər taksilərin qiymətində artım olması ilə bağlı danışan Azərbaycan Yərüstü Nəqliyyat Agentliyinin (AYNA) mətbuat katibi Tural Orucov deyib. “Taksi minik avtomobilləri ilə daşıma qiyməti

Kerim Novruzov.

Ağdam rayon 95 sayılı köçkün tam orta məktəbinin tarix müəllimi

Bəli, ailədən sonra tərbiyə məktəbdə davam edir. Uşağın tanış olduğu ikinci vacib və əhəmiyyətli ictimai mühit məktəbdir. Müəllimlər və sinif yoldaşları onun ailə üzvlərindən sonra ən çox ünsiyyətdə olduqları şəxslərdir. Müəllim-şagird münasibətlərinin düzgün qurulması çox vacib amildir. Müəllim hər bir halda örnək olmalıdır. O, şəxsiyyət formalaşdırır. Vətəne vətəndaş, cəmiyyətə layiqli övlad yetişdirir. Özü ən ali keyfiyyətlərə, yüksək mənəvi dəyərlərə, pedaqoji mədəniyyətə, etikaya, ən gözəl insani xüsusiyyətlərə malik olmalıdır. O, qarşısındakı şagirdə individual, şəxsiyyət kimi yanaşmalı, onun arzularını, istəklərini nəzərə almalıdır. Əks halda, nəinki düzgün tərbiyədən söhbət gedə bilməz, hətta yanlış yönləndirmələrə belə zəmin yaranar.

Elə dəyərlər var ki, onlar yalnız məktəbdə aşılır. Bunu müəllimlər unutmamalıdır. Bu dəyərlər sırasında vətənə sevgi, insanlara hörmət, sosial ünsiyyət bacarığı, başqa fikirlərə, əqidələrə tolerant yanaşma və s. əsas yer tutur. Uşaqlarda dünyagörüşünün formalaşmasında da məktəb böyük rol oynayır. Məktəb şagirdlərə böyük ideallar uğrunda mübarizə aparmağı, özünü kəşf etməyi, dəyərləndirməyi, potensiallarını aşkara çıxartmağı və enerjilərindən, bacarıqlarından düzgün istifadə etməyi təlqin etməli, onlara yol göstərməlidir. Şagirdə verilən bilik və bacarığın gələcəkdə səriştəyə çevrilməsi üçün bünövrə qurulmalıdır. Eyni zamanda şagirdlərdə vətənpərvərlik hissinin ən çox məktəbdə formalaşdırıldığı hər zaman diqqətə alınmalıdır. Məktəbin tərbiyədə rolu və əhəmiyyəti böyükdür. Burda iş birliyi də diqqətdə saxlanılmalı amildir. Müəllimlərlə valideynlər həmrəy olmağı bacarmalı, müəllimlər şagirdlərinin ailə mühitinə, valideynlər isə məkəb atmosferinə yaxından bələd olmalıdırlar. Onlar öz fikirlərini və mülahizələrini uzlaşdırmağı və bir-birinə təsir göstərməyi bacarmalıdırlar. Bu həmrəylik uşaqlarda inamı artırır, öz nöqsanlarını daha tez dərk etmələrinə və səhvlərini möhkəmlənib vərdişə çevrilmədən vaxtında aradan qaldırmaqlarına şərait yaradır.

Valideynlər övladlarına nümünə olmalıdırlar. Bəli, unutmamaq olmur ki, mənəvi dəyərlər uşaqlara irsən ötürülmür. Bu dəyərlər ictimai mühitdə formalaşır. İctimai mühit isə tez-tez dəyişir. Uşağın ilk tanış olub qavradığı mühit ailədir. Məktəb yaşına qədər ailədə formalaşan uşaq ünsiyyətdə olduğu insanların, yəni ana-atanın onlara aşılacağı nə varsa onu qavrayır, onu əks etdirir. Bu bir həqiqətdir ki, tərbiyə işində əsas məsuliyyət, ağırlıq ailənin üzünə düşür. Odur ki, yaxşı ailə tərbiyəsi gənclər və valideyninin üzünə ağırlıq üçün həmişə "necə ağıllı, ədəbli, əməksevər uşaqdır" ifadələrini işlədirlər. Belə gənclər də mənəvi cəhətdən sağlam, mədəni, səmimi və uzaqgörən olurlar. Ona görə də müasir gəncləri şüurlu, dərrakəsi dərin, dünyagörüşü geniş görmək istəyiriksə, ailə tərbiyəsi məsələsini ön plana çəkməli və bu məsələyə ciddi yanaşmalıyıq. Valideynlər tərbiyə işini elə məqsədyönlü qurmalıdırlar ki, övladlarının əxlaqi dəyərlərinə elə zərgər dəqiqliyi ilə fi-

MÜASİR CƏMIYYƏTDƏ AİLƏ VƏ ŞAĞIRD-MƏKTƏB-VALİDEYN MÜNƏSİBƏTLƏRİNİN PRİNSİPLƏRİ

kir verməlidirlər ki, sonda onlara qazandırdıqları üçün peşmanlıq hissi yaşamasınlar. Onlar öz övladlarının elmi, mədəniyyətli, peşəkar olmaları üçün hələ kiçik yaş dövrlərindən hər bir hərəkətlərinə, nitqlərinə, davranışlarına, dostluq etdiyi adamların xarakterinə fikir verməlidirlər. Ata-ana arasındakı qarşılıqlı hörmət, ailə üzvləri ilə davranış qaydaları istər-istəməz uşaqların tərbiyəsində özünü büruzə verir. Valideyn övladını öz ailəsinə, vətəninə, el-obasına layiqli övlad kimi görmək, geniş dünyagörüşə malik vətəndaş kimi böyütmək istəyirsə, ona dinimizin, milli adət-ənənələrimizin çərçivəsində yol göstərməli, yaxşı kitabların siyahısını, tarixi filmlərin baxılma vaxtını bildirməlidir. Hər şeydən əvvəl, azərbaycanlıq ideyasını aşılmalıdır. Valideynlər əməksevərliyin, vətənpərvərliyin ata-anaya, müəllimə, torpağa sevginin sirlərini səbr və təmkinlə, zərrə-zərrə övladlarına çatdırmalıdırlar.

Təlim-tərbiyə insan psixologiyasını formalaşdıran mühüm amil olduğundan onu düzgün yönəltmək lazımdır. Axı uşaqların baxışları, qavrayışı, nitqi, ailə tərbiyəsi və mədəniyyəti eyni deyil. Ona görə də tərbiyə işi hər bir müəllimdən pedaqoji ustalılıq tələb edir. Pedaqoqlar uşaq psixologiyasını onların baxışlarından oxumalı, ailə həyatları, məişətləri ilə yaxından tanış olmalıdırlar. Müasir dövrün tələbləri müəllimlərin üzərinə ciddi vəzifələr qoyur. İctimaiyyət özünü bir ailədir, yəni ailənin böyüdülmüş formasıdır. Deməli, ailəsinə sevnələr cəmiyyətini də, vətəninə də, xalqına da sevir. Bu, danılmaz bir həqiqətdir. Tarix sübut etmişdir ki, ictimaiyyət hər bir kəsin haqqını özünə çatdırır. Odur ki, müasir gəncliyin ürəyi vətən üçün döyünməlidir. Biz uzaq və yaxın keçmişimizə nəzər salsaq, o dövrün gənclərinin müasir gəncliyə həqiqətən örnək olacağına qətiyyətlə inanırıq. Vətənimizin hər qarışında uyuyan şəhidlərimiz Azərbaycan ailələrində tərbiyə alıb, Azərbaycan məktəblərində haqqı na-haqqdan seçməyi öyrəniblər. Biz müasir dövrün gəncləri onlardan nümunə götürüb vətənin bizə oğul deməsi üçün, vətən əmr etsə şəhidliyi bacarmaq üçün hazır olmağı dərk etməliyik. Müasir dövrün gəncləri bilməlidir ki, onlar azad, müstəqil, demokratik bir ölkənin gəncləridir. Bu gənclər onu da yaddan çıxarmamalıdır ki, azadlıq və demokratiyanı əldə etmək nə qədər çətin olsa da, onu qoruyub gələcək nəsillərə çatdırmaq qat-qat ondan çətinidir. Ailə və ailə dəyərləri bir uşağa istilik, rahatlıq, anlayış, hörmət, sevgi ilə əlaqələndirilməlidir. Könül rahatlığı və əxlaqi sakitlik çox vaxt yetkinləri düşüncəyə aparır. Uşağın ailədəki böyüklərə necə təslim olacağını bilməsi çox vacibdir. Və bu, hətta yaş məsələsi deyil, insani münasibət və hələ də valideynləri ilə mübahisə etmək üçün kifayət qədər təcrübəsi olmadığına başa düşməkdir. Bir uşağa ünsiyyət qurarkən, valideynlər inkar üsulunu istisna etməlidirlər.

Hesab edirəm ki, klassik milli dəyərlərə əsaslanan türk-islam ailə modelinə qarşı heç vaxt müasir Avropa cəmiyyətini adekvat tutmamalıyıq. Elmi, texniki nailiyyətlər, multikulturalizm kimi qlobal baxışların öz edilməsi ilə yanaşı, təbliğatın apara biləcəyimiz etik, estetik və mənəvi milli dəyərlərimiz var ki, müasir dünyanın, xüsusən Avropa gəncliyinin buna böyük ehtiyacı var. Heç bir yenilik

əxlaqi-mənəvi dəyərlərdən üstün ola bilməz! Müasir sivil cəmiyyətlərin heç birində övladın valideyn qarşısında dərk etdiyi borc Azərbaycan ailəsində olduğu qədər güclü deyil!

Müəllimlərin əsas məqsədi yalnız ailə və sosial dəyərləri öyrətmək deyil, həm də bu anlayışları müqayisə etmək imkanı yaratmaqdır. Bunun üçün müəllim heyəti valideynlərin evdə hansı uşaqla söhbət etdiyini və ailə dəyərlərinin formalaşdığını və məktəbin divarları içərisində kimlərlə çalışacağını anlamaları üçün lazımdır. Bu qurumdan heç bir uşaq yetkinlik yaşına hazırlıqsız getməməlidir. Məktəb bu məsələlərə böyük diqqət ayırır. Valideynlər və uşaqlar ilə söhbətlər sinif saatında baş verir. Müəllim, uşaqlarla və valideynlərlə ünsiyyət

dərnəkləri yaradılıb. Həmin dərnəklər isə milli valideyn-müəllim dərnəkləri konfederasiyasına tabedir. Dərnəklərin fəaliyyətinin əsas məqsədi təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsidir. ABS-da şagirdlərə pedaqoji rəhbər təyin edilməsi üçün valideynlərə xüsusi təhsil verilir. Bu isə özlüyündə "yalnız savadlı valideynlər bilikli rəhbəri seçə bilərlər" anlamı daşıyır. Həmçinin, şagirdlərin sağlam yetişdirilməsi üçün ailə dərnəkləri də fəaliyyət göstərir. Qonşu və qardaş ölkə olan Türkiyədə valideyn-müəllim əlaqələrinə xüsusi əhəmiyyət verilir. Bunun üçün ildə iki dəfə valideyn-müəllim görüşü təşkil edilir, bu görüşlərdə şagirdlər iştirak edə bilməz. Görüş öncədən müəyyənleşən vaxtda və məktəbdəki sinif otaqlarının birində baş tutur. Hər valideyn övladının müəllimləri ilə 2, yaxud 3 dəqiqə müddətində təkbətək söhbət edir. Digər valideynlər də həmin söhbət zamanı sinifdə ola bilərlər. Görüş zamanı şagirdlə bağlı fikir mübadiləsi aparılır. Bununla yanaşı, ayda bir dəfə də olmaqla müəllim-şagirdin fərdi, ayda 2 dəfə isə şagird-valideyn-müəllimin üçtərəfli görüşü təşkil edilir. 10 ildən çoxdur bu sahədə apardığım araşdırmaların əsasında deyə bilərəm ki, şagirdin təhsilində əldə etdiyi uğur ailənin təhsilə verdiyi önəmlə əlaqəlidir. Şagirdin ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək və buna uyğun düzgün təhsil proqramı seçmək üçün ailənin məktəblə sıx əlaqəsi vacibdir". Biz hər zaman qeyd edirik ki, uşağın problemi ailənin problemi deyil. Bəzən valideynlər öz uşaqlarını psixoloqa gətirdiyi zaman məlum olur ki, problem uşağın çox valideynin özündədir. Bəzi valideynlərin özləri aqressiv, əsəbi olurlar. Ona görə də bu məsələlərdə çox diqqətli olmaq lazımdır. Düzüdü, valideynin özünün də müxtəlif qayğıları var. Amma bu, uşağa münasibətdə özünü göstərməməlidir.

yət quraraq, hər iki tərəfin reaksiyasına baxır. Bütün məktəblər, məzun olduqda şagirdlərinin yetkinliyə hazır olmasını təmin etməkdə maraqlıdır və ailə və sosial dəyərləri anlamadan bu mümkün deyil.

Təhsil eksperti Kamran Əsədovun fikrincə, gələcəyimizin savadlı kadrlarının yetişdirilməsində mühüm faktor rolunu oynayan məsələ ailə-məktəb əməkdaşlığıdır: "Heç şübhəsiz ki, valideynlər uşaqların təhsilində müəllimlərin birbaşa tərəfdaşı kimi çıxış etməlidirlər. Və təbii haldır ki, ilkin olaraq öz ailəsi tərəfindən üzərində xüsusi diqqət və nəzarət görən şagird, ən azından bu öhdəliyi hiss edir və onu doğrultmaq üçün təhsilində uğur qazanmağa çalışır. Təəssüf ki, valideynlər bəzən bütün məsuliyyəti məktəb üzərinə atmaqla özlərini "siğortalanmış" hiss edirlər. Nəticədə genetik və ya fərdi istedad kimi istisna halları çıxmaqla, bu cür diqqət və nəzarətdən kənar qalan şagirdlərin təhsilində geriləmə müşahidə olunur. Necə deyirlər, "bağa baxarsan bağ olar, baxmazsan dağ". Ekspert aparılan beynəlxalq araşdırmalara əsasən qeyd edir ki, şagirdin təhsilində əldə etdiyi uğur ailənin təhsilə verdiyi önəmlə əlaqəlidir. Belə ki, ailənin məktəbə və şagirdə göstərdiyi diqqət gələcək uğura zəmin yaradır: "Şagirdin ehtiyaclarını müəyyənləşdirmək və buna uyğun düzgün təhsil proqramı seçmək üçün ailənin məktəblə sıx əlaqəsi vacibdir. Bir təhsil tədqiqatçısı olaraq məktəblərdə müəllim, şagird və valideynlər arasında araşdırma apararaq, kimin "öz başına necə baxması" ilə maraqlandıq. Nəticələrə keçməzdən öncə dünya ölkələri üzrə mövcud valideyn-məktəb münasibətlərinə nəzər salmaq istəyirəm. Amerika Birləşmiş Ştatlarında məktəb-valideyn və cəmiyyət münasibətləri mühüm amillərdən hesab olunur. Bu məqsədlə ölkədə valideyn-məktəb

Gələcəkdə yaşıl enerji Avropaya nəql ediləcək

Mən qürurla qeyd edə bilərəm ki, Azərbaycanla uğurlu stratejik əlaqələrimiz mövcuddur.

Bu barədə Macarıstan xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto Azərbaycan-Macarıstan biznes forumunda çıxışı zamanı deyib.

"Azərbaycanla olan tərəfdaşlığımız bizə enerji təhlükəsizliyini gələcəkdə də təmin edəcək. Gələcəkdə yaşıl enerji Avropaya nəql ediləcək. Bu dənzaltı layihə kifayət qədər ümidvericidir. İki ölkə arasında dostluq onu göstərir ki, artıq qaranlıq qalan məqamlar yoxdur. Bir-birimizdən qarşılıqlı olaraq faydalanırıq", - deyə P. Siyarto bildirdi.

Qeyd edək ki, Bakıda Azərbaycan və Macarıstan Hökumətləri arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Komissiyanın 10-cu iclası keçirilib.

Komissiyanın Azərbaycan tərəfindən həmsədri, əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev və Macarıstan tərəfindən həmsədri, Macarıstanın xarici işlər və ticarət naziri Peter Siyarto arasında keçirilən təkbətək görüşdə ölkələrimiz arasında əlaqələrin mövcud vəziyyəti və iclasın gündəliyindəki məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanda vəkillərin sayı açıqlanıb

2018-ci ildən indiyədək ARVK üzvlüyünə qəbulla bağlı 12 yazılı test imtahanı keçirilib. Bu imtahanlarda iştirak edən 4808 namizəddən 1483 nəfər ixtisas imtahanlarında uğur qazanıb, icbari təlimi müvəffəqiyyətlə başa vuraraq vəkil andı içib.

Bunu Vəkillər Kollegiyasının (VK) sədri Anar Bağirov vəkilliyə namizədlərin təntənəli andıçmə mərasimində deyib. O bildirib ki, bu gün vəkilliyə qəbulla bağlı ixtisas imtahanlarını və icbari təlimi uğurla başa vuran 33 namizəd vəkil andı içərək Kollegiyaya qəbul olunublar: "Beləliklə, vəkillərin sayı 2454 nəfərə çatıb". "Hazırda andıçmə mərasimində iştirak edən vəkillərdən 21 nəfəri kişi, 12 nəfəri isə qadındır. Bununla da qadın vəkillərin sayı 472 nəfər olmaqla ümumi vəkillərin 18%-ni təşkil etməkdədir. Vəkillərdən 3 nəfəri regionlarda, 30 nəfəri isə Bakıda fəaliyyət göstərəcək", - sədr qeyd edib.

25 yaşın mübarək, şəhidim FƏRİD!

Dayanısq üz-üzə...Soyuq məzardaşından baxan şəkili ilə söhbət etməyə çalışıram... Daşlaşmış bu şəklin sahibçox qısa bir ömür yaşasa da, amma əbədi yaşamağı haqqını ucaldığı şəhidlik zirvəsi ilə qazanmışdı... Şəhidlər xiyabanında uyuyan ŞAMİLOV FƏRİD MİRZƏ oğlu 4 may 1999-cu ildə Sumqayıt şəhərində zəhmətkeş bir ailədə doğulmuşdu. Elə orta təhsilini də bu şəhərdəki 16 sayılı tam orta məktəbdə başa vurmuşdu.

Onu yaxşı tanıyanların dediklərindən məlum olur ki, Fərid hələ uşaq yaşlarından öz yoldaşlarından qoçaqlığı və mehribanlılığı ilə çox seçilmiş. İgidimiz onu tanıyanların xatirəsində güclü və səmimiyyəti ilə yanaşı həmçinin də vətənpərvərliyi ilə də qalmışdır. Onun qoçaqlığı və vətən sevgisi haqqında hamı çox böyük həvəslə danışır və vurğulayırlar ki, bu xüsusiyyətlər onu hamıdan, ən çox da yaşadılardan fərqləndirirdi. Eləcə də böyükdən-küçüyə hər kəsə köməkliyini əsirgəməyən Fərid çox qayğıkeş və mehriban biri olaraq da yaddaşlarda qalıb. Uşaqlıqdan vətəninə, torpağına bağlı olan Fərid onu tanıyanların sevimlisi və hər bir işdə fəal, dürüst, qoçaq bir oğlan idi. Ailənin böyük övladı olan Fərid özündən kiçik bacı və qardaşına nümunə, həmyaşdalarına örnək olmağı bacarmışdı.

2005-2016-cı illərdə Sumqayıt şəhər 16 sayılı tam orta məktəbdə təhsil alan Fərid bütün müəllimlərinin və sinif yoldaşlarının sevimlisi olmaqla dərslərinə hazırlığı, nizam-intizamı, tərbiyəsi, nümunəvi davranışı və özünəməxsus xarakteri ilə də məktəbdə yaşadılardan seçilirdi.

Həyat elə gətirdi ki, 2013-cü ildən döyüşə gətirdiyi tarixə qədər Fərid atası Mirzə və nənəsi Tamara xanımın himayəsində yaşadı, böyüdü. Ona görə də daha çox ünsüyyədə olduğu nənəsi Tamara xanıma tez-tez deyirdi ki, "Nənə, gedib Şuşanı ermənlərin əlindən alacam, sənə aparacam azad Şuşamıza!" Orta təhsilini başa vuran Fərid Şamilov 2017-ci ilin iyul

ayında Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin Sumqayıt şəhər İdarəsindən həqiqi hərbi xidmətə yola salınıb. Füzuli rayonunun Haramı düzündəki N sayılı hərbi hissədə ön xətdə xidmət edib. 2019-cu ildə yanvarın 9-da hərbi xidmətini başa vurub doğulduğu şəhərə qayıdıb. Özel şirkətlə

rin birində mühafizəçi olaraq əmək fəaliyyətinə başlayır. Səfərbərlik elan olunanda o işini və gələcək həyatını ikinci planda saxlayaraq döyüşlərdə iştirak etməyi özünə borc bilir. 2020-ci ildə Tovuz döyüşlərindən sonra könüllü olaraq Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış İdarəsinə ərizə ilə müraciət edərək orduya getmək istədiyini bildirib. Onun bu istəyi müsbət qarşılanıb. 21 sentyabrın 2020-ci il tarixində o yenidən xidmətə çağırılıb. Həyat elə gətirdi ki, Qusar rayonunda bir müddət təlimlər keçən Fərid əsgər yoldaşları ilə birgə sentyabrın 27-də döyüşə yollanıb.

Hələ ilk əsgəri xidməti zamanından tanıdığı Füzuli istiqamətində gedən döyüşlərə qatılan Fərid məharətlə vuruşurdu. Zəngilan, Xocavənd, Cəbrayıl, Şuşa və Laçın rayonları uğrunda gedən döyüşlərdə Fərid vətənə layiqli övlad olduğunu xidməti ilə sübut edir. Fəridin atasına axırıncı telefon zəngi son döyüşündən bir gün əvvəl - noyabrın ayının 7-sində oldu.

Telefonla danışanda; "ata, sən ala bilmədin, amma mən aldım o torpaqları. Şuşa bizimdir, sən narahat olma", - dedə Fərid. Burada xatırlatmaq lazımdır ki, Fəridin atası I Qarabağ sava-

şının iştirakçısı olan Mirzə Şamilovda oğlunun bu sözlərindən sonra kövrək səslə onunla ilə qürur duyduğunu, onunla fəxr etdiyini bildirir. Gözləri dolan ata, birçə kəlmə dedi:

- Sağ ol, oğlum!
2020-ci il noyabrın 8-dən 9-na keçən gecə Xocavənd rayonunun Qırmızı Bazar kəndində ağır döyüşlər gedir. Çətin şəraitdə yaralı silahdaşlarına köməkliyini əsirgəməyən igidimiz minam-yot atəşindən ağır yaralananaraq qəhrəmancasına şəhid oldu. 44 günlük Vətən Müharibəsi qəhrəmanları sırasında olan Fərid tarix yazaraq şəhadətə qovuşdu. Onunla Vida mərasimində toplaşan Müdafiə Nazirliyinin əməkdaşları, şəhər icra hakimiyyətinin nümayəndələri və yüzlərlə şəhər sakinlərinin iştirakı ilə Fərid Şamilov Sumqayıt şəhər Şəhidlər Xiyabanında dəfn olundu.

1993-1997-ci illərdə I Qarabağ müharibəsinin döyüşçüsü, bu gün isə şəhid atası olan Mirzə Şamilov oğlunun cənazəsinə bükülmüş üçrəngli Azərbaycan bayrağı təqdim olundu. Həmin bayrağı sinəsinə sıxan ata özünü toparlayıb - Vətən sağ olsun! - dedi.

Bu Zəfər gerçəkliyi Ərzi heyratə saldı... Bizi özünə çəkən - Torpaq Qələbə çaldı!

Bəli, bu gün canından artıq sevdiyi VƏTƏN uğrunda şəhid olan Fərid Mirzə oğlu Şamilov Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin sərəncamı ilə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilmişdir.

Bu gün 25 yaşını cənnətdə qeyd edən Şəhidimizin mövlud günüdür. Mehriban və gü-lərüzlüyü, dürüstlüyü və qoçaqlığı ilə yadda qalan Fərid daim onu sevənlərin qəlbində yaşayacaq. Bu bir həqiqətdir ki, ŞƏHİDLƏR ÖLMÜR!!!

Fərhad Ələkbərov

Ramiz Göyüş
Yazıçı-publisist

Şair İbrahim İlyaslının sevgi şeirləri üstə qazışmalar

(əvvəlki ötən sayımızda)

Etiraf etmək lazımdır ki, İbrahim İlyaslının "Ömrüm" şeirində sevgisinə qovuşmaq üçün hər əzaba hazır olan aşiqin iztirabları daha çanlı və daha inandırıcı, həm də daha qabarıq formada təqdim edilir. Müəllif həmin qoşmanı dörd hissəyə bölmüşdür və onu "Bir havanın dörd qoşması" adlandırmışdır. "Hava" deməklə düşünürəm ki, müəllif həm də Üzeyir Bəyin operettasındakı ariyadakı kimi şeiri hansısa musiqinin, havanın səhri altında yazıb. Mənim qənaətimcə, şair həm də bu qoşmalarla xəyalən bir sevgi-məhəbbət dastanının süjetini, ssenarisini qurmuşdur. Hissələr bir-birindən fərqli olmaqla bərabər, həm də biri-birini tamamlayır:

Dünən bir tənəli söz dedin mənə, Nə şirin səsləndi, yəne de, ömrüm! Nə xoşuymuş sənin acını çəkmək, Ən acı sözünü mənə de, ömrüm.

Ərkini görk elə - nə sədd, nə sərhəd, Unut nə olandı insaf, mərhəmət... Mahnıda deyir e... kəs doğra bənd-bənd, Canım ney deyil də, bə nədi, ömrüm?

Göründüyü kimi aşiq sevgilisinin vüsəlinə yetmək üçün hər acını çəkməyə hazır olduğunu bildirməklə, insaf və mərhəmətin nə olduğunu sevgilisinə unudurmaqla bir ney kim bənd-bənd doğranmağa hazır olduğunu bəyan edir.

Və budur bütün bu iztirabların sonu, aşiq vüsəl demindədir:

Sən dedin göylərin çırağı söndü, İtiridim qibləmi bu hansı yöndü? Ağzımdan çıxınca bülbülə döndü,- Hanı bərabəri bu ahın, ömrüm?!

Olmazlar vardı ha... nəhayət oldu, Eşqin sirr üzünə səyahət oldu! Yanında gündüzlər xəcalət oldu, Gecəsinə şükür Allahın, ömrüm.

Qoşmanın 3-cü hissəsi vüsəl dəminin şirinliyinin vəcd məqamında təsvir olunur.

"Britaniya sənayesi müharibə rejiminə keçir"

Böyük Britaniya müdafiə xərclərini 2030-cu ilə qədər ümumi daxili məhsulun (ÜDM) 2,5%-ə qədər artırmaqla, müdafiə sənayesini müharibə rejiminə keçirərək 87 milyard funtsterlinqə çatdıracaq.

Bu barədə aprelin 23-də Böyük Britaniyanın Baş naziri Rişi Sunak NATO rəhbəri Yens Stoltenberqlə 1-ci Varşava

Zirehli Briqadasının qərrarında keçirdiyi mətbuat konfransında bildirdi.

"Növbəti altı il ərzində biz öz müdafiəmizə əlavə pul yatıracağı və bunların hamısı heç bir borc olmadan maliyyələşdiriləcək", - Britaniyanın baş naziri bildirib.

O bəyan edib ki, Qərbin düşmənləri bir-birinə yaxınlaşdıqca, Qərb ölkələri öz maraqlarını və dəyərlərini qorumaq üçün daha çox işlər görməlidir.

Gözündən irəğa qoyma, təngidim, Məna hava göndər bir udum, ömrüm. Sindən sıyrılmış ürək kimidir,- Gör necə çırpınır vücudum, ömrüm.

Gəl ya dəli elə, ya qandır məni, Ya gizlət ovcunda, ya yandır məni. Hər gün bir yalana inandır məni,- Səndən üzlümün umudum ömrüm.

Və qoşmanın sonuncu hissəsi. Aşiq sevgilisinin vüsəlinə yetdikdən sonra bəlkə də demək olardı ki, o artıq arzuna çatıb. Lakin sən demə bu hələ başlanğıcdır. Sevgilisinin vüsəlinə çatmaq, eşqin sirr üzünə səyahət etmək, təsəvvüründə canlandırdığı "olmazların" olması hələ hər şey deyilmişdir. Aşiqin od kimi yaşamaq əhdi, sevgilisinin şəhla gözlərində alışıb yanmaq arzusu var imiş. Yəne də Böyük Füzulinin "Leyli və Məcnun" poemasının qəhrəmanı obrazında təsəvvür edir özünü:

Divanə olanın məskanı çöldü, Bir barmaq alovdu, bir ovc küldü. Mənim tək qulların yeri könlüdü, Gözündən könlünə sat məni, ömrüm.

Və nəhayət şeirin finalı. Aşiq fiziki aləmdən ayrılıb xəyalən əbədi olaraq sevgisinə qovuşmağa can atır. Bu artıq böyük eşqdır. Müəllif süfiyana bir tərzde cezv məqamındadır.

Oyduz gözlərimi - gözü tox olum, Bir az artır məni - bir az çox olum. Səndə var olmuşam, səndə yox olum, Əridib özünə qat məni, ömrüm.

Mən həm də düşünürəm ki, İbrahim İlyaslı 4 fərqli, eyni zamanda bir-biri ilə üzvü surətdə bağlı "Ömrüm" qoşmasını yaratmaqla çağdaş şeirimizdə sentimental poeziyanın təkrarsız nümunəsini yaratmışdır.

Klassik Azərbaycan poeziyasında sentimental poeziyaların ən parlaq nümunələrini "Leyli və Məcnun" poemasında Məhəmməd Fizuli yaratmışdır. Sonrakı dövərlərdə istər klassik, istərsə də çağdaş poeziyamızın bir çox nümayəndələrinin yaradıcılığında sentimental mövzulu və ruhlı nümunələr kifayət qədərdir. Əslində sentimental hissələrin özü böyük eşqdən, sevgi və məhəbbətdən qaynaqlanıb. Hələ məşuqunun vüsəlinə yetməmiş aşiq, həmin vüsəlinə yetməmiş üçün hər çür əzab-əziyəyə qatlaşmağa, cəfalar çəkməyə, hətta ölmə belə getməyə hazırdır. Lakin burda ölüm yoxdur, qovuşma var. Ruhən qovuşma. Şair "Səndə var olmuşam səndə yox olum, Əridib özünə qat nəni ömrüm" deməklə, artıq sevgilisinin vüsəlinə qovuşmuş olur. Düşünürəm ki, İbrahim İlyaslı yaratdığı "Ömrüm" qoşması ilə mürşidi Füzulinin yolu ilə gedərək parlaq sentimental poeziya nümunəsi yaratmışdır.

Azərbaycanda balıq ovu qadağan edilir

Balıqların kürütökmə dövrü ilə əlaqədar may ayının 1-dən Azərbaycanda bütün su hövzələrində balıq ovuna moratorium qüvvəyə minir.

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin rəsmisi Arzu Babayeva bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu proses sentyabrın 1-dək davam edəcək.

Xidmət rəsmisi balıq ovu ilə məşğul olan bütün fiziki və hüquqi şəxsləri qaydalara əməl etməyə, qadağan olunmuş vaxtlarda, qadağan olunmuş alətlərlə balıq ovlamaqdan çəkinməyə çağırıb.

"Sənaye balıq ovu ilə məşğul olan fiziki və hüquqi şəxslər bütün təbii su hövzələrindən balıq ovu alətlərinin kənarlaşdırılmasını may ayının 1-dək təmin et-

məlidir, əks halda ov alətlərinin su hövzələrində saxlanılması qanun pozuntusu hesab ediləcək və həmin şəxslər barəsində

qanunamüvafiq qaydada intizam tədbirləri tətbiq olunacaq. Balıq və digər su bioresurslarının ov qaydalarının pozulmasına, o cümlədən qanunsuz ovlanmasına görə təqsirkar şəxslər müvafiq olaraq, Azərbaycan

Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsi və Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar", - deyə Xidmət rəsmisi vurğulayıb.

A.Babayevanın sözlərinə görə, qanunsuz balıq ovunun qarşısının alınması məqsədilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik və Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətlərinin, Daxili İşlər Nazirliyinin Su Nəqliyyatında Polis İdarəsinin əməkdaşları tərəfindən ölkənin daxili su hövzələrində mütəmadi nəzarət tədbirləri həyata keçirilir və qanunsuz balıq ovu ilə məşğul olan şəxslər barəsində qanunamüvafiq tədbirlər görülür.

Tarixən insanın bu dünyaya gəlişinin əsas məqsədi sevmək, sevilmək və özündən sonra layiqli iz qoymaq olmuşdur. Çünki sevgi qarşıya çıxan hər çətinliyə qalib gələn güc, qüvvədir. Əyər insan sevirə və sevilirə deməli, o xoşbəxttir. Çünki müdriklər deyib ki, əgər bir adamı heç kim sevmirsə onun üçün yaşamaq mənasızdır. Deməli bizim yaşamağımızın əsl mənası da ele sevilə-sevilməyimizdir. Həqiqi sevgini zorla, pul-para ilə, var-dövlətlə almaq mümkün deyildir. Sevgi bizim sevincimiz, xoş ovqatımız, həyatımızın mənasıdır.

Sevgi insanı xəstəlikdən, qocalmaqdan, çox dörd-bələdan qoruyur, yeri gələndə ölümdən də xilas edir. Dünyada olan bütün inkişaf, texniki tərəqqi, Ayın və ulduzların fəthi, dünyadakı saysız uğurlar, ixtiralar, elmi-texniki kəşflər hamı sevginin adı ilə bağlıdır. Sevgi xoşbəxt həyat, şən və rahat keçən uzunömürlülük deməkdir. İnsan əgər bu gözəl və yaşayışlı dünyamıza gəlib ancaq sevməyəcəksə və sevilməyəcəksə onun yaşamasının faydası olmaz, həyatı mənasız və puç hesab olunur. Allah geniş dünyanı, onun nemətlərini və yer üzünün əsrəfi-insanı yaratdı ki, insan öz saf və həqiqi sevgisi və halal əməyi ilə dünyamızı, onun nemətlərini, həm də özünü və ətrafını qorusun, nəfsinə sahib çıxsın, təməhə və Şeytana uyub, heç vaxt ona xeyanət etməsin!

Sevgi sözü lüğətdə məhəbbət, eşq, isinişmə, emosional kontakt və ya birləşmə, həvə və s. mənalarını verir. Hər bir insan üçün sevgi onun doğum tarixilə başlayıb ölüm tarixilə sona çatır. Həqiqi sevgiyə qovuşmaq həyatın ən uca zirvəsini fəth etmək deməkdir. Sevgi daim müsbət emosiyalar yaradır, psixi vəziyyəti yaxşılaşdırır, qan təzyiqini və ürək ritmini normalaşdırır, qanı təmizləyir və durulaşdırır. İştahı çoxaldır, insanı sağlam və gülməh edir. Əsl sevgi yaşayan adamın beyni məhsuldar işləyir, inamını, yaşamağa-yaratmağa həvəsini dəfələrlə artırır. İnsan hər işində, hərəkətində həzz alır, özünü xoşbəxtlərini xoşbəxti sayır. Ancaq sevgi həm də məsulyyətdir, sevgini göz-bəbəki kimi elə qoralmısan ki, o heç vaxt mənəvi travma almasın, münasibətlər korlanmasın, emosional kontaktlar qırılmasın. Adətən əlçatan xəyallar, ürəkəndən, zəhmət və realıq çəşməsindən qidalanan istəklər və arzular həmişə insanın köməyinə çatıb. Onun sabahkı və gələcək həyat yoluna gur işıq saçıb. İslamda sevgi özündə zəngin mənəvi və xoş xatirələri birləşdirən incə və gözəl hissələr kimi qiymətləndirilir.

İslam sülh, sevgi, şəfqət, ədalət, mərhəmət, gözəllik, sevinc və xoşbəxtlik dinidir. İslama görə kədərilmək, məyus olmaq, kin saxlamaq, nifrət etmək yoxdur. Xüsusilə ağıllamaq

Sevgi və nifrət

və kədərilmək cəhənnəm əlinə xas olan xüsusiyyət kimi izah olunur. Sevgi adlı ali hissə Allahın insanlara bəxş etdiyi hədiyyədir. Ürəyində əsl sevgi yaşadan insanın üzünə eşq-məhəbbət qapıları həmişə təybatay açıq olur. Bəşər övladı insan Allahın ona hədiyyə etdiyi sevgi ilə tale qisməti olan özünün yarısına yalnız öz ağılını, zəkasinı, əzm və hünərini sayəsində qovuşa bilər. Sevgi hər bir insanın özünə-xas şəxsi hissidir.

Sevgi anlayışını hər kəs öz düşündüyü, bildiyi kimi hiss edir. Sevgi insanın qəlbindən, ruhundan qopub gələn hissidir. Bu ürvi, zərif, möhtəşəm hiss insanı xoşbəxt həyata, xeyir-xah əməllərə, məhribançılığa, sülhə, rahatlığa və sakitliyə çağırır. Sevgi və ya vurğunluq insanı bir neçə saniyədə dəyişdirmək gücünə malikdir. Sevgini başa düşmək üçün birinci onu hiss etməli, sonra isə onun ürəkəndən gələn səsini eşitmək lazımdır. Psixoloqlar sevgini biokimyəvi proses kimi qiymətləndirirlər. Burada genetik amillər, psixoloji təcrübə, hormonal göstəricilər əsas faktor kimi qəbul edilmişdir. Həqiqi sevgi məsələsi rahat və xoşbəxt həyat deməkdir. İnsan həyatı həqiqi sevgi və məhəbbətlə bəzəndikdə dünya daha gözəl və yaşayışlı görünür. Sevgi məsələsində kişilər bugünkü günlə yaşamağa, qadınlar isə sabaha və gələcəyə daha çox meyilli olurlar. Kişilərdə zəif cinsi qorumaq, onun heyranı və vurğunu olmaq, nazını çəkmək, daim diqqətdə saxlamaq və qayğısına qalmaq kimi instinktiv olmalıdır. Bunlar hamısı olduqda qadın özünü daxilən rahat və sakit hiss etməklə onun kişiyə olan inamı artır. İnsanın həyatında sevgi sevilmək tələbatıdır. İstər kişi olsun, istərsə də qadın bu tələbat yaranan andan insan duyğularının sərhədi olmur. Lakin hər bir insanın sevgi duyğularını cilovlamaq qabiliyyəti, onların sərhədini dəqiq müəyyənləşdirmək və ya çərvəyə salmaq bacarığı olmalıdır. Bunlar isə insandan, xüsusilə gənclərdən böyük səbr, möhkəm iradə, psixoloji güc və nəfisi cilovlamaq tələb edir. İlk tanışlıqdan və ya ilk baxışdan gənclər arasında dərhal sevgi yaranma bilməz. Buna sadəcə olaraq baxışların toqquşması, xoşa gəlmək və s. kimi ad vermək olar. Bunlar həm öləri hiss olub, bir müddətdən sonra keçə də bilər və ya sevgiyə də çevrilə bilər. Həqiqi sevgi, yəni bir-birini sevmək cümlüyn xoşbəxtliyinin zirvəsi deməkdir. Bu xoşbəxtliyin sərhədi yoxdur. Sevən insan özünü gülməh və qayğısız hiss etməklə qəm-kədərəndən uzaq olur. Ovqatı düzəlir, sanki sevinən andan elə bil üzünə sevinc yağışı çilənir. Psixoloqlar sevgini 3 mərhələyə bölürlər. Birincini təəssurat, ikincini heyranlıq, üçüncünü isə vurulmaq və ya sevmək mərhələsi adlandırırlar. Dünya yaranandan bəri bəşər övladı gecə-gündüz xoşbəxtlik formulu axıtarmaqda davam edir. Ancaq o hiss etmir ki, xoşbəxtlik elə onun özündə, öz içindədir.

Yeni qurulmuş gənc ailədə həqiqi sevgi varsa, ailə özünü xoşbəxt hesab edir. Çünki qurulmuş hər ailənin ömrünün uzunluğu ailədə cümlük arasındakı həqiqi və saf sevgidən aslıdır. Ailəni möhkəmləyi isə bu 3 amildən qaynaqlanır: 1. Ailənin iqtisadi və kommunal-məişət məsələləri; 2. Duyğular; 3. Cümlük arasındakı intim münasibətlər. Bunların üçündən biri olmadıqda ailə mexanizminin tam möhkəm olmasından söhbət gedə bilməz. Çünki həqiqi sevgi və istəklə olmayan ailədə normal münasibət, sakit həyat, bir-birinə güzəştə də olmayacaqdır. Ailədə-xili acıq-qıçq, söz-söhbət, mübahisə və münacişə get-gədə artaraq mənfəi nəticələrə səbəb olacaqdır. Sevgi müxtəlifdir. Allah sevgisi, Vətənə və torpağa olan sevgi, dövlət rəmzlərinə sevgi, ata-anaya sevgi, sevdiiyi qıza və ya həyat yoldaşına olan sevgi, övlad sevgisi, pula, var-dövlətə olan sevgi və b. Əgər bu sevgilərdən biri Allah olan sevgidən artıqdırsa onda o ifrat dərəcəli sayılır və insanda aslılıq yaradır. Hər şeyin həddi-hüdudu olduğu kimi sevginin də ölçüsü, qədəri vardır.

Psixoloqlar bildirirlər ki, bir-birini sevən cümlük arasındakı yaranan ifrat dərəcəli sevgi, nəticədə sevgi aslılığı deyilən bir xəstəliyə çevrilir. Bu aslılıq insanda siqaret çəkmək, spirtli içki içmək, narkotik vasitə və psixotrop maddə qəbulu və s. kimi mənfəi fəsadlar törədir. Sevgi aslılığı sanki insanı dar çərvəyə salıb sıxır, elə bil o insanın havası və nəfəsi çatışmır. Onun digər maraqları və arzuları da get-gədə məhv olub gedir. Həmin insanda şadlıq və sevinc əvəzinə qara fikirlər, müxtəlif şübhələr və qorxular yaranır. İnamsızlıq, gecə-gündüz narahatlıq, yuxusuzluq, müstəqil şəkildə özünü apara bilməmək fikir-xeyalları yetkin sevgi əvəzinə insanın həyatını məhv edən sevgi aslılığının yaranmasına və orqanizmə zərər yetirməsinə səbəb olur. Başqa nümunələr: 1. Valideynlərin övlada olan sevgisi ifrat dərəcəli olduqda övladı erköyün böyüyür. Böyükdən sonra isə o, ipə-sapa yatmır, düz yolunu azaraq avara həyat keçirməyi üstün tutur. Bütün ömrü boyu valideynə və cəmiyyətə zərər verir. 2. Pula, qızıla, var-dövlətə, mülkə olan sevgi- hərəsilik və tamah normadan arıq səviyyədə, yəni ifrat dərəcədə olduqda da insanda həmin əşyalara qarşı aslılıq yaranır. O, gecə-gündüz yatmır, elə pulunu hansı yollarla artırmaq barədə hey düşünlər. Ailədə heç kimə inamır, ailənin xərclərini hər ay azaldır, bütün dostlar və qohumlar ondan uzaq düşür. Hamından, həttə özündən də qorxur və şübhələnir. Yuxusu yaman pozulur, pulunu itirməkdən hey fikir edir, onu tez-tez sayır. Heç kimə əl tutmur, borc verməklə də arası yoxdur. O, pul-paradan aslı vəziyyətdədir. pulları sel-su apararsa və ya yansa o həmin anda da öləcəkdir.

Sevgi hörmət hissələri ilə ciləndikdə daha möhkəm və uzunömürlü olur. Azərbaycan ailəsinə xas olan gözəl xüsusiyyətlərdən biri də böyüye və

ailəyə hörmət, milli dəyərlərə, adət və ənənələrə bağlılıq prinsipidir. Bizim eradan əvvəl yaşamış qədim yunan filosofu və alimi Aristotel sevgi haqqında belə demişdir: "Sevmək başqasına yaxşı hesab etdiyin nemətləri arzulamaq, həm də özün üçün deyil, sevdiiyin üçün arzulamaq və mümkün qədər onu bu nemətlə təmin etməkdir". Alman şairi Henrix Heyne isə sevgiyə belə dəyər verir: "Mələklər bunu İlahi zövq, şeytanlar cəhənnəm əzabı, insanlar isə sevgi adlandırırlar". "Sevginin dünəni yoxdur və sabahı haqqında düşünmür". Fransız yazıçısı Viktor Hüqo isə sevgini belə təsvir edir: "Sevgi ağac kimidir, o, özü-özünə böyüyür, bütün varlığımız boyu dərin köklər atır və çox vaxt yaşılmağda və çiçəklənməkdə davam edir".

Nifrət sevginin əksi olmaqla insanlara, əşyalara, ideyalara və s. qarşı yaranan emosional reaksiya sayılır. Bu reaksiya çox hallarda ifrat dərəcədə acıq, kin, qəzəb və ikrah hissi ilə nəticələnir. İntiqam hissi alovlandıqda isə daxilə kin və qəzəb öz yerini düşmənçilik duyğusuna verir və o, intiqam arzusu ilə firsət gözləyir. Lakin Allah kəlini, qəzəbi və intiqam almağı sevmir.

Nifrət də enerjidir, özü də mənfəi enerji. O enerji insanın daxilində yığılıb qaldıqca içəridən insanı didib parçalayır, ciddi fəsadlar törədir. Sevgi və nifrətdən başqa laqeydlik anlayışı da var. Laqeydlik-heç bir şeyin fikrini çəkməyən, heç bir hadisə və prosesə əhəmiyyət verməyən, hər şeyi qulaqardınan vuran etinasız, maraqsız, soyuq, saymaz, bir sözlə, laqeyd insan deməkdir. Əfsuslar olsun ki, cəmiyyətimizdə belə insanlara hələ də rast gəlmək mümkündür. Deyirlər sevgidən nifrətə doğru cəmi bir addım məsafə var. Ona görə də biz sevmək və sevilmək üçün addımlarımızı elə ehtiyatla atmalıyıq ki, sevgi əvəzinə nifrət qazanmayaq və nəticədə uzunmüddətli peşmançılıqla üzlənməyək. Klassik psixoloji nöqtəyi-nəzərindən nifrət-hezz hissənin qarşısı alındığı vaxt insanın içində impulsiv güclərin bir-birilə mübarizəsi baş verir. Psixoloqlar nifrət hissənin ölüm hissi ilə bağlı olduğunu bildirirlər. Çünki daxilində nifrət hissi qaynayan insan digər tərəfin yox olmasını istəyir. Körpə süd əmirdikdə anaya sevgi hissi bəsləyir. Lakin süd kəsilmə kimi anaya acıqğı tutur, ona nifrət etməyə başlayır.

XVII əsrdə yaşamış filosof Spinoza Benedikt "Etika" əsərində yazırdı ki, sevnələr arasında nifrət qarşılıqlı olduqda o gündən-günə artıb çoxalmağa doğru meyl edir. Bu zaman müxtəlif bəhanələrlə ziddiyyətlər, mübahisələr və münaqişələr daha da gərginləşir. Ancaq həqiqi sevginin od-alovu qarşısında nifrət hissi tamam ərilyib yox ola bilər.

Gəlin, nifrətə "yox" deyək. Dünyamızı yalnız sevgi, gözəl ünsiyyət bir-birini başa düşmək, anlamaq, hörmət etmək, ümumi mübarizə üçün birləşmək, bir-birinə güzəştə getmək, yardım etmək və s. xilas edəcəkdir.

**Əli Bəbiroğlu,
şair müsabiqəsinin
birincisi**

**Əsrin poeziyası,
yaxud həyatın
poetik fəlsəfəsi**

V "Məmməd Araz Poeziyası günü" çərçivəsində şairin 90 illiyi münasibətilə keçirilən respublika üzrə şair müsabiqəsinin təqdimat mərasimində etmədiyim çıxış

Bir əsr bütövlükdə bir ömrü əhatə edir. Əsrin hər kəsə görə dəyişən nisbətliyi vardır. Kiminin ömrü - tale əsri bir il, kiminin tale - yaradıcılıq əsri min illərə gedib çıxır. Dünyanın bir çox eraları vardır; Kitab erası, döyüş erası, qədim dövrlər erası, ən yeni tarix erası, Müstəqil Azərbaycan dövrü erası, Məmməd Araz erası və bir də var, Hamlet İsxanlı erası. Şair - tərçüməçi, jurnalist - redaktor, müəllim - alim Qardaşın demişək: "Başlandı bizim era".

Xəzər Universitetinin yaradılması hörmətli prof. Hamlet İsxanlının iradəsinin ortalığa qoyduğu ən görkəmli ideyalarından biridir. Bu münasibət yazısında "ən", "daha", "lap" adatlarından istifadə etmək istəməzdim, çünki Hamlet müəllimin həyat və yaradıcılığında bu "ən"lərin, "daha"ların sayı - hesabı onlarla, yüzlərdədir. Belə deyirlər ki, hər bir yaradıcı nistədən özünü yazır, özünü yenidən yaradır. Hamlet müəllimin özünə oxşayan, özü kimi səmimi olan Xəzər Universitetinin müəllim və tələbə kontingenti bu fikri çox gözəl təsdiqlədi.

Əslində həyatın poeziyası həmişə öndədi, lakin olur ki, insan onu fəlsəfəyə dəyişir. İnsanlar bu ilahi qanunu - ömrün poeziyasını - bilərəkdən ya bilməyərəkdən həyatda qarşılaşdığı həyatın çılpaq, aksiom həqiqətlərinə dəyişməli olurlar, dahi Füzuli demiş: "Feldir əsl - rizayi həq, nə kim əslü nə səb, Xaki - fərmanbər bəşər, asi mələk şeytan olur". Deməli, həyatda Allahın iradəsinin də öz həqiqətləri vardır. Cəhənnəmdən keçməyən cənnət əhli olmadığı kimi, poeziyadan da keçməyən dünya adamı yoxdur.

İstisnasız olaraq bütün insanlar poeziyadan keçirlər, sonradan həkim, mühəndis, sürücü olurlar. Ömrü boyu poeziyada qalanların qismətinə şər özü qaydır. Poeziya nifrətdən daha əvvəl sevgi, istəklə və məhəbbətdir, ona aşiq olub vuruluruq və bu adla ədəbiyyata gəlirik, amma illər keçdikcə daha çox onun poetik fəlsəfəsini sevməyə başlayırıq.

Şopenhaur yazırdı: "Nədən desən yazmaq olar, təkiri iradə göstərib ortalığa ideya qoya biləsən". Azərbaycan şairinin Şopenhaueri Məmməd Arazın poeziya günü çərçivəsində keçirilən respublika üzrə şair müsabiqəsi bu layihənin rəhbəri Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyat departamentinin müəllimi, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, şair Qardaşın Əzizxanlının və sözsüz ki, Xəzər Universiteti kollektivinin iradəsi kimi ortalığa qoyulub. Keçirilən müsabiqə ilə bağlı əməyi və əməli keçən hamıya təçəkkür edirəm, xüsusilə, Dillər və ədəbiyyat departamentinin müdürü dosent Dilbər Zeynalova və Dillər və ədəbiyyat departamentinin dosenti tənqidçi - esseist Ülvü Babasoy başda olmaqla hər kəsə. Əməyi ona görə ki. Bu təşəbbüs və iradəyaların zəhməti və başqaları üzərində onların qoyduqları haqqdır, onun qiyməti ən azı münəddarlıqdır, əməli ona görə ki, bu həm də maddiyatdır.

Vətəndaşlar öz avtomobilləri ilə Laçına gedə biləcəklər

Vətəndaşlar öz avtomobilləri ilə Laçın şəhərinə səfər edə biləcəklər. Adalat.az xəbər verir ki, bu barədə Rəqəmsal İnkişaf və Neqliyyat Nazirliyi və Dövlət Turizm Agentliyi birgə məlumatında bildirilir.

Məlumatda deyilir ki, "Böyük Qayıdış" proqramının tərkib hissəsi olaraq Azərbaycan vətəndaşlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərə səfərlərinin istiqamətləri genişləndirilir. 27 aprel 2024-cü il tarixindən etibarən vətəndaşlar fərdi minik avtomobilləri ilə Şuşa şəhərinə və Suqovuşan qəsəbəsinə səfərlə bərabər, artıq Laçın şəhərinə də səfər edə biləcəklər. Vətəndaşlar səfər üçün icazəni 26 aprel tarixindən başlayaraq "Yolumuz Qarabağa" portalı (www.yolumuzqarabağa.az) üzərindən əldə edə bilərlər. Rəsmiləşdirilən icazələrin etibarlılıq müddəti 2 gün nəzərdə tutulub. Laçın şəhərinə səfər Füzuli rayonunun Alxanlı keçid məntəqəsindən daxil olmaqla "Zəfər Yolu" və Horadiz qəsəbəsindən keçməklə Cəbrayıl - Zəngilan - Qubadlı - Laçın marşrutu ilə mümkün olacaqdır.

Fərdi minik avtomobillərində səfər üçün 1 sürücü olmaqla maksimum 9 nəfərə icazə alınır. Fərdi minik avtomobilləri dedikdə, Azərbaycan Respublikası avtomobil dövlət qeydiyyat nişanına malik, B kateqoriyasına uyğun neqliyyat vasitələri nəzərdə tutulur. Fərdi minik avtomobillərini idarə edən şəxslər "Yolumuz Qarabağa" portalı üzərindən səfərlə bağlı qaydalar, mina təhlükəsizliyi barədə məlumatları tanış olmalı, həmçinin bu barədə səfər üçün şəxsləri məlumatlandırılmalı, mina təhlükəsizliyinə əməl etmək üçün işğaldan azad edilmiş ərazilərə daxil olduqdan və müvafiq yoxlanışdan keçdikdən sonra marşrutdan kənara çıxmamalı, yolaçılarındakı diqqətli olmalı və səfər marşrutu boyunca qaydaları əməl etməlidirlər. Vətəndaşlar səfərdən əvvəl portaldakı yerləşdirilmiş məlumatları və digər yerləşmə məntəqələri ilə əlaqə saxlayıb otaq sifarişlərini həyata keçirə bilərlər.

Heç olmasa, Musa Yaqubun xətrinə...

Dünyanın çox gözəl yerləri var. Və o gözəl məkənlərdən biri də İsmayılın Buynuz kəndidir. Daha doğrusu, xalq şairi Musa Yaqubun kəndi! Bir Cənnətə bənzəyir bu yerlər. Gözəl torpağı,

gözəl meşələri və bunlardan da gözəl insanları! Burda hər şey gözəldir, ancaq bir yoldan başqa! Hər il yaz və yay mövsümündə bu kənddəki gözəllikləri görmək üçün çoxlu sayda turistlər gəlir! Onlar təbii ki, bu gözəlliklərdən zövq alırlar. Bu kənddə həm də "Şahdağ" Dövlət Qoruğu fəaliyyət göstərir. Aydınlaşdır ki, turistlər qoruğa da səyahət edirlər. Kəndin yolu isə bu qoruğa qədər uzanır. Təəssüf ki, yol çox bərbad gündür. El dilində demiş olsaq, heç Buynuz yaraşan yol deyir. Bir avtomobil yoldan keçəndə ya çalaya düşür, ya da ki, toz ətrafı bürüyür! Bax bu yolun yenidən tikilməsinə böyük ehtiyac var!

Bu yolu ölkənin yüksək vəzifəli məmurları da görməmiş deyil. Ən azından Buynuz xalq şairi Musa Yaqubun vətəni olduğuna görə bu yolu əsaslı surətdə yenidən inşa etmək olar! Onda Musa Yaqubun ruhu da sevinər, kənd camaatı da, ora istirahətə gələn insanlar da!

EMİL FAİQOĞLU

Tarixdə ilk:

Təhlükəli xəstəliyin müalicəsi tapıldı

Bexterev xəstəliyinin müalicəsi üçün nəzərdə tutulan ilk dərman preparatı Rusiyada sınaqdan keçirilib.

Bu barədə Rusiya Səhiyyə Nazirliyinin Mətbuat Xidməti məlumat yayıb.

Klinik sınaqların nəticələrinə görə, preparat yüksək effektivlik və təhlükəsizlik profilini göstərib.

Qeyd edək ki, Bexterev xəstəliyi fəqərəarası oynaqların xroniki iltihabi xəstəliyidir. Nəticədə onurğada ağrı və sərtlik meydana gəlir ki, bu da hərəkətiliyin məhdudlaşdırılmasına səbəb ola bilər. Xəstəlik omba kimi digər oynaqalarda özünü göstərir, xəstəlik ən çox 40 yaşdan aşağı yaşlı insanlarda özünü göstərir.

Xəstəlik rus psixiatr, nevroloq və fizioloq Vladimir Bexterevin adını daşıyır.

Milli poetik düşüncədə Qulu Ağsəs paradigması

Aprelin iyirmisi əziz dostumuz Qulu Ağsəsin əlli beş yaş tamam olur. Qulu Ağsəs, şübhəsiz, müasir Azərbaycan poeziyasında, hətta mübaliğəyə yol vermədən deyə bilərik ki, müasir türk poeziyasında sinxron baxımdan kifayət qədər "geniş mənəvi və mədəni ərazini işğal etmiş", diaxron baxımdan isə, bu "işğalçılıq"ı uzun zaman kəsimində qoruyub saxlayacağını təsdiq etmiş şairlərimizdir.

Poetik düşüncəmizin Səməd Vurğundan sonra Rəsul Rzada, daha sonra Əli Kərimdə müşahidə olunan modern tendensiyası Ramiz Rövşəndə, Vaqif Səmədoğluda, Vaqif Bayatlı Odərdə yeni keyfiyyət halına keçdikdən sonra öz növbəti orijinallıq tələblərindən birini məhz Qulu Ağsəsin poeziyası təmsilində yaşayır. Əlbəttə, bu mərhələdə Qulu Ağsəs tək deyil. Amma bizcə, Qulu Ağsəs "dilin dilini bilməsi" baxımından minillik türkdilli poeziyamıza öz müasirlərindən daha çox mənəvi varislik edir. Bu şeirlər ideya-fəlsəfi cazibədarlığı ilə yanaşı, türk dilinin ifadə potensialının heyretətamiz məzə dərinliyini nümayiş etdirmək baxımından təkərsizdir. Qulu Ağsəsin Ramiz Rövşən haqqında dediyi "türk dilinin dili həm də Ramiz Rövşənə görə uzundur" fikrini tam mənası ilə onun özünə daha çox aid etmək mümkündür.

Yəqin ki, Qulu Ağsəsin ad günü mənə olduğu kimi, şairin əksər dostlarının da yaddaşında, ilk növbədə, dillər əzbərinə çevrilmiş "Mən doğulan gün" şeirini assosiasiya edir:

**Anama: "Sevin dedilər,
"Bu oğlun, evin" dedilər,
Mən doğulan gün dedilər,
Aprelin 20-nə.**

Qulu Ağsəs poeziyasının istər linqvopoetik, istərsə də, ideya-fəlsəfi özünəməxsusluğunu şərtləndirən, onu müasir ədəbi düşüncəmizin nüfuzlu avtoritetlərindən birinə çevirən, ilk baxışdan qətiyyətin mövcudluğu sezilməyən, lakin əslində bu poeziyanın görünməz ideya-fəlsəfi platformasını təşkil edən poesemantik leymotiv elə bu sətirlərdə aydın bəyan edilir. Xüsusən, şeirin sonrakı misralarında:

**İstədim ölüm, qoymadı,
Lap nahaq yerə qoymadı,
Tanrım bir daşı qıymadı,
Aprelin 20-nə.**

Bizcə, bu poesemantik leymotiv insan-varlıq qarşılıqlı əlaqəsində varlığa ekzistensial yanaşmadır ki, ötən əsrin ortalarından Azərbaycanın bir sıra yeni poetik tendensiyaları təmsil edən ədiblərinin yaradıcılığının, o cümlədən, Qulu Ağsəsin poeziyasının semantik sisteminin əsaslarından birini təşkil edir. Belə bir məşhur deyim var: "Varlıq nədirsə, odur, insan isə nədirsə, o deyil". Ona görə də onlar arasında əbədi bir ziddiyyət vardır. Ekzistensializm məşhur "atılmışlar" konsepsiyasına görə, insan dünyaya öz iradəsi xaricində, zaman və məkən seçimi olmadan gəldiyi üçün onun şüuruna atılmışlıq və tənhəlik psixologiyası hakim olur. Onların baxışına görə, insanla varlıq arasında ziddiyyət paradigmasının ana istiqaməti ni məhz bu baxış təşkil edir.

Qulu Ağsəsin poeziyasının ideya əsasında linqvopoetik baxımdan olduqca mükəmməl bədii texnologiyalarla reallaşan, elə bu bədii texnologiya mükəmməliyi arxasında da gizlənilmiş görünməz olan sistemli poetik-fəlsəfi konsepsiya dayanır. Burada onu da nəzərə almaq lazımdır ki, klassik fəlsəfədən fərqli olaraq son yüz ilin fəlsəfi fikri yalnız quru akademik modellərdən ibarət deyil. Artıq ötən əsrin ortalarından belə hesab edilir ki, fəlsəfi dünyagörüş şairinə olduğu qədər həqiqidir. Kantın məşhur "hər hansı bir səhəde riy-

yaziyyat nə qədərdirsə, elm də o qədərdir" aprioru müasir fəlsəfədə belə səslənir: hər hansı bir fəlsəfədə poeziya nə qədərdirsə, həqiqətlik o qədərdir. Amma məhz poeziya... Kamünün məşhur "filosof olmaq istəyirsənsə, roman yaz" fikri də bu yanaşmaya əsaslanır. Bu mənada biz, "Qulu Ağsəs poeziyasında fundamental insan-varlıq münasibətlərinin ifadəsi aparıcıdır" - deyərək, qətiyyətin iddia etmirik ki, burada fəlsəfi konsepsiya ideoloji baza statusundadır. Sadəcə olaraq, Qulu Ağsəs insan-varlıq ziddiyyətinin ağırlarını öz dərisində hiss edir, öz bətnində yaşayır. O, mövcudluğun təbiətini bilmir, onun müəmması qarşısında daim düşüncür, onu özü üçün əbədi sual hesab edir:

**Bu gələcək yaşlı kimdir
Sual
Başı qapazlı kimdir
Sual
Nədi, niyəsi yoxdu
Sual
Dərddi-yiyəsi yoxdu
Sual.**

Müşahidələrimizə görə, Qulu Ağsəs poeziyasında insan-varlıq qarşılıqlı əlaqəsinin bir neçə paradigması vardır. İnsan-Allah, insan-sosial gerçəklik, insan-ölüm, insan-insan, insan-zaman və s. bu qarşılıqlı əlaqələrin əsas paradigmalarıdır.

Qulu Ağsəs poeziyasında insan-Allah münasibətləri üzərində xüsusilə dayanmaq lazımdır. Qulu Ağsəs yalnız Allaha münasibətdə varlığın fəvqəlbəiliyinə, ilahi harmoniyasına inanır, onu bu aspektdən də mənalandırır:

**Mərhəmətin, neynəsəm də,
Günahımı aşmada,
Çoxdandır ki, içimdə bir yalvarış
dolaşmada: -
Gedib tövbə eləməyə
mənə yer ver, ilahi!
Elə yer ki, baxıb görüb sənə
hər yer, ilahi!
Günahımı nəylə desən, razıyam,
yuyum orda,
Əgər gücün çatsa mənə
Özündən döyür orda.**

Təbii ki, burada təsəvvüfi semantik kod, irfani ənənə iştirak edir. Məşhur "hər şey Allahdır, Allah hər şeydir" tezi buradan aydın sezilir. Qulu Ağsəs "böyük ənənənin içində olduğu üçün" bu poetik yaşantını həmin ənənəni qorumaqla, həm də orijinal poetik bir dildə ifadə etməyi bacarmışdır. Lakin Qulu burada yalnız ənənədən gəlir. O həm də öz fəlsəfəsindən, öz yaşantılarından gəlir. Bunu sübut edən odur ki, burada Qulu ilahi sevgisini son dərəcə orijinal bir bədii üsulda etiraf etmiş olur. Məhz bu ilahi sevginin nəticəsidir ki, şairin Allahla münasibətlərindəki aşağıdakı səpkidə erköyünlüyü, şıltaqlığı, ərkyanalığı da qətiyyətin asilik təsiri bağışlamır:

**Mən şeytan balanam, Tanrım,
Ölü ver, diri qaytarım.
Sən ordan bir boş şey göndər,
Doldurum, geri qaytarım.
Eyni ruhda başqa bir nümunə:
Eşit, yoldadır artıq,
çapır cin atım Sənə,
Söz atıb tutanmadım...
İndi can atım Sənə...**

Qulu Ağsəs poeziyasının mövzu və poetik-fəlsəfi problematikasını sistem olaraq müəyyənləşdirmək çətinidir. Burada poetik avtonomiyanı belli mövzular məcmusu və ya sosial problematika müəyyənləşdirir (baxmayaraq ki, bu da aparıcıdır). Bu poeziyada poetik avtonomiyanı poetik tefəkkürün gerçəkliyi poetik olaraq dərk standartları, həmin standartların gerçəkliyi poetik baxım-

dan yenidən yaratması şərtləndirir. Gerçəkliyin mütləq pozitiv təsdiqi pafosu da, ona radikal oppozisiya intonasiyası da Qulu Ağsəs poeziyasına yadındır. Qulu Ağsəs poeziyasının əsas pafosunu və intonasiyasını əslində kifayət qədər ciddi oppozisiyada olduğu gerçəkliyə ironiya təşkil edir. Həm də bu ironiya ənənədə olduğundan fərqli olaraq "pıçıltı mədəniyyəti" ilə təqdim edilir. Və belə ironik pıçıltı Qulu Ağsəs müdrikliyinin əsasında dayanır. Günümüzdün orijinal elmi-filoloji tefəkkür sahiblərindən olan Rüstəm Kamal haqlı olaraq qeyd edir ki, Qulun müdrikliyi şair pozası deyil, təcrübənin paylaşılmasıdır. Biz hesab edirik ki, bu paylaşmaq ehtiyacı ilə yanaşı, həm də həsrətin ovudulmasıdır. Haydeqqer yazırdı ki, həsrət fəlsəfinin fundamental əhvalruhiyyəsidir. İnsanın təbiəti belədir ki, o

aktual varlığı ilə kifayətlənməyib daim olmayana can atır. Bu da onun potensial varlığının reallaşması üçün ən böyük stimuldur. Qulu Ağsəsin poeziyasında belə bir həsrət və canatma olduqca qabarıqdır:

**Hardasa, çölün düzündə
Sü köşkü olmalıydı,
Ürəyimin alt gözündə
Sən eşqim olmalıydı.**

Qulu Ağsəsin poeziyasında, universal-antropoloji mənada diqqəti xüsusi olaraq cəlb edən cəhətlərdən biri bütün dünya poeziyasının, o cümlədən, Azərbaycan şeirinin əsas ideya istiqamətlərindən olan varlığın harmoniyasına çağırış, disharmoniyaya isə etirazdır. Maraqlısı odur ki, Qulu Ağsəsə disharmoniyaya etiraz da onun poeziyası üçün xarakterik olan ironiya intonasiyasına tabedir:

**Hamı aldadır özünü,
Aldada-aldada sevir.
Hər bir küncə çəkilib,
Hər bir daldada sevir.**

**Yatıb yerin-göyün şahı,
Bəndə yüz oyun çıxarır.
Hər öz günün doğurur,
Hər öz ayın çıxarır.**

Burada şeirin yaranmasına səbəb, energetik əsas xüsusi bir fəhmlə hiss edilən gerçəkliyin disharmoniyasıdır. Sosial mühit xaozuktur. Bu xaosun əsasında fərdlərin ümumi harmonik prinsiplərdən, kosmik harmoniyadan uzaqlaşması dayanır. Fərdlərin ümumi harmonik sistemin tərkib hissəsi kimi mənəvi funksionallığı ilə onların fərd olaraq mənəvi funksionallığı arasında ziddiyyət yaranmışdır. Haydeqqer yazırdı ki, insan həmişə nə isə bütövlük axtarır.

Bu mənada, mistik təlimlərindəki "varlığın mənəvi vəhdəti" ideyası da, dahi rus mütəfəkkiri Verdnadskinin sırf rəsonal prinsiplərlə modeləşdirdiyi "biosferin ümumiliyi" anlayışı da insanın bütövlük axtarışlarının təzahürüdür. Əslində gerçəkliyin disharmoniyasını təsvir edən Qulu Ağsəs də bütövlük və harmoniya axtarır. Bu axtarış Qulu Ağsəsi məsələnin təsəvvüfi həll variantına gətirib çıxarır:

**Biz yemik, onsuz da, nədi
Xeyri özünü yormağın?!
...Əcəl bir ucdan varriyir,
Atr ağzına torpağın...**

Deməli, ölüm mütləq həldir. Ümumiyyətlə, Qulu Ağsəs şeirlərinin əsas paradigmalarından biri ölümdür. Qulu Ağsəs Platonun məşhur "Hər bir yarıdıcılıq öz gücünü ölümdən alır" fikrinin daha çox şairlərə aid olduğunu yarıdıcılıq ilə bir daha təsdiqləmiş olur:

**Sağ-salamat olsaydım -
Üst-başını
Cığır basmış yol kimi...
Qəfil bir söz eşitsəydim -
Dil açan lalın ilk dəfə
Dedi ki "sakit ol" kimi,
Keyfim ala buludda
kövrəlsəydim,
Şimşək qurutsaydı
gözüm suyunu...
Atamdan xeyir-dua almaq üçün
Qiyamət gününə salsaydım
toyumu...**

Burada ölüm ekzistensial-fəlsəfi yanaşma ilə fərdi fəci tale olduqca poetik bir ustalıqla birləşdirilmişdir. Burada metaforaların miqyası Füzuliyənədir. Lakin göylərə baş vuran bu metaforalar real insani emosiyaya dayanır: "atamdan xeyir-dua almaq üçün qiyamət gününə salsaydım toyumu". Fərdi bioqrafiyanın fəci bir detalların - doğulduğu gündən özüünü görmədiyi ata həsrətinin bundan daha poetik ifadəsi olduqca orijinaldır. Qulu bu poetik möcüzəni ona görə yarada bilir ki, onun gerçəkliyi dərk standartları məhz poetik prinsiplərə əsaslanır. Söz Qulu Ağsəsə ona görə bu qədər mütləklə tabe olur ki, o, özü də məhz poetik sözün Quludur. Yəni ekzistensializmə görə, həyat-ölüm dilemmasının tərəfləri bir-birini şərtləndirir, biri digərinin mənalanmasının şərti kimi çıxış edir. Haydeqqer həyatı "ölüm üçün varlıq" kimi mənalandırırdı. O yazırdı ki, ölüm haqqında bildiyimiz yeganə şey odur ki, o, həyat deyil.

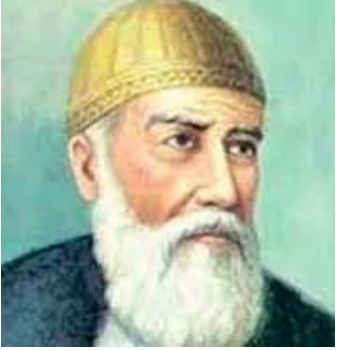
Qulu Ağsəsin şeirlərində ölümlə həll edilən sosial disharmoniyaya ilə yanaşı, harmoniyaya heyret də böyük ustalıqla əks olunmuşdur:

**Bura bir dağ döşüdü...
hər tərəf duman, çiskin...
Mən bu yolunu azmış... baxtdan,
havadan küskün.
Yallar yaşılbaş sona,
dərələr gölmüş kimi,
Quşlar pəsdən oxuyur
boğazı gəlmiş kimi.
Dumanı şumlamağa
bir xırman vəli ola,
Holavar çağırasan,
yamaclar dəli ola.**

Bu, ənənəvi olaraq verdiş etdiyimiz təbiətin gözəlliyinin tərənnümü deyil. Bu, təbiətin də gözəlliyinin əsasında dayanan varlığın harmoniyası qarşısında poetik heyretidir.

Sonda mən Qulu Ağsəsin şəxsiyyəti haqqında da bir neçə kəlmə demək istəyirəm. Qulu Ağsəs gözəl şair olmaqla yanaşı, milli-ədəbi elitamızı çox ləyaqətlə təmsil edən ziyalımızdır. O, dərin sənət biliyinə malikdir. Qulu həm də yaxşı dostdur, gözəl ailə başçısıdır. Rəhmətlik Mehdi Bəyazid deyirdi ki, həm normal adam, həm də yaxşı şair olan adam tanımırıam. Mehdi Bəyazidin müəyyənləşdirdiyi bu prinsip Qulu Ağsəsə münasibətdə pozulub. O, yaxşı şair olmaqla yanaşı, həm də gözəl insandır. Quluya mülhəkə cansağlığı, yarıdıcılıq uğurları arzulayıraq.

"Ədəbiyyat" qəzeti
15.04.2024

BAYAT

№ 6 (866)

Ayaz Arabacı

Yoxundan nə qədər yıxılar adam,
Heçindən nə qədər yıxılar adam.
Ayağı dolaşib qanadlarına,
İçindən nə qədər yıxılar adam..

Nə qədər oturub siqar piləyər,
Nə qədər Allahdan kömək diləyər,
Nə qədər özünü boyayar qana,
Nə qədər gözündən yağış çiləyər..

İlahi sən özün keç günahımdan,
Yollar ayağımı şişə taxırlar.
Adamlar kef çəkib mənim ahımdan,
Heç nə eşitmirmiş kimi baxırlar.

Beşcə barmağı var uzağı vur-tut,
Bir əldən nə qədər çıxılmaq olar..
Bu ömür ipindən aç burax məni,
Bu ipdə nə qədər sıxılmaq olar.

Birtəhər dözdürdüm dilini tapıb,
Bu köhnə dərdlərin kamanı deyil.
Özünü quş kimi divara çırpıb,
Höknürüb ağlamaq zamanı deyil..

Gözəldi bu ağac,bu ip,bu kətıl..
Bu ömrün üstündə əl işim olsun.
Elə doymuşam ki,bir dəfəsindən,
Bu mənim sonuncu gəlişim olsun.

Dolub belimdəki günah zənbilim,
Yığıb ətəyini gedək deyirsən.
Açma qollarını taybatay mənə,
Sən daha döydüyüm qarı deyilsən.

Yoxundan nə qədər yıxılar adam,
Heçindən nə qədər yıxılar adam..
Ayağı dolaşib qanadlarına,
İçindən nə qədər yıxılar adam?...

Sevgi olmayanda heç nəyin olmur,
Yeni ki,bir yaran-göynəyin olmur.
Sətəlcəm olursan,allah deyəndə,
Alovdan-atəşdən köynəyin olmur.
Sevgi olmayanda heç nəyin olmur,
Ürəyin isinmir dosta-sirdaşa.
İçində bir misra şeir doğulmur,
Adca daş kimi baxırsan daşa.

Daş lələ çevrilmir,almaz dönmür,
Gül-gülə bənzəmir,yaz-yaza dönmür,
Gəlintək bəzənib qarşına çıxan,
Yasəmən gözündə kol kimi qalır.
Alıb qanadına aparmır səni,
Yol da cansıxıcı yol kimi qalır.
Sevgi olmayanda heç nəyin olmur,

Məna kəsb eləmir tapdığın bir iz..
Sevgi olmayanda nədi ki,dəniz..
Bir mazut qoxulu su yığınıdı.
Bir qucaq qorxulu su yığınıdı.
Sevgi olmayanda ürək nədi ki..
Sümkükdən düzəlmiş bağa qınıdı..
Sevgin olmayanda heç nəyin olmur..

Çıxır adamlıqdan sirin-sifətin,
Eləcə bir yığın ətə dönürsən.
İtir nəğmələnmək qabiliyyətin,
Sevgi olmayanda itə dönürsən.

Cibimin alnına pul yazılmayıb

Qaralır ciyərin sobadan bəter,
Ütölmüş bıgından his iyi gəlir.
Sevgi olmayanda firuzədən tər,
Qızıldan göyərmiş mis iyi gəlir..

Sevgiyə can atır həyatda hər kəs,
Hər ucuz fikirdə azmağa dəyməz.
Sevgini heç bir şey əvəz eləmir,
Sevgi olmayanda yazmağa dəyməz.

Hərdən əsəblərim yerində olmur,
Heç nədən qan töküb,qada salıram.
Qoyub qabağıma yaralarımı,
Üstünə duz səpib dada salıram..

Sağ deyil könlümün bir qarışı da..
Almıram vecimə qarı-qışı da,
Xətrimi istəyən dost-tanışı da,
Özümən bərabər oda salıram.

Ötüb ayrılığın ilinnən,ötüb,
Bəminnən uzaşib,zilinnən ötüb,
Qərib durnaların dilinnən ötüb,
Dağlara-daşlara səda salıram.

Bəxt məndən həmişə aralı keçib,
İçimdən o qədər yaralı keçib,
Göz yaşım Xəzəri,Aralı keçib,
İçində adına ada salıram.

Axşamda-səhərdə tək deyiləm ki,
Ağuda-zəhərdə tək deyiləm ki,
Bu dönük şəhərdə tək deyiləm ki,
Səni bütün günü yada salıram..

Saxlar ürəyinin qızıl yerində,
Doyanda "mis"ləməz adam adamı.
Aparıb azdırmaz dumanda-çəndə,
Aldadıb sisləməz adam adamı.

Bu sevdə ayrılıq donuna çıxar,
Bəxti də minindən onuna çıxar,
Sevəndə biryolluq sonuna çıxar,
Yandırdıb hisləməz adam adamı.

Görüşə dağları yanıyan çəkər,
Hər yükü ruhuynan,canıyan çəkər,
Şəklini qəlbini qanıyan çəkər,
Yalandan süsləməz adam adamı.

Barmaqlar bir həzin ney üstə küsər,
Dodaqlar küsəndə mey üstə küsər,
Bir dəfə bir ciddi şey üstə küsər,
Boş yerə "küs"ləməz adam adamı.

Sən mənə hər zaman gərəksən deyər,
Sevdiyim bu səssən, bu rəngsən deyər,
Öpüb aradabir ürəksən deyər,
Həmişə pisləməz adam adamı.

Biz ən "qıl körpü"nün üstəyik,lap ən,
Bir ucunda mənəm,bir ucunda sən,
Mən öl bilərəm sevindiyimdən,
Belə çox istəməz adam adamı.

Qırov tutub saqqalımı-saçımı,
Üşüyürəm apar məni oda sal.
Bilirsən ki,iyrənirəm çiy ətdən,
Ürəyimi kabab elə,dada sal.

Məndən küsən gözün qaşın sağ olsun,
Bağın-bağcan,dağın-daşın sağ olsun,
Gələmmirsən canın-başın sağ olsun,
Bir məktub yaz,unutduğun ada, sal.

Qəfil dönüb göydə uçan quşa,gəl,
Payız könlüm iştah açıb turşa,gəl,
Eybi yoxdu qılınc-qalxan qurşa gəl,
Mənə bir də bəla gətir, qada sal.

Papirosun saçın kimi qoxuyur,
Dərd içimi ilmə-ilmə toxuyur,
Kimə necə sərf eləyir oxuyur,
Bu nəğməni bəyəndiyin "lad"a sal..

Vardan yoxa,yoxdan vara getmişəm,
Sınıq-sınıq,para-para getmişəm,
Bir də gördün "oppa"lara getmişəm,
Heç olmasa bircə dəfə yada sal..

Qalib arzu kimi gül olmaq arzun,
Könül qanatmaqda xara çəkmisən.
Dağımın üstündən dağ dikəltmisən,
Yaramın üstündən yara çəkmisən.

İçinə gizlənilib, bu nə şəhərdi,
Havası quşsədi, suyu qəhərdi,
Özün çox gözəlsən dilin zəhərdi,
Qaçıb tez-tələsik mara çəkmisən.

Çoxları aparmır həsəd yaxşı ki,
Şikayət eləmir cəsəd yaxşı ki,
Düzəlib bu sərhəd,bu sədd yaxşı ki,
Yaxşı ki,ortadan ara çəkmisən.

Dayazdı,dərindi özün qazıbsan...
Məndən ayrılıda gedib azıbsan,
Dedilər adıma quma yazıbsan,
Dedilər şəklimi qara çəkmisən.

Qaldı o istəklər arxa planda,
İtdin and içilib, əl basılında,
Sən də ordaymışsan bəxt yazılında,
Götürüb üstümdən qara çəkmisən.

Boş ver əhdə dedin-ilqara dedin,
Get qurşan şəraba,siqara dedin,
Mən elə ağ dedim,sən qara dedin,
Tərslikdə bilmədim hara çəkmisən.

Çöldə min il yağsa nədi,kəssə nə,
Öz dolusu,öz yağışı könlümün...
Ən günəşli bahar gələ çəkilməz,
Bundan belə qarı-qışı könlümün.

Göz yaşından torpaq dəmdə,səma dəm,
Mən bir eşqin şərabından dəm,Adəm..
Həsretindən nalə çəkib dəmadəm,
Gecə-gündüz yanar başı könlümün.

Ha işlənilib təzə qalib ümidi,
İki kəlmə sözə qalib ümidi,
Bir bükümlük bezə qalib ümidi,
Nə zəri var,nə qumaşı könlümün.

Mənim bəxtim başı üstə durubdu,
Haçan baxdım,hardan baxdım qürubdu.
Bir dilbilməz həsrət üstə qırıbdı,
Simlərini neçə naşı könlümün.

Köksüm altda alovlanır,qor-ahlar,
Biçər məni göyərdikcə oraqlar,
Uçub getmiş kəkliyini soraqlar,
Yetim qalmış dağı-daşı könlümün...

Demişdin ki, saat 10-dan ordayam,
saat 10-dan 3-ə kimi gözlədim.
Day, gözləmək başqa nə cür olur ki,
bir adamsız küçə kimi gözlədim.

Fikirleşdim işi çıxıb, gecikir,
xeyalları xalı kimi toxudum.
O üzünə-bu üzünə çevirib,
bir qəzeti 50 dəfə oxudum.

Qovrulurdum, götürmüşdü şəhəri,
bu istide qovurduğun ət iyi.
Siqar-siqar güllələdi ömrümü,
əlimdəki alışqanın tətii

Yanğın üçün çağırırdı, haraydı,
bilirsən ki, mənim zəngim zəng deyil.
Zəng elədim götürmədin beş dəfə,
dedim, yəqin adamdı də, tək deyil

Çox pis oldum,
sənə olan hisslərin,
gördüm daha kamançası çalınmır.
Heç olmasa iki kəlmə yazdın,
heç olmasa bilərdim ki, alınmır

Gəlib-gedən, gedib-gələn baxırdı,
piltə-piltə sönüb gedən bu şama
Ayrı vaxtı heç bu qədər dost-tanış,
qohum-qardaş rast gəlmirlər adama

Çətin olur güc toplamaq sonralar,
adam gərək ilk görüşdən solmasın.
3-dən sonra səbrim tamam daraldı,
dedim gəlmir, gələn günü olmasın

Könlümü göynədən xatirələrdən,
Gözümü kiminlə açım, hardasan?
Nə qədər höknürüm şeir diliylə,
Nə qədər səninçün acım, hardasan?

Dilim heca-heca adında çasır,
Məni sinəmdəki bu dağdan aşır,
Göz yaşım gözümdə Kür kimi daşır,
Baş alıb hayana qaçım, hardasan?..

Bu sevdə tək əlnən çağlaya bilməz,
Qələm bu məktubu bağlaya bilməz,
Məni sən kimi ağlaya bilməz,
Bəlkə də heç anam,bacım, hardasan?.

Günşəli-buludlu bir xəyal qurum,
Canımda nəfəsim, gözümdə nurum,
Gəlim, hansı söznən səcdəyə durum,
Sultanım, kralım, racım, hardasan?.

Könül dəftərində bir əyri xəttəm,
Bir yığın sümüyəm, bir ovuc ətəm,
Dağılıb - talanmış bir məmləkəttəm,
Taxtım hayandasən,tacım, hardasan?.

Özüm, öz oduma bürünüm mənim,
Yetermi can versəm, bir ünüm mənim,
Hardasan şirindən-şirinim mənim,
Hardasan, acımdan-acım, hardasan?

Bir zamanlar ürəyimin içində,
İsitdiyim bir gözəl ad vardı.
İkimiz də bir yuvanın quşuyduq,
Onda hikkə,məndə inad vardı.

Dağ desəydi külüng alıb çapardım,
Ondan ötrü mərc gəlmişdim,apardım,
Gözlərində nə istəsəm tapardım,
Balığa su,quşa qanad vardı.

Ara-sıra səndən yoxdu deyirdim,
Saçlarını şərf əvəzi geyirdim,
Acı-şirin hər sözünü yeyirdim,
Dilində tam,sözündə dad vardı.

Hər görəndə söz salırdı bibim də,
Arzularım lillənirdi dibimdə,
Bircə dəfə gül istədi cibimdə,
Cəmi-cümü iki manat vardı.

Barışmışdı əvvəliynən-sonuyun,
Uçub getdi kəpənəkli donuyun,
İndi tapıb deyəmmirəm onuyun,
Ayrı ömür,ayrı həyat vardı.

Onnan getdi damağım da,dadım da,
Kəbini yox,uşağı yox adımda,
O sevgidən nə qalib ki, yadımda,
Qabaq yenə yadımda yad vardı.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

№ 14 (2388) 26 aprel 2024-cü il

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkişafı Agentliyi

Bu gün ölkəmizdə çox böyük abadlıq, quruculuq, tikinti işləri görülür. Təkcə işğaldan azad olunmuş rayonlarda deyil, eləcə də əksər yaşayış məntəqələrimizdə, rayonlarımızda, kəndlərimizdə böyük quruculuq işlərinə start verilib. Birmənalı olaraq deyə bilərik ki, dünyanın heç bir yerində Azərbaycanda olduğu kimi quruculuq və abadlıq işləri gerçəkləşdirilməyib. Çünki bunun üçün ilk növbədə güclü iqtisadiyyat və güclü maliyyə mənbələri lazımdır. Heç kimə də sirr deyil ki,

ğal altındakı torpaqlarımızın geri qaytarılması uğrunda demək olar ki, həmin dövrdə başlanğıc götürdü. Və bu məsələlər prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirildi.

Sözümüzün canı ondan ibarətdir ki, çətin siyasi, iqtisadi və hərbi durumda olan Azərbaycan qısa zaman kəsiyində ayağa qalxdı, beynəlxalq təşkilatların, mütəbər qurumların həll edə bilmədiyi məsələləri öz daxili imkanları hesabına həll etməyi bacardı.

Əlbəttə, bütün bunlar onu

Ərəbqubalı kəndinə getmişdik. O kənd bir çox böyük şəxsiyyətlər, ziyalılar və alimlər yetişdirib. O cümlədən akademik, ictimai-siyasi xadim Rafael Hüseynov da həmin kənddə böyüyüb boya-başa çatıb. Deməli, biz 20 il əvvəl bu kəndə magistral yoldan düşüb başqa maşına minib gedənə qədər olmanın əzab-əziyyətin, çətinliklər çəkdik. Çünki yollar çox bərad, acınacaqlı və çətin vəziyyətdə idi. Çala-çuxurlar sanki bir yarğanı xatırladırdı. Heç də hər avtomobil o yolu gedə bilməzdi. Beş-altı kilo-

BİR-BİRİNDƏN GÖZƏL MƏKANLAR

Azərbaycan son 20 ildə həm iqtisadi, həm hərbi, həm də sosial sahədə çox böyük irəliləyişlərə, inkişafa və tərəqqiyə malik olub. Bu da onun nəticəsidir ki, ölkəmiz düzgün siyasi kurs götürüb və bu sahədə inamla addımlayır. İlk növbədə qeyd edək ki, bütün bu uğurların səbəbkarı və təşkilatçısı prezident İlham Əliyevdir.

Hələ Ulu Öndər Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldiyi dövrdən deyə bilərik ki, Azərbaycanda çox böyük problemlər öz həllini tapdı. Yeni 1 milyondan çox məcburi köçkün və qaçqın ölkəmizin müxtəlif regionlarında məskunlaşdı. Və eyni zamanda onların yaşaması, işləməsi, normal həyat tərzinin təmin edilməsi üçün çox böyük işlər görüldü. Bununla yanaşı ən ağır problemimiz olan iş-

göstərir ki, ölkəmiz günbəgün siyasi, iqtisadi, hərbi cəhətdən yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Bununla paralel olaraq məmləkətimizdə abadlıq, quruculuq, tikinti işlərinin diqqət mərkəzində saxlanması və böyük layihələrin həyata keçirilməsi elə də asan məsələ deyildir. Amma bu çətin problemlərin hamısı zaman-zaman öz həllini tapmağa başladı.

Azərbaycanın böyük quruculuq işləri görülən rayonlardan biri də Kürdəmirdir. O Kürdəmir ki bir vaxtlar orda bir o qədər də diqqəti cəlb edən infrastruktur, sosial obyektlər, parklar, xiyabanlar və istirahət mərkəzləri yox idi. Başqa sözlə demiş olsaq, bu rayonun inkişafı son 20 ildə daha yüksək səviyyəyə çatıb. Hardasa biz 20 il bundan qabaq Kürdəmirin

metrlik məsafəni biz maşınla iki saata yaxın qət edə bildik. Qışda palçıqın əlindən, yayda da toz-torpaqdan tərpənmək olmurdu. Hətta mənim yol yoldaşım olan Emin Eminbəyliyə dedim ki, bir də bu kəndə dostumuz rəhmətə gedəndə gələcəm.

Sözümüzün canı ondan ibarətdir ki, həmin bərad yol müəyyən müddətdən sonra əsaslı surətdə yenidən tikildi, asfaltlandı və kənd camaatının istifadəsinə verildi. İndi həmin kənddə böyüyüb boya-başa çatmış Yaqub Adışirindən soruşuram ki, kəndinizin yolu necədir? Deyir ki, sənin 20 il bundan qabaq gördüyün yoldan ta əsərəlamət qalmayıb. Hər şey müasir tələblər üzərində qurulub və kənd camaatı da həmin yolla çox rahat mənzil başına gedib qayıdır. Təbii ki, bunlar hamısı insanların həyat tərzinin yaxşılaşmasına xidmət edir.

Kürdəmir rayonunun mərkəzi isə tamamilə fərqlənir. Yeni burda bir-birindən gözəl parklar, xiyabanlar, yeni tikilmiş tikililər öz orijinallığı və qeyri-adiliyi ilə fərqlənir. Düzdür, Kürdəmir yayda çox isti olan rayondur. Amma buranın camaatı zəhmətkeş, halal yolla çörək qazanan insanlardı.

Təbii ki, həmin insanlar da öz yaşadıkları məkanlarda yeni tikililər görəndə, yeni xiyabanlar görəndə daha da sevinirlər. Və düşünürlər ki, belə yerdə yaşamaq həm də insa-

na bir sevgi, bir fərəh və bir rahatlıq gətirir.

Kürdəmirin iqtisadiyyatının əsası Sovet dönəmində pambıqçılıq olub. Bununla yanaşı, kənd təsərrüfatı, bostançılıq, tərəvəzçilik önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Yeni kənd adamları həyət-bacalarında dolanıyış yolunu əkib-becərməkdə, alın təri tökməkdə hiss ediblər. Kürdəmirin narının, yemişinin, qarpızının özge bir tami, özge bir dadı var. Əlbəttə, zəhmətkeş insanlar həmişə öz əllərinin qabarı ilə yaşayıblar. Və bundan da zövq alıblar, həm özlərini dolandırılıblar, həm də başqalarını.

Aydın ki, bu gün rayonlarımızda çox böyük tikinti işləri görülür.

Bu işlər Kürdəmirdən də yan keçməyib. Heç kimə sirr deyil ki, son vaxtlar rayonda neçə-neçə orta məktəb, uşaq bağçası, xəstəxana və eləcə də digər sosial obyektlər tikilərək insanların istifadəsinə verilib.

Birmənalı olaraq rayon mərkəzi ilə yanaşı kəndlərdə də abadlıq, quruculuq işləri davam etdirilib. Yeni kənd yerlərində yeni məktəb binaları, uşaq bağçaları və istirahət mərkəzləri inşa edilib. Bunlarsa onu göstərir ki, tikinti-quruculuq işləri tək Kürdəmirin mərkəzində deyil, kəndlərə də ayaq açıb. Əlbəttə, bu

gün rayonlarda infrastruktur nə qədər müasir olsa insanlar da bir o qədər həmin yerlərə ürəkdən bağlanar, yaşayar, işləyər və mənalı həyatlarından zövq alarlar.

Kürdəmirde Heydər parkının öz gözəlliyi və öz füsunkarlığı var. Burda olan insanlar çox vaxt həmin məkana üz tuturlar. Yəni havaların isti keçdiyi günlərdə bu yerin, bu məkənin özge bir gözəlliyi var. Biz orda olarkən bir neçə nəfərin parkda əyləşdiyini gördük. Onlara yaxınlaşıb söhbət eləmək istədik. Təbii ki, həmin insanlar da bizə hörmətlə yanaşdı. Nəcəf Məmmədov dedi ki, Heydər Parkı bizim ən sevimli yerimizdir. Hər gün biz bura gəlib istirahət edir, dincəlir, dostlarımızla söhbətlər edir və vaxtımızı mənalı keçiririk. Xüsusən də pensiyaçılar mənim kimi bura daha tez-tez gəlirlər. Ona görə ki, biz burda özümüzü daha rahat və daha normal hiss edirik. Bütün bunları bizə yaratmış Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevə öz təşəkkürümüzü bildiririk. Onun qayğısı və köməyi nəticəsində nəinki Kürdəmir, hətta ucqar kəndlərimiz belə abadlaşır. Biz belə gözəl yerdə yaşamaqdan zövq alırıq.

Faiq QISMƏTOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDIANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

26 aprel 2024-cü il

V "MƏMMƏD ARAZ POEZİYA GÜNÜ"NƏ YEKUN VURULDU

Apriel ayının 22-də V "Məmməd Araz Poeziya günü" çərçivəsində şairin anadan olmasının 90 illiyi münasibətilə ötən il elan olunmuş respublika üzrə şeirmüsabiqəsi qaliblərinin mükafatlandırma mərasimikəçirilib. I Fəxri Xiyabanda şairin məzarı üstündən başlayan və Xəzər Universitetində yekunlaşan V "Məmməd Araz Poeziya günü" respublikanın ədəbiyyat, elm adamları, M.Araz şairinin pərəstişkarları, şairin yaxınları və Xəzər Universitetinin müəllimi - tələbə heyəti qatılıb.

Tədbir unudulmaz sənətkarın öz səsinə "Ana torpaq, hər daşına üz qoyum" şeiri ilə başlayıb. Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri dosent Dilbər Zeynalova, "Məmməd Araz Poeziya günü" layihəsinin rəhbəri Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəllimi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru şair Qardaşxan Əzizxanlı, Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin dosenti tənqidçi-esseist Ülvi Babasoy çıxışlarında şairin yaradıcılığının əsas qayəsini yurdun azadlığı, müstəqilliyi və bölünməzliyi ideyasının, Bütöv Azərbaycan idealının təşkil etdiyini xüsusi vurğulayıblar.

Xəzər Universitetinin tələbələri Vəlixan Vəlixanlı, Əsiyyət Severxanova, Riad Səfərov, Xədicə Hüseynova şairin "Bir ömrün qonaqları" adlı pərdəsiz dram-zarafatını, Nurgül Umarlı "Palıd", Əsiyyət Sever-

va, Aydan Mustafayeva, İlkane Həşimova, Pərvanə Məhərrəmov, Güldənə Əkbərova, Həşimə Əliyeva, Güllər Durmuşzadə, Samirə Xanlarova, Rəsimə Mehtiyeva, Ayla Yusifova, Mərcan Əzizli və Xumar Şir-

Qarayevin sazda ifa etdiyi şairin "Əlvida, dağlar" şeirində sürəkli alqışlarla müşayiət olunub.

Sonra şeir üzrə respublika müsabiqəsinin qaliblərinin adlarını açıqlanıb. Əli Bəbiroğlu (I yer), Sevinc Elsevərə (II yer), Xalid Mahmuda (III yer) qalib diplomları təqdim olunub. Müsabiqədə uğurlu iştirakına görə şairə Mina Rəşid, tələbələrə Zəhraxanım Məmmədova, Rəşid Nəsirzadə, Amin Səfərov diplomlarla təltif edilib.

Azərbaycan Milli Məclisinin deputatı, yazıçı Aqil Abbas Məmməd Araz yaradıcılığının Azərbaycan ədəbiyyatındakı rolundan danışdı, onun həqiqi milli düşüncəyə və yüksək vətəndaşlıq mövqeyinə malik olduğunu dilə gətirib. O bildirib ki, Məmməd Araz hər zaman həqiqət axtarışında olub, haqq işi uğrunda mübarizə aparıb. Böyük sənətkar Azərbaycan poeziyasının ən qüdrətli nümayəndələrindən biri kimi yaddaşlara köçüb. A.Abbas çıxışının sonunda tədbirin təşkilatçısı kimi Xəzər Universitetinin rəhbərliyinə öz minnətdarlığını bildirdi.

Tədbir M.Arazın öz səsinə "Salamət qal" şeiri ilə yekunlaşdı.

xanova "Məndən ötdü, qardaşım deydi", şeir ifası üzrə I və III "Məmməd Araz Poeziya günü"nin qalibi, Məmməd Araz adına "Qartal" mükafatı laureatı Laçın rayonu 33 sayılı orta məktəbin X sinif şagirdi İbrahim Əhmədov "Bu, insan adlanan insan" şeirlərini səsləndiriblər.

Universitetin Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin filologiya ixtisası üzrə II kurs tələbələri Elmira Heydərova, Xoşbəxt Quliyeva, Fidan Bağırzadə, Sevinc Abdullayeva

vanovanın "Hər tələbə bir misrə" layihəsində M.Arazın "Məhəbbət körpümü" şeirini söyləmələri maraqla qarşılanıb.

Xəzər Universiteti Musiqi və incəsənət departamentinin müdiri Zülfiyyə Sadıqovanın pianoda müşayiətilə departamentin müəllimi Məhəmət Cabbarova ("Qızlar bulağı") və Mühəndislik və Təbiət elmləri fakültəsinin tələbəsi Könül İbrahimova ("Bu torpağın, bu diyarın") şairin sözlərinə yazılmış mahnıları ifa ediblər. Departamentin müəllimi Ramin

**Əməkdar artist:
"Din həyata qayıdırdı"**

Əməkdar artist Rafael İsgəndərov açıqlaması ilə diqqət çəkib. Adalet.az bildirir ki, aktyor keçmiş verdişlərindən söz açıb:

"Ümumiyyətlə, dinə bağlı olmaq həyata qayıdırdı. Allaha ibadət etmək mənə bu ömür yolunda azmağa imkan vermir.

Köhnə verdişlərimlə, keçmiş qaydayla yaşasam, Allah bilir hansı qəbiristanlıqda idim. Gecə yarısı məclislərdən çıxırdıq, demək olar ki, heç evə gəlmirdik. Gəlsək də beynimdə sual yaranırdı ki, mən kim gətirib? Necə gəlmişəm evə? Cox şükür belə həyat arxada qaldı".

Nigar Camal: "Ailə qurmaq haqda düşünürəm"

Hər zaman sənəti ilə gündəm olmağı bacaran Nigar Camal bu dəfə şəxsi həyatı ilə bağlı açıqlama verib.

Adalet.az bildirir ki, sənətçi övladlarına ataları ilə görüşə qadağa qoymadığını söyləyib:

"Mən övladlarıma heç vaxt deməmişəm ki, atanızla görüşməyin. Mənə görə bu çox yanlış addımdır. Övladlar həmişə valideynlərlə sıx münasibətdə olmalıdırlar.

Övladlarını ataları ilə xarici ölkədə yaşayırlar. Azərbaycan gələndə isə mənəmlə yaşayırlar. Özüm isə yalnız yaradıcılıqla məşğulam.

Yeni ailə qurmaq haqda düşünürəm. Doğrudur, deyirlər ki, heç vaxt heç vaxt demə. Amma bu haqda heç düşünmürəm.

Aynur Dadaşova:

"Həyatımda sevdiyim şəxs olsa..."

Müğənni Aynur Dadaşova yeni imici və açıqlaması ilə sükutu pozub. Adalet.az bildirir ki, müğənni həyatında baş verənləri tamaşaçılarından gizlətmədiyini söyləyib:

"Həyatımda nə baş versə, tamaşaçılarla bölüşməmişəm. Əgər həyatımda ciddi və müsbət bir münasibət olsa, mütləq tamaşaçılar biləcək. Yeni belə bir şey olsa, qətiyyənlə gizlətmərəm. Varsa, açıq-aşkar deyəcəm ki, var. Yeni bunu niyə gizlədim ki? Əksinə, mən sevənlər də istəyərlər ki, mən xoşbəxt olum".

Əntiqə

Türkiyənin Egey sahilı boyunca kulinariya səyahəti

Türkiyənin Ege bölgəsi qonaqları əsrlər boyu ənənəvi kulinariya mədəniyyətini əhatə edən unikal gastronomik təcrübədən həzz almağa dəvət edir. Türkiyənin Ege sahilı, ləzzətli zeytun yağları, bir sıra yerli otlar və tərəvəzləri, təzə dəniz məhsulları, köhnə şərabçılıq ənənəsi və təsərrüfatdan süfrəyə fəlsəfəsini özündə birləşdirən kulinariya irsi ilə ölkənin davamlı mətbəxi üçün ən əhəmiyyətli yerlərindən biridir. Bölgə restoranları ilə məşhurdur, onların əksəriyyətinə klassik yeməkləri yeni üslubda təqdim edən istedadlı gənc aşpazlar rəhbərlik edir. MICHELIN Guide Egey dənizinin iki məşhur bölgəsi olan İzmir və Bodrumda bir neçə restoranı müxtəlif və yüksək keyfiyyətli menyularına görə tanıdı.

Zeytun yağının önəmi

Əlverişli iqlimi və coğrafiyasına görə Egey sahilləri həmişə Anadolunun ən yüksək zeytun istehsal edən bölgələrindən biri olmuşdur. Bu köklü mədəniyyət və bəzəmə tarixi, Egey mətbəxinin niyə zeytun və zeytun yağı ətrafında formalaşdığına da izah edir. Bölgənin ləzzətli zeytunları və zeytun yağları Egey mətbəxinin zamanla seçilən mərkəzidir. Kəklitotu, rozmarin və ya nanə kimi otlarla hazırlanan ətirli zeytun yağı və təzə bişmiş çörək səhər yeməyinin əsasını təşkil edir. Zeytun yağları həmçinin salatlarda, qəlyanaltılarda, nahar və şam yeməklərində istifadə edilir. Burada yazın müjdəçiləri olan yaşıl loby, badımcın və artışok kimi tərəvəzlər uzunömürlüliyün sirri olan zeytun yağının möcüzəsi ilə ecəzkar dadlı yeməklərə

çevrilir. Egey mətbəxinə digər məşhur ləzzətlər bölgəyə doğma olan Egey otlarından əldə edilir.

Şevket-i bostan, qulançar və zəncəfil kimi ləzzətli zeytun yağı ilə qarışdırılan və əsas yeməklər və ya iş-tahaaçaq kimi təqdim edilən ləzzətli və müalicəvi otları qeyd etmək üçün festivallar təşkil edilir.

Balıq dolu masalar

Təbii ki, Egey mətbəxi münbit Egey dənizinin nemətlərini əhatə edir. Ayvalıqdan Alaçatıya və Bodrumdan Datçaya qədər Ege dənizinin sahil şəhərlərindəki restoranlarda çipura, levrek, orfoz, istiridye, ahtapot, kalamar və krevet daxil olmaqla ən təzə dəniz məhsulları təqdim olunur. Ahtapot və kalamar yeməkləri, karides güveçləri və qızardılmış mövsümi balıqlar unudulmaz şam yeməyini vurğulayır.

Əsrlər boyu üzümçülük

Raki ilə yanaşı, yerli Egey üzümlərindən hazırlanan ləzzətli şərablar dəniz məhsullarının ən yaxşı müşayiətçisidir. Torpaq və iqlim şəraitinə görə Egey bölgəsi dünyanın ən arzuolunan coğrafiyalarından sayılır.

Hara getsəniz, yollar sizi çoxəsrlik üzüm bağlarına, onların ləzzətli məhsullarına aparacaq. Egey səyahətində bu üzüm bağlarını kəşf edə bilərsiniz. Məsələn, İzmirin üzüm bağlarının bezi marşrut-

larının və Michelin Ulduzlu restoranlarının yerləşdiyi Urla da bir çox beynəlxalq miqyasda tanınmış türk şərablarından dadmaq olar.

Üzüm bağları ilə tanınan Urla da Borno-va Misketi kimi yerli üzüm növləri və çoxxalma yolu ilə nəslil kəsilməkdən xilas edilmiş Foça Karası və Qaydura üzümlərindən hazırlanan ləzzətli şərablar da təklif edilir.

Gözəl yemək

Türkiyənin Ege bölgəsi çoxsaylı gözəl yemək variantları təqdim edir. Son illərdə yenilikçi aşpazlar bu münbit bölgənin məhsulları və ənənələrini birləşdirən, Egey mətbəxinin ekoloji və mədəni davamlılığını nümayiş etdirən yüksək səviyyəli restoranlar açdılar.

Bu kontekstdə, xüsusilə də bölgənin ən məşhur turistik yerlərindən biri olan İzmirin Urla bölgəsində, təsərrüfatdan süfrəyə anlayışı və sıfır tullantı yanaşması ilə restoranlarda yerli yeməklərdən dadda bilərsiniz.

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:
İradə TUNCAY

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnməmiş və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 h/h

Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ1073 Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-cı mərtəbə.
Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 175
Çapa imzalanmışdır:
25.04.2024

ƏDALƏT • 26 aprel 2024-cü il